דוח הסיכונים המפורט
לשנת 2015

הבינלאומי

תוכן עניינים תמציתי

הנושא	מס' עמוד
הקדמה	2
טבלה 1: תחולת היישום	3
באזל	3
מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3	6
טבלה 2: מבנה ההון	10
טבלה 3: הלימות ההון	20
טבלה 3 א: השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף	25
טבלה 3 ב: יחס המינוף	25
טבלה 4: סיכון אשראי - דרישות גילוי כלליות לכל התאגידים הבנקאיים	27
טבלה 5 : סיכון אשראי - גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית	61
טבלה 7 : הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית	63
טבלה 8 : גילוי כללי לגבי חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי	65
טבלה 10: סיכון שוק - גילוי של תאגידים בנקאיים המשתמשים בגישה סטנדרטית	68
טבלה 12: סיכון תפעולי	73
טבלה 13: גילוי לגבי פוזיציות במניות בתיק הבנקאי	82
טבלה 14: סיכון ריבית בתיק הבנקאי	87
טבלה 15: יחס כיסוי הנזילות - טבלת גילויים עיקריים	90
טבלה 16: תגמול	95
טבלת גורמי סיכון	100
מילון מונחים	103

הקדמה

בהתאם לחוזר שפורסם ע"י המפקח על הבנקים ביום 28 באפריל 2015, בנושא "עדכון מבנה הדוח לציבור של תאגיד בנקאי ושל חברות כרטיסי אשראי" נדרשים תאגידים בנקאיים לפרסם דוח על הסיכונים באתר האינטרנט שלהם, שיכלול מידע כמותי מפורט ומידע איכותי על סקירת הסיכונים ואופן ניהולם לפי דרישות הגילוי של באזל, הועדת ליציבות פיננסית (Financial Stability Board) ומקורות אחרים.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות בארץ ובעולם והשפעתן על מצב הנזילות והיציבות בשוקי ההון בחברות עסקיות בארץ ובעולם, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים ברבית, שערי חליפין ואינפלציה, שערי מניות, מחירי אגרות חוב, התנהגות המתחרים ושינוי בתנאי התחרות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "יעד", "תחזית", "הערכה", "אומדן", "תרחיש", "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי הסיכון דלהלן.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים.

חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פעילותה של הקבוצה מלווה בחשיפה לסיכונים, כשעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי-לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים), סיכוני שוק-כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הריבית (סיכון כלל מערכתי), סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים וסיכון ציות והלבנת הון.

כל הסיכונים העיקריים האלה מנוהלים על ידי חברי הנהלה ממונים ובאחריותם. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה מכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים שנקבעו - תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.

תפיסת הסיכון הכוללת של הקבוצה עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחימת והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על פי אמות מידה מקובלות.

מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי החטיבה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

מסמך הסיכונים בוחן את כלל הסיכונים, שאליהם חשופה קבוצת הבנק במסגרת פעולותיה, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי וכן את תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

במסמך מוצגת סקירת מנהל הסיכונים הראשי על מצב ניהול הסיכונים בקבוצה ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו ההתפתחויות בסביבה העסקית ובשווקים הפיננסיים, עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות דרגות הסיכון וכן טיפול החטיבה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות, שנקטו על ידי החטיבה ברבעון הרלוונטי.

החטיבה לניהול סיכונים מאתגרת את תוכנית העבודה של הבנק על מנת לתמוך בנאותותה על ידי הרצת תרחישי קיצון. תרחישי הקיצון מופעלים על תוכנית העבודה המתוכננת ונבחן האם הקבוצה עומדת ביעדי ההון שנקבעו תחת תרחישי קיצון.

טבלה 1: תחולת היישום

הקבוצה הבנקאית אשר מסגרת העבודה חלה עליה, כוללת:
הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ - החברה האם.
חברות בת משמעותיות בתוך הקבוצה:

- בנק אוצר החייל בע"מ.
- בנק מסד בע"מ.
- בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ (מוזג עם ולתוך החברה האם ביום 31 בדצמבר 2015).

חברה שאינה מאוחדת (כלולה): כרטיסי אשראי לישראל בע"מ

לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות אחרות כלשהן על העברת כספים או הון פיקוחי בתוך הקבוצה, מעבר למגבלות הכלליות החלות על ביצוע עסקאות מכל סוג כל עוד הבנק שומר על יחס ההון המזערי הנדרש ממנו על פי הדין, ובהעברת כספים שאינם הון פיקוחי לחברות בת.

באזל

ועדת באזל בנושא התכנסות בינלאומית למדידת הון ולתקני הון פרסמה ביוני 2006 את המלצותיה שאמורות להיות מיושמות, בהתאם להנחיות של הבנקים המרכזיים בכל מדינה. ההנחיות מתייחסות לסיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, וכוללות 3 נדבכים בהתייחס לכל אחד מסוגי הסיכונים:

נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות, המחושבות לכל אחד מסוגי הסיכונים בנפרד, כאשר לגבי סיכוני אשראי הגישות העיקריות הן:

1. הגישה הסטנדרטית המסתמכת בעיקר על נתוני דירוגי אשראי של חברות דירוג חיצוניות.
2. הגישות המתקדמות המבוססות על דירוגים פנימיים אשר חושבו בהתאם למודלים שפותחו על ידי הבנק (Internal Ratings-Based).

נדבך שני - עוסק בתהליך הפנימי להערכת נאותות ההון ביחס לפרופיל הסיכונים של הבנק - תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) ובמערכי הפיקוח והבקרה שהבנק מיישם. וכן עוסק בתהליך הסקירה הפיקוחי (SREP). המפקח על הבנקים מצפה מהתאגידים הבנקאיים ליישם תהליך פנימי הולם המשלב רכיבים מרכזיים של תכנון וניהול ההון, ומציג את נאותות ההון אל מול הסיכונים שזוהו. התהליך כולל, בין היתר, קיום מנגנונים מובנים לזיהוי הסיכונים ומוקדי הסיכון וביצוע הערכת נאותות הונית על בסיס תרחישים ותרחישי קיצון, קיום תהליכים פנימיים ליישום ממשל תאגידי נאות, שיפור ושדרוג מערכי הבקרה והביקורת וקיום תשתית תרחישי קיצון נאותה הכוללת תרחישי קיצון הוליסטיים. כמו כן, התהליך כולל טיפול במכלול הסיכונים אליהם חשופה הקבוצה, לרבות סיכונים שאינם נכללים בחישובי הנדבך הראשון, ובכלל זה: סיכון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון אינפלציה, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד.

נדבך שלישי - משמעת שוק - דרישות הגילוי והדיווח לציבור. הנדבך כולל את דרישות הגילוי בדיווח הכספי של תאגיד בנקאי

אימוץ הוראות באזל

בחודש דצמבר 2010 פרסמה ועדת באזל III לפיקוח בנקאי הוראות חדשות בנושא "מסגרת פיקוחית עולמית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית" (להלן - "באזל"), הכוללות התמקדות בהון המניות, שהוא המרכיב האיכותי ביותר של ההון של הבנק, וזאת על רקע כניסת מערכת הבנקאות העולמית למשבר עם רמה לא מספקת של הון באיכות גבוהה. המשבר חשף גם חוסר עקביות בהגדרת ההון בתאגידים בנקאיים בעולם וחוסר גילוי מידע (שקיפות) שהיה מאפשר לשוק למדוד ולהשוות באופן מלא את איכות ההון בתאגידים בנקאיים בעולם. במסגרת זו יחס הון הליבה יועלה בהדרגה מ-2% ל-7% עד סוף שנת 2018, ויחס הון רובד 1 יועלה בהדרגה מ-4% ל-8.5% עד סוף שנת 2018.

ביום 30 במאי 2013 פרסם בנק ישראל תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-205, 208, 211 ו-299 בנושא "מדידה והלימות ההון", אשר מאמצות את הוראות באזל. מועד יישומן לראשונה נקבע ליום 1 בינואר 2014, כאשר היישום יהיה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

הוראות באזל קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
- הקצאת הון בגין סיכון CVA.

לפי הוראות אלו שאומצו על ידי בנק ישראל, יעדי ההון המזעריים יהיו כדלקמן:

- יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.
- יחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-12.5%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזנים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יידרש לעמוד ביחס הון כולל מינימלי בשיעור של 13.5%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.
- ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014 , החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017 .
- בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי ינוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון ליום 1 בינואר 2015 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 40% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 70%. נכון ליום 1 בינואר 2016 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 60% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 60%.

יישום הוראות באזל על ידי הבנק

הנדבך הראשון - כאמור לעיל, לפי הוראות בנק ישראל, הבנק מיישם כנדרש את הוראת באזל.

- סיכוני אשראי - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל.
- סיכונים תפעוליים - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית החל משנת 2013.
- סיכוני שוק - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית. במסגרת זו מבוצע גם חישוב של הקצאת ההון הנדרשת בגין הסיכון הספציפי בתיק הסחיר.

הנדבך השני - יישום תהליך פנימי לבחינת הנאותות ההונית (תהליך ה-ICAAP) בקבוצת הבנק.

במסגרת הנדבך השני מיישם הבנק תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק, לרבות בהתחשב בתוכניות אסטרטגיות עתידיות, זאת מעבר לדרישות ההון המינימאליות שעל הבנק להחזיק בהתאם לנדבך הראשון. בנוסף, במסגרת הנדבך השני, בוחן הבנק האם יש לקבוצה די אמצעים הוניים בכדי להתגונן בעת מצבי שפל ומשברים כלכליים (Stress Tests and Stress Scenarios). שיפור מערך ניהול הסיכונים ובקרת תרחישי הקיצון הופכים כלי חשוב ובלתי נפרד מתהליך הערכת הנאותות ההונית בקבוצה.

הנדבך השלישי - בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר דרישות הגילוי של נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים , מובאים בדוח זה להלן פירוטי דרישות הגילוי.

הוראות נוספות של בנק ישראל הקשורות להוראות ועדת באזל

במהלך השנים 2014-2015 פורסמו על ידי המפקח על הבנקים הוראות המאמצות את הוראות ועדת באזל בנושאים הבאים:

יחס כיסוי נזילות

ביום 28 בספטמבר 2014 הפיץ המפקח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

תאגיד בנקאי שיחס כיסוי הנזילות שלו ירד מתחת לדרישה המזערית, נדרש לדווח מיידית על החריגה למפקח על הבנקים.

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית עומדת על 60% ותגדל באופן הדרגתי ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ב-1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו. תאגיד בנקאי שיחס כיסוי הנזילות שלו היה נמוך מהדרישה המזערית במשך 3 ימים, נדרש לדווח על החריגה למפקח על הבנקים, בליווי תכנית לסגירת הפער.

בעקבות אימוץ הוראות באזל כאמור לעיל קבע דירקטוריון הבנק מגבלות על יחס כיסוי הנזילות ברמת הבנק והקבוצה. במהלך התקופה הנסקרת הבנק והקבוצה עמדו ביחס כיסוי נזילות הנדרש. בנוסף, ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין יחס כיסוי נזילות (להלן: "החוזר"). במסגרת החוזר תוקנו הוראות הדיווח לציבור כדי לשלב את דרישות הגילוי שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ יחס כיסוי הנזילות. לפרטים נוספים ראה טבלה 15.

יחס מינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון עצמי רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי ששך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ- 6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%. לפרטים נוספים ראה טבלה 3ב'.

דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר סופי בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקאות נגזרים סחירים בבורסה ועסקאות מימון ניירות ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות.

האמור בחוזר יחול מיום 1 ביולי 2016, כאשר עד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל אביב כצד נגדי מרכזי כשיר.

הבנק פועל לעדכן את אופן חישוב יחסי ההון ויחס המינוף בהתאם לעדכון ההוראה כאמור. כמו כן הבנק בוחן את השפעת העדכון כאמור על תכנון ההון, יעדי ההון ויעד המינוף שלו. ההוראות הנ"ל עשויות להעלות את דרישות ההון של הבנק בגין חשיפות כאמור.

מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בקבוצה באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות החטיבה לניהול סיכונים והבקרה הבלתי תלויות וקו ההגנה השלישי שמקיימים מערך הביקורת הפנימית והחיצונית.

פונקציית ניהול הסיכונים

מנהל הסיכונים הראשי - רו"ח בנצי אדירי, חבר הנהלה ונושא באחריות מפורשת לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו.

מנהל הסיכונים הראשי עומד בראש החטיבה לניהול סיכונים אשר תפקידה להשלים את פעילויות ניהול הסיכונים של קו העסקים, תוך תכנון, תחזוקה ופיתוח שוטף של מסגרת העבודה לניהול הסיכונים, אתגור נאותות התשומות, ניהול הסיכונים של קווי העסקים, מדידת הסיכון ודיווח.

החטיבה כוללת כיום את תחום סיכוני אשראי (המחולק לשלוש יחידות: היחידה להערכת סיכוני אשראי, היחידה לבקרת תהליכי אשראי והיחידה לבקרת אשראי), יחידת יישום הוראות באזל, מחלקת ציות ואיסור הלבנת הון (לרבות תחום האכיפה הפנימית בני"ע), מחלקת בקרות וסיכונים ראשית האחראית על יחידת סיכוני שוק ונזילות, יחידה אנליטית לתיקוף, יישום וחקר מודלים, יחידה לניהול סיכונים ופיקוח על חברות בת והיחידה לניהול סיכונים תפעוליים. החטיבה לניהול סיכונים מובילה את גיבוש מסמכי מדיניות שונים ומאתגרת את מסמכי מדיניות ניהול הסיכונים האחרים הנתונים באחריות של כל מנהל סיכון. כמו כן, מפתחת מתודולוגיות וכלים כמותיים ואיכותיים לזיהוי ומדידת החשיפה לסיכונים, תומכת בנוטלי הסיכונים בכל הקשור לניהול הסיכון שבאחריותם, עוסקת בבקרות, ניתוח ודיווח ביחס לחשיפות הבנק וקבוצת הבנק לסיכונים השונים.

בנוסף, החטיבה מבצעת תהליך של הערכת אפקטיביות הבקרה של גורמי הבקרה בקו הראשון מגבשת המלצות בתחומי ניהול סיכונים לרבות ביחס לתיאבון לסיכון, חוות דעת בלתי תלויות בתחום האשראי, יעד הלימות ההון ועוד.

תחום ניהול סיכוני אשראי, כפוף למנהל הסיכונים הראשי כחלק מיישום נב"ת311. במסגרת קבלת אחריות החטיבה לניהול סיכונים על קביעת נאותות הסיווגים וההפרשות. החל מ- 1 בינואר 2015, משמש מנהל הסיכונים הראשי כיו"ר כל הוועדות לחובות בעייתיים, למעט הוועדות בראשות מנכ"ל הבנק ומעלה. בנוסף, החל מהרבעון הרביעי בשנת 2015 מתכנס פורום לניהול סיכוני אשראי המתמקד בניתוח סיכוני האשראי השונים ובכלל זה סיכון האשראי הצרכני. יו"ר הפורום הינו מנהל הסיכונים הראשי ומשתתפים בו נציגי החטיבות העסקית והבנקאית וכן נציגי חברות בת.

מנהל הסיכונים הראשי משמש גם כמנהל הסיכונים התפעוליים, כממונה על האכיפה הפנימית וכמנהל ההמשכיות העסקית.

החשבונאי הראשי - רו"ח נחמן ניצן, חבר הנהלה, העומד בראש חטיבת החשבונאי הראשי אשר אחראית על הבקרה על הדיווח הכספי ומהווה חלק מקו ההגנה השני (כדוגמת יחידת SOX, יחידת התאמות בנקים ומחלקת התכנון). ראש חטיבת החשבונאי הראשי ועובדיו לא יבצעו ולא יהיו אחראיים לביצוע פעילויות עסקיות. החשבונאי הראשי משמש גם כמנהל סיכון המוניטין.

האחראים הנוספים על ניהול הסיכונים בקבוצה הינם:

רו"ח אילן בצרי, ראש החטיבה העסקית, משמש כמנהל סיכוני האשראי ומנהל סיכוני סליקה;

מר אבי שטרנשוס, ראש המערך הפיננסי, משמש כמנהל הסיכונים הפיננסיים החל מיום 18 באוקטובר 2015 (עד ליום 17 באוקטובר 2015, שימשה רו"ח ליאת בן ארי כראש המערך הפיננסי וכמנהלת הסיכונים הפיננסיים).

מר יעקב קונורטוב משמש כמנהל סיכוני ציות והלבנת הון.

מר יוסי לוי, ראש חטיבת משאבים, משמש כמנהל הסיכון האסטרטגי.

מר אמנון בק, מנכ"ל מתף - מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ, משמש כמנהל סיכוני IT.

עורכת הדין דליה בלנק, מנהלת מערך הייעוץ המשפטי, משמשת כמנהלת הסיכונים המשפטיים.

סיכונים נוספים כדוגמת סיכוני רגולציה וחקיקה מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל ועל ידי חברי ההנהלה וראשי המערכים בתחומים הנתונים לאחריותם.

ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בת בנקאית בקבוצה בנפרד, על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון החברה הבת המתבססת על מדיניות הקבוצה, ועל בסיס מתודולוגיית ניהול סיכון קבוצתית תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת. בכל חברה בת בנקאית מכהן מנהל סיכונים ראשי שכפוף למנכ"ל החברה הבת ומונחה מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הבנק.

תרשים קווי ההגנה של ניהול הסיכונים בבנק

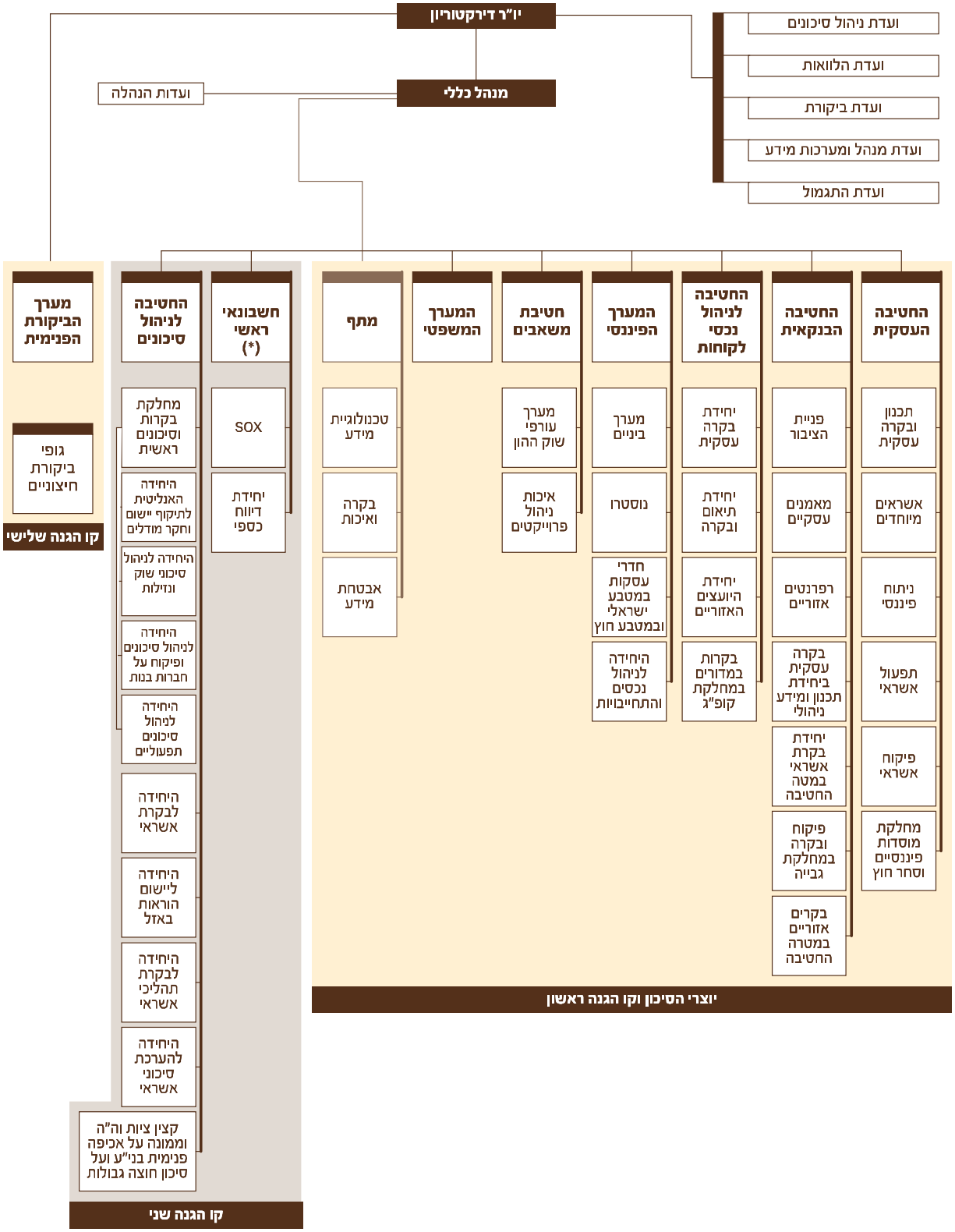

(*) החשבונאי הראשי מהווה קו הגנה במסגרת היותו מנהל סיכון המוניטין

תרבות הסיכונים

ממשל תאגידי נאות ותהליכי ניהול סיכונים בבנק ובקבוצה הכרחיים על מנת להבטיח כי במסגרת התנהלותו העסקית, נוטל הבנק סיכונים מבלי לחרוג ממגבלות החשיפה שהגדיר על בסיס תיאבון הסיכון שלו ומצמצם למינימום את אפשרות התממשותם של הסיכונים אליהם הוא חשוף. במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא עבודת הדירקטוריון (301) ובנושא ניהול סיכונים (310) אומצו, בין היתר, עקרונות באזל בתחום הממשל התאגידי וניהול הסיכונים.

דירקטוריון הבנק מאשר אחת לשנתיים את מסמך עקרונות הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים. מסמך זה מהווה תשתית לממשל התאגידי של ניהול הסיכונים בקבוצת הבינלאומי, התואמת את עקרונות באזל והנחיות בנק ישראל. במסמך מוגדרים הגופים השונים הפועלים במשימות ניהול סיכונים, התהליכים היסודיים של ניהול הסיכונים וכן חלוקת התפקידים והמשימות, הסמכות והאחריות של האורגנים השונים ברמת הדירקטוריון, ההנהלה, חברי ההנהלה וראשי המערכים האחראים כל אחד על סיכונים שבתחומי פעילותם, גופי ניהול הסיכונים ובקרת ניהול סיכונים והביקורת הפנימית. מסמך זה משמש מצע מחייב עבור קבוצת הבנק בכל הנוגע לתפיסת הממשל התאגידי ולמתכונת ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק. המסמך מיושם באמצעות נוהל הדירקטוריון, מסמכי המדיניות הרלוונטיים ונהלי היחידות השונות.

תרבות ניהול הסיכונים ותפיסת ניהול הסיכונים של קבוצת הבינלאומי עולה בקנה אחד עם המסגרת שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ומכתיבה יישום תהליכי יסוד של ניהול סיכונים בעלי יחסי גומלין הדוקים ביניהם, כמפורט להלן, אשר שותפים להם הדירקטוריון, ההנהלה, יחידות עסקיות ויחידות שאינן עסקיות - בבנק ובחברות הבת בקבוצת הבנק. תהליכי הליבה המפורטים להלן מהווים בסיס למכלול משימות ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק:

- הערכה עצמית של הלימות / נאותות הון הבנק על בסיס הערכת היכולת של קבוצת הבנק ליטול ולנהל סיכונים אל מול מקורות ההון הזמינים של הבנק.
- גיבוש התיאבון לסיכון והקצאת מגבלות חשיפה לסיכונים.
- קביעת יעדי ההון ותכנון ההון.
- קביעת מדיניות לניהול הסיכון.
- יישום של המדיניות לניהול הסיכון.

קבוצת הבנק מנהלת את הסיכונים תוך חתירה לפרואקטיביות ויוזמה אל מול החשיפה לסיכון ולא רק בתגובה להתממשות סיכונים בלבד. קבוצת הבנק מקיימת תהליכים מתמשכים של זיהוי, הערכה, תיעוד וניטור של הסיכונים המהותיים אליהם היא חשופה על מנת להבטיח כל העת כי הסיכונים המהותיים מולם קיימת חשיפה מזוהים ומנוהלים בצורה אפקטיבית. קבוצת הבנק רואה בממשל התאגידי אבן יסוד בהערכת הנאותות ההונית שלה. השליטה, הפיקוח והבקרה על נאותות ניהול הסיכונים בבנק נעשים, בין היתר, על ידי הדירקטוריון, וועדות מטעמו, ההנהלה וועדות הנהלה בתחומי הסיכון השונים, כמפורט להלן:

התייחסות הדירקטוריון לסוגיות ניהול הסיכונים

א. דירקטוריון הבנק מתווה את האסטרטגיה של הקבוצה.

ב. דירקטוריון הבנק דן ומאשר אחת לשנה את תכנית העבודה השנתית ואחת לתקופה את מדיניות ניהול הסיכונים בתחומי הסיכון המהותיים השונים, הכוללות, בין היתר, את תיאבון הסיכון הכולל, מסגרות הסיכון ותקרות החשיפה המותרות בתחומי הפעילות ובמגזרים השונים, וכן מציב סטנדרטים לניהול, מדידה, בקרה ודיווח על החשיפה לסיכונים השונים. במסגרת זאת, מתאים הדירקטוריון את מדיניות החשיפה לסיכונים השונים לשינויים ולתמורות בשווקים הפיננסיים ולסביבת הפעילות של הבנק.

ג. דירקטוריון הבנק מאשר פעילויות חדשות ומוצרים חדשים מהותיים העלולים ליצור חשיפות חדשות, תוך בחינת הסיכון שהפעילות יוצרת וכן את יכולת הבנק לנהל, למדוד ולבצע בקרה בלתי תלויה על סיכוני הפעילות.

ד. במסגרת עבודת הדירקטוריון פועלת ועדת דירקטוריון לניהול סיכונים, המתכנסת לפחות שמונה פעמים בשנה. הוועדה מקבלת דיווח על חשיפות הבנק והקבוצה לסיכונים השונים וכן על עמידת הבנק והקבוצה במגבלות רגולטוריות ובמגבלות שקבע הדירקטוריון. בנוסף, הוועדה מבצעת בחינה של נאותות ואפקטיביות מערך ניהול ובקרת הסיכונים בבנק.

ה. אחת לרבעון מתקיים דיון בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון במסמך הסיכונים הכולל של הבנק והקבוצה.

ו. במסגרת עבודת הדירקטוריון פועלת גם ועדת הלוואות המתכנסת מספר פעמים בשנה.

ז. לפחות אחת לחודש מתכנסת ועדת הביקורת של הדירקטוריון. ועדת הביקורת מפקחת על פעילות הביקורת הפנימית של הבנק לרבות המלצה לדירקטוריון לגבי: מינוי מבקר פנימי וקביעת שכרו, אישור כתב המינוי והסמכויות של המבקר הפנימי, תכנית העבודה של הביקורת הפנימית. הוועדה מבצעת מעקב אחר יישום תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ודנה בדוחות ביקורת מהותיים ובדיווחים אחרים של המבקר הפנימי. הוועדה מפקחת על עבודת רואה החשבון המבקר ודנה בדוחות ביקורת של רואה החשבון המבקר ושל גופים רגולטוריים. הוועדה, בשבתה גם כוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, דנה בדוחות הכספיים ובליקויים במערכי הדיווח החשבונאיים ומגישה את המלצותיה בנדון לדירקטוריון, לאחר שדנה וגיבשה המלצה בכל אלה: ההערכות והאומדנים שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים; הבקרות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי; שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים; המדיניות החשבונאית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים המהותיים של הבנק; הערכות שווי (אם וככל שקיימות), לרבות ההנחות והאומדנים שבבסיסן, שעליהן נסמכים נתונים בדוחות הכספיים. כמו כן, הדירקטוריון הסמיך את

ועדת הביקורת לבצע חלק ממשימות הדירקטוריון בנושא אכיפה פנימית כאשר הדירקטוריון יעודכן באופן שוטף בדיוני והחלטות ועדת הביקורת כאמור בנושאים אלה באמצעות העברת הפרוטוקולים של ועדת הביקורת לעיון הדירקטוריון או בדרך אחרת לפי החלטת יו"ר ועדת הביקורת. יתר משימות הדירקטוריון יבוצעו לאחר עריכת דיון מקדים בוועדת הביקורת וקבלת המלצות ועדת הביקורת ככל שישנו צורך בהמלצות כאמור.

ח. מערך הביקורת הפנימית של הבנק, במסגרת תכנית העבודה הרב שנתית, מעריך במסגרת הביקורות המבוצעות על ידו בסניפים וביחידות המטה, את תהליך ניהול הסיכונים בקבוצה, את יישום המדיניות ואת ביצוען בפועל של החלטות הדירקטוריון בהיבטי ניהול הסיכונים השונים. בנוסף, הוא מעריך את מידת ההתאמה ואת אפקטיביות ואיכות תהליכי הבקרה הנהוגים בקבוצה. כמו כן, המערך מבצע את הסקירה הבלתי תלויה על תהליך ה-ICAAP השנתי המתקיים בבנק, במטרה לאתגר את התהליך ולבחון את מהימנות ושלמות הנתונים המוצגים בו והתאמתו לדרישות הפיקוח על הבנקים.

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה רב שנתית לתקופה של ארבע עד חמש שנים ותכנית עבודה שנתית הנגזרת ממנה, הכוללת את כל הפעילויות והישויות של הבנק, לרבות החברות הבנות בישראל. בפיבי בנק (שוויץ) מועסק מבקר פנימי מקומי במיקור חוץ. תכנית העבודה מבוססת על מתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ומביאה בחשבון, בין היתר, את הערכת הסיכונים כפי שבאה לידי ביטוי במסמך ה- ICAAP והערכות של הביקורת הפנימית בנוגע למוקדי הסיכון בפעילות הבנק, לרבות מוקדי סיכון לסיכונים תפעוליים, מעילות והונאות, ולממצאים שהועלו בביקורות קודמות שבוצעו על ידיה ועל ידי גורמים חיצוניים. תכנית העבודה כוללת את הקצאת התשומות ואת התדירות לביצוע הביקורת בהתאמה לרמת הסיכון של הישות/הפעילות המבוקרת.

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות, הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 307 (מסדירה בין היתר, את תפקידי הפונקציה, היקף פעילותה, שיטות עבודתה והדיווחים שעליה להעביר), הנחיות של גופים רגולטוריים אחרים, וכן בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים שנקבעו על ידי הלשכה העולמית למבקרים פנימיים.

הדיווחים התקופתיים של הביקורת הפנימית כוללים דיווח חודשי, דיווח חצי שנתי ודיווח שנתי ומוגשים למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, לחברי ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון.

הדיווח החצי שנתי והדיווח השנתי של הביקורת הפנימית כוללים דיווח בדבר ביצוע תכנית העבודה למול התכנון, רשימה של כל דוחות הביקורת שהופצו בתקופה המדווחת, דיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת ותמצית מהממצאים המהותיים שהועלו בדוחות הביקורת ובדיווח השנתי הערכה של אפקטיביות הבקרה הפנימית.

התייחסות ההנהלה לסוגיות ניהול הסיכונים

א. שלוש פעמים בשבוע מתכנסת הוועדה לעניינים שוטפים בראשות המנכ"ל, או ראש המערך הפיננסי ובהשתתפות חברי הנהלה ומנהלים בכירים, ביניהם גם מנהל הסיכונים הראשי ודנה על סמך דיווחים ניהוליים במצב הנזילות בשקלים ובמטבע חוץ, בסיכון הרבית ובסיכון השוק של הבנק, בהתפתחויות הפיננסיות בשווקים הפיננסיים, במוצרים חדשים ואחת לשבוע נערכת סקירה של מערך הביניים על פעילות הנוסטרו.

ב. הנהלת הבנק בראשות המנכ"ל מתכנסת לפחות פעם בשבוע ודנה, בין היתר, במגוון נושאים בתחום ניהול ובקרת הסיכונים השונים.

ג. וועדת אשראי בראשות המנכ"ל מתכנסת לפחות פעם בשבוע ודנה בבקשות אשראי חדשות ובחידושי אשראי.

ד. לפחות אחת לחודשיים מתקיים דיון בראשות המנכ"ל בהתפתחויות בתיק הנוסטרו ובהתפתחויות בשווקים הפיננסיים.

ה. אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה במסמך הסיכונים הכולל של הבנק והקבוצה, במסגרתו מדווחות חשיפות הבנק והקבוצה לסיכונים פיננסיים, סיכוני אשראי, הסיכון התפעולי, סיכוני ציות ואיסור הלבנת הון, סיכון חוצה גבולות, אכיפה פנימית, סיכון המוניטין, הסיכון האסטרטגי, סיכוני סליקה, סיכוני אשראי צד נגדי וסיכונים הקשורים לחברות הבנות ושלוחת חו"ל, תוצאות תרחישי הקיצון, הסיכון המשפטי ועמידת הבנק והקבוצה במגבלות שקבע הדירקטוריון. בנוסף קיים עדכון אודות יישום הוראות באזל ותיקוף מודלים .

ו. הפורום לניהול סיכונים תפעוליים בראשות מנכ"ל הבנק ובהשתתפות חברי ההנהלה ומנכ"לי החברות הבנות, מתכנס לפחות אחת לרבעון ומקיים מעקב שוטף על מצב החשיפה לסיכונים תפעוליים, בין היתר בהתבסס על ממצאי סקרי הסיכונים השונים, וכן על הפעולות הננקטות על ידי היחידות השונות והחברות הבנות, למזעור חשיפות אלה. הפורום משמש גם כפורום בנושא מניעת סיכוני מעילות והונאות.

ז. דיון ייעודי בנושאי ניהול נכסים והתחייבויות והשקעות נוסטרו מתקיים בהנהלה לפחות אחת לחודשיים. בדיון נדונים התפתחויות בחשיפות הפיננסיות של הבנק לרבות, סיכון הרבית, סיכון הנזילות, פעילות בתיק הנוסטרו ונושאים נוספים הקשורים לניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

ח. אחת לשבועיים מתקיים דיון בראשות ראש המערך הפיננסי בהתפתחויות בשווקים הפיננסיים. בדיון משתתפים גורמי הניהול והבקרה הרלוונטיים מהבנק ומחברות הבנות הבנקאיות.

ט. הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל ולשפר את כלי המדידה, הפיקוח, הבקרה והדיווח הדרושים לה לשם קבלת תמונת מצב עדכנית, ובזמן אמת, על חשיפות הקבוצה לסיכונים השונים וכן כדי להטמיע את תפיסת הניהול הקבוצתית בבנק ובחברות הבנות.

טבלה 2: מבנה ההון

הרכב ההון הפיקוחי

	הרכב ההון הפיקוחי ליום 31.12.2015, במיליוני שקלים חדשים		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	הפנייה
	הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים			
1	הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1.	927		1
2	עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן.	6,259	(8)	2
3	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי.	(53)	(43)	3
4	מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר	0	-	-
5	מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט).	467	(69)	4
6	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים.	7,600	(120)	
	הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים			
7	התאמות יציבותיות להערכות שווי	-		
8	מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלבנטי.	-		
9	נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם .	(154)		5
10	מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי	-		
11	סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן .	-		
12	פער שלילי (shortfall) בין הפרשות להפסדים צפויים .	-		
13	גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח .	-		
14	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק.	(2)	(4)	6
15	עודף יעודה על עתודה, בניכוי מיסים נדחים לשלם שיסולקו אם הנכס יהפוך לפגום או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור .	-		7
16	השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים) .	(94)	(142)	
17	החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים.	-		
18	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי (בסכום העולה על 10% מהון עצמי רובד 1)	-		
19	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי .	-		
20	זכויות שירות למשכנתאות אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1.	-		
21	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1 .	-		
22	סכום זכויות שירות למשכנתאות, מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים, העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי.	-		
23	מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסים	-		
24	מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות	-		
25	מזה: מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי	-		
26	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	-		
26.א.	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים .	-		

	הרכב ההון הפיקוחי ליום 31.12.2015, במיליוני שקלים חדשים		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	הפנייה
26.ב.	מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות .	-		
26.ג.	מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיפים 26.א. ו-26.ב.	-		
	התאמות פיקוחיות בהון עצמי רובד 1 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	-		
27	ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1 מאחר ואין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים .	-		
28	סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1.	(251)	(145)	
29	הון עצמי רובד 1.	7,349	(265)	
	הון רובד 1 נוסף: מכשירים			
30	מכשירי הון מניות רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו .	-		
31	מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור.	-		
32	מזה: מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדיווח לציבור.	-		
33	מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר .	-		
34	מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג' .	-		
35	מזה: מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 1 נוסף .	-		
36	הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים.	-	-	
	הון רובד 1 נוסף: ניכויים			
37	השקעה עצמית במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים.	-		
38	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף.	-		
39	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי .	-		
40	השקעות בהון של תאגידים פיננסים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו ע"י התאגיד הפיננסי	-		
41	ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	-		
41.א.	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.	-		
41.ב.	מזה: ניכויים נוספים להון רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיף 41.א.	-		
	ניכויים בהון רובד 1 נוסף הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	-		
42	ניכויים החלים על הון רובד 1 נוסף מאחר ואין בהון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים .	-		
43	סך כל הניכויים בהון רובד 1 נוסף.	-		
44	הון רובד 1 נוסף.	-	-	
45	הון רובד 1.	7,349	(265)	
	הון רובד 2: מכשירים והפרשות			
46	מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו.			
47	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר.	1,710		8
48	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'.	168		9
49	מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2.	168		
50	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפי השפעת המס המתייחס.	703		10+11
51	הון רובד 2 לפני ניכויים.	2,581		

	הרכב ההון הפיקוחי ליום 31.12.2015, במיליוני שקלים חדשים		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	הפנייה
הון רובד 2: ניכויים				
52	השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים).	-		
53	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסים .	-		
54	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי [בהתאם לטיפול הנהוג במסמך באזל III: מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית, דצמבר 2010.	-		
55	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי .	(1)		12
56	ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	-		
56.א.	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.	-		
56.ב.	מזה: ניכויים נוספים להון רובד 2 שלא נכללו במסגרת סעיף 56.א	-		
	התאמות פיקוחיות בהון רובד 2 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	-		
57	סך כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2.	(1)		
58	הון רובד 2.	2,580		
59	סך ההון.	9,929	(265)	
	סך הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	-		
60	סך נכסי סיכון משוקללים.	74,902		
יחסי הון וכריות לשימור הון				
61	הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	9.81%		
62	הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	9.81%		
63	ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	13.26%		
64	לא רלבנטי.			
65	לא רלבנטי.			
66	לא רלבנטי.			
67	לא רלבנטי.			
68	לא רלבנטי.			
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים				
69	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 לינואר 2015	9.10%		
70	יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	-		
71	יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 ינואר 2015	12.60%		
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)				
72	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה.	195		13
73	השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה.	352		14+15
74	זכויות שירות למשכנתאות.	-		
75	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה.	534		16
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2				
76	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני	703		

	הרכב ההון הפיקוחי ליום 31.12.2015, במיליוני שקלים חדשים		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	הפנייה
	יישום התקרה .			
77	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית.	847		
78	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפנימיים, לפני יישום התקרה .	-		
79	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים .	-		
	מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר			
80	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].	-		
81	סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה.	-		
82	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].	-		
83	סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה.	-		
84	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].	2,330		
85	סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה.	-		

	הרכב ההון הפיקוחי ליום 31.12.2014, במיליוני שקלים חדשים (*)		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	הפנייה
הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים				
1	הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1.	927		1
2	עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן.	5,937		2
3	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי.	76		3
4	מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר	-	-	-
5	מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט).	466	(94)	4
6	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים.	7,407	(94)	
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים				
7	התאמות יציבותיות להערכות שווי	-		
8	מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלבנטי.	-		
9	נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם .	(196)		5
10	מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי	-		
11	סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן .	-		
12	פער שלילי (shortfall) בין הפרשות להפסדים צפויים .	-		
13	גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח .	-		
14	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק.	(2)	(4)	6
15	עודף יעודה על עתודה, בניכוי מיסים נדחים לשלם שיסולקו אם הנכס יהפוך לפגום או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור .	(7)		7
16	השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים) .	(45)	(179)	
17	החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים.	-		
18	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי (בסכום העולה על 10% מהון עצמי רובד 1)	-		
19	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי .	-		
20	זכויות שירות למשכנתאות אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1.	-		
21	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1 .	-		
22	סכום זכויות שירות למשכנתאות, מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים, העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי.	-		
23	מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסים	-		
24	מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות	-		
25	מזה: מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי	-		
26	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	-		
26.א.	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים .	-		
26.ב.	מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות .	-		
26.ג.	מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיפים 26.א. ו-26.ב.	-		
	התאמות פיקוחיות בהון עצמי רובד 1 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	-		

	הרכב ההון הפיקוחי ליום 31.12.2014, במיליוני שקלים חדשים (*)		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	הפנייה
27	ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1 מאחר ואין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים .	-		
28	סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1.	(250)	(184)	
29	הון עצמי רובד 1.	7,157	(278)	
	הון רובד 1 נוסף: מכשירים			
30	מכשירי הון מניות רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו .	-		
31	מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור.	-		
32	מזה: מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדיווח לציבור.	-		
33	מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר .	-		
34	מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג' .	-		
35	מזה: מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 1 נוסף .	-		
36	הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים.	-	-	
	הון רובד 1 נוסף: ניכויים			
37	השקעה עצמית במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים.	-		
38	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף.	-		
39	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי .	-		
40	השקעות בהון של תאגידים פיננסים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו ע"י התאגיד הפיננסי	-		
41	ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	-		
41.א.	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.	-		
41.ב.	מזה: ניכויים נוספים להון רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיף 41.א.	-		
	ניכויים בהון רובד 1 נוסף הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	0		
42	ניכויים החלים על הון רובד 1 נוסף מאחר ואין בהון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים .	0		
43	סך כל הניכויים בהון רובד 1 נוסף.	0		
44	הון רובד 1 נוסף.	0	-	
45	הון רובד 1	7,157	(278)	
	הון רובד 2: מכשירים והפרשות			
46	מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו.			
47	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר.	2,381		8
48	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'.	232		9
49	מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2.	232		
50	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפי השפעת המס המתייחס.	747		10+11
51	הון רובד 2 לפני ניכויים.	3,360		
	הון רובד 2: ניכויים			
52	השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים).	-		

	הרכב ההון הפיקוחי ליום 31.12.2014, במיליוני שקלים חדשים (*)		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	הפנייה
53	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסים .	-		
54	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי [בהתאם לטיפול הנהוג במסמך באזל III: מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית, דצמבר 2010.	-		
55	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי .	(3)		12
56	ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	-		
56.א.	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.	-		
56.ב.	מזה: ניכויים נוספים להון רובד 2 שלא נכללו במסגרת סעיף 56.א.	-		
	התאמות פיקוחיות בהון רובד 2 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	-		
57	סך כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2.	(3)		
58	הון רובד 2 .	3,357		
59	סך ההון (הון רובד 1 והון רובד 2.	10,514	(278)	
	סך הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	-		
60	סך נכסי סיכון משוקללים.	73,833		
	יחסי הון וכריות לשימור הון			
61	הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	9.69%		
62	הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	9.69%		
63	ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	14.24%		
64	לא רלבנטי.			
65	לא רלבנטי.			
66	לא רלבנטי.			
67	לא רלבנטי.			
68	לא רלבנטי.			
	דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים			
69	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 לינואר 2015	9.00%		
70	יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	-		
71	יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 ינואר 2015	12.50%		
	סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)			
72	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה.	260		13
73	השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה.	330		14+15
74	זכויות שירות למשכנתאות (בניכוי מיסים נדחים לשלם).	-		
75	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה	512		16
	תקרה להכללת הפרשות ברובד 2			
76	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה .	747		
77	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית.	827		

	הרכב ההון הפיקוחי ליום 31.12.2014, במיליוני שקלים חדשים (*)		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	הפנייה
78	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפנימיים, לפני יישום התקרה .	-		
79	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים .	-		
	מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר.			
80	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].	-		
81	סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה.	-		
82	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].	-		
83	סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה.	-		
84	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].	2,691		
85	סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה.	-		

(*) ללא השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא זכויות עובדים, אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015.

גילוי בנוגע לקשר בין המאזן לרכיבי ההון הפיקוחי

	31.12.2015 מיליוני שקלים חדשים	31.12.2014 מיליוני שקלים חדשים	הפנית לרכיבי ההון הפיקוחי
נכסים			
מזומנים ופיקדונות בבנקים	**30,727**	29,182	
נירות ערך (*)	**16,439**	12,554	
* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שאינן עולות על סף ההפחתה	**195**	260	13
* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שאינן עולות על סף ההפחתה	**5**	5	14
* מזה: השקעות שאינן במניות של תאגידים בנקאיים וחברות בת שנוכו מההון	**1**	3	12
* מזה: ניירות ערך אחרים	**16,237**	12,286	
ניירות ערך שנשאלו	**353**	477	
אשראי לציבור	**73,379**	69,807	
הפרשה להפסדי אשראי *	**(824)**	(876)	
* מזה הפרשה להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2 (מאזני)	**(627)**	(643)	11
* מזה הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון הפיקוחי	**(197)**	(233)	
אשראי לציבור נטו	**72,555**	68,931	
אשראי לממשלה	**669**	658	
השקעות בחברות כלולות *	**438**	396	
* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שלא הופחתו מההון	**347**	325	15
* מזה: מוניטין הכלול בהשקעות בחברות כלולות	**91**	79	5
בנינים וציוד	**1,229**	1,222	
נכסים בלתי מוחשיים *	**272**	335	
* מזה מוניטין	**63**	117	5
* מזה נכסים בלתי מוחשיים אחרים	**209**	218	
נכסים בגין מכשירים נגזרים	**1,636**	3,015	
נכסים אחרים *	**1,158**	1,037	
* מזה נכס מס נדחה	**534**	512	16
* מזה עודף יעודה על עתודה	**0**	7	7
* מזה נכסים אחרים נוספים	**623**	518	
סך כל הנכסים	**125,486**	117,807	
התחייבויות והון			
פקדונות הציבור	**103,262**	95,155	
פקדונות מבנקים	**1,565**	1,469	
פקדונות הממשלה	**511**	556	
אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים*	**5,862**	4,903	
* מזה כתבי התחייבויות נדחים שאינם מוכרים כהון פיקוחי	**3,984**	2,290	
* מזה כתבי התחייבויות נדחים המוכרים כהון פיקוחי**	**1,878**	2,613	8+9
** מזה: אינם כשירים כהון פיקוחי וכפופים להוראות המעבר	**1,878**	2,613	8+9
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	**1,659**	3,162	
* מזה: בגין סיכון האשראי העצמי	**6**	7	6
התחייבויות אחרות	**4,954**	5,519	
* מזה הפרשה להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2 (חוץ מאזני)	**(76)**	(104)	10
התחייבויות המוחזקות למכירה	**0**	0	
סך כל התחייבויות	**117,813**	110,764	
הון זמני - זכויות שאינן מקנות שליטה	**326**	-	
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	**7,073**	6,797	
מזה: הון מניות רגילות ופרמיה על מניות רגילות *	**927**	927	1
* מזה: עודפים	**6,251**	5,937	2
*מזה: רווח אחר כולל מצטבר	**(105)**	76	3
זכויות שאינן מקנות שליטה*	**264**	246	
* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון עצמי רובד 1	**219**	221	4
* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שלא ניתן לייחס להון הפיקוחי	**45**	25	
* נוסף: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון עצמי רובד 1 (1)	**248**	245	4
סך כל ההון	**7,337**	7,043	
סך הכול ההתחייבויות וההון	**125,476**	117,807	

(1) טיפול מיוחד בתיאום עם המפקח על הבנקים בקשר עם אופציית המכר שניתנה לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה.

מידע נוסף - דוח תזרים של תנועות ממועד הדיווח הקודם על ההון הפיקוחי, לרבות שינויים בהון העצמי רובד 1, הון רובד 1, והון רובד 2

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015
	במיליוני ש"ח
1. שינוי בהון עצמי רובד 1	
סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים ליום 31 בדצמבר 2014	7,407
שינוי בהון המיוחס לבעלי מניות הבנק	278
שינוי בהבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1	
שינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה	1
ישום הוראות מעבר בגין אימוץ כללי חשבונאות מקובלים בנושא זכויות עובדים	(86)
סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים ליום 31 בדצמבר 2015	7,600
שינוי בהתאמות פיקוחיות וניכויים:	
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2014	250
שינוי בנכסים בלתי מוחשיים	(42)
שינוי בהתחייבות להשקעה עצמית במניות	49
שינוי בהתאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1	(6)
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2015	251
סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים ליום 31 בדצמבר 2015	7,349
2. שינוי בהון רובד 2	
סך הון רובד 2, לפני ניכויים ליום 31 בדצמבר 2014	3,360
שינוי בהון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים	(735)
שינוי בהון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים	(44)
סך הון רובד 2, לפני ניכויים ליום 31 בדצמבר 2015	2,581
שינוי בניכויים:	
סך הכל ניכויים - הון רובד 2 ליום 31 בדצמבר 2014	3
שינוי בסך הכל ניכויים - הון רובד 2	(2)
סך הכל הון רובד 2 ליום 31 בדצמבר 2015	2,580

טבלה 3: הלימות ההון

במסגרת הטמעת הנדבך השני של באזל בבנק מהווה תהליך הערכת הנאותות ההונית (תהליך ה - ICAAP) את הבסיס לקביעת יעד ההון המינימאלי של הקבוצה.

תהליך ה - ICAAP מתבצע בהתאם לפרקטיקה בינלאומית מקובלת ובהתאם למסגרת העבודה של באזל והנחיות בנק ישראל, במסגרתו מאותגרת הקצאת ההון הרגולטורית בנדבך הראשון ומוקצות כריות הון ייעודיות נוספות במידת הצורך. המסמך מטמיע מתודולוגיית אמידת הסיכונים השונים, הערכת הנאותות ההונית והניהול השוטף של ההון. הוא מכיל עדכונים ושינויים רבים שהתבצעו במהלך השנים עקב תהליכי שיפור פנימיים, דו שיח מתמשך עם בנק ישראל (לרבות תהליך ה-SREP), תהליכי שיפור ניהול סיכונים פנימיים, עדכוני בנק ישראל ועדכונים בינלאומיים שונים.

בקביעת יעד ההון נבחנים ממצאי התהליך המהווים את היקף ההון הנדרש בראיית הקבוצה אל מול פרופיל הסיכון שלה למועד הדוח ובראייה צופה פני עתיד בהתבסס על היעדים העסקיים של הקבוצה והצמיחה המתוכננת ותחת תרחישי קיצון הוליסטיים.

מידע נוסף - דיון בתכנון ההון במסגרת הדיון הכללי בתכנון האסטרטגי של הנהלה

לבנק תכנית אסטרטגית תלת שנתית, אשר אושרה בדירקטוריון במהלך חודש ספטמבר 2015 לשנים 2016-2018. התוכנית האסטרטגית מתורגמת לתוכנית העבודה וכנגזרת ממנה נבנה תכנון ההון התלת שנתי. טרם אישור תכנון ההון, מתבצע תהליך של בחינת העמידה ביעדי ההון במצב עסקים רגיל ותחת תרחישי קיצון.

יישום הנדבך השני של באזל כולל ביצוע תהליך ה-ICAAP כאשר אחד מתוצריו המרכזיים הינו קביעת יעדי ההון במצב עסקים רגיל ובמצב קיצון. יעדי ההון נקבעים להון עצמי רובד 1 ולהון הכולל. יעדי ההון הינם, לכל הפחות, היעדים הרגולטוריים (9% הון עצמי רובד 1, 12.5% הון כולל , בתוספת הגדלת יעדי ההון בגובה 1% מיתרת תיק המשכנתאות עד ליום 1 בינואר 2017).

במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-30 ביוני 2015 נקבעו יעדי ההון המינימאליים כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.3% ויחס ההון הכולל נקבע הדרגתית והוא לא יפחת מ-12.7% עד ליום 30 ביוני 2016 ולא יפחת מ- 12.73% עד ליום 31 בדצמבר 2016.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.5% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9%.

להלן מפורטים נתוני נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי הנובעים מהחשיפות השונות:

	ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 31 בדצמבר 2014 [3]	
	נכסי סיכון	דרישות ההון (12.60%)[1]	נכסי סיכון	דרישות ההון (12.50%)
סוג החשיפה	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
ריבונות	**317**	**40**	393	49
יישויות סקטור ציבורי	**504**	**63**	615	77
תאגידים בנקאיים	**1,474**	**186**	1,613	202
תאגידים	**30,246**	**3,811**	30,436	3,805
בביטחון נדל"ן מסחרי	**2,483**	**313**	2,960	370
קמעונאות ליחידים	**14,386**	**1,813**	13,079	1,635
עסקים קטנים	**3,244**	**409**	3,059	382
בגין משכנתאות לדיור	**10,309**	**1,298**	9,313	1,164
נכסים אחרים	**4,597**	**579**	4,371	546
סיכון CVA	**206**	**26**	309	39
סך הכל בגין סיכוני אשראי (*)	**67,766**	**8,538**	66,148	8,269
סיכוני שוק	**995**	**125**	1,226	153
סיכון תפעולי	**6,141**	**774**	6,459	807
סך הכל נכסי סיכון	**74,902**	**9,437**	73,833	9,229

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי הסיכון	**9.81%**	9.69%[2]
יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון	**13.26%**	14.24%[2]
יחס ההון הכולל הנדרש לפי המפקח על הבנקים	**12.60%**	12.50%

(*) מזה סיכון אשראי - צד נגדי (OTC) 743

(1) כולל דרישה להגדלת יחס הון עצמי בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור".

(2) סווג מחדש.

(3) ללא השפעת אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015.

נכסים משוקללים בסיכון ביחס לפעילויות העסקיות ולסיכונים הקשורים - מאוחד - במיליוני ש"ח

	ליום 31 בדצמבר 2015							
	מגזרי פעילות פיקוחיים							
	משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סה"כ
סיכון אשראי	**24,799**	**726**	**12,798**	**5,216**	**15,747**	**550**	**7,930**	**67,766**
סיכון שוק							**995**	**995**
סיכון תפעולי	**2,095**	**83**	**1,389**	**439**	**945**	**294**	**896**	**6,141**
סך הכל	**26,894**	**809**	**14,187**	**5,655**	**16,692**	**844**	**9,821**	**74,902**

דוח תנועה בחשיפות לפני הפחתות סיכון אשראי בכל משקל סיכון

	ליום 31 בדצמבר 2015							
סוג החשיפה	**שינויים ביתרת החשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולפני הפחתת בטחונות**	**0%**	**20%**	**35%**	**50%**	**75%**	**100%**	**150%**	**250%**
	במיליוני ש"ח								
ריבונות	**5,932**	**6,311**	**(376)**	**-**	**(3)**	**-**	**-**	**-**	**-**
יישויות סקטור ציבורי	**(481)**	**-**	**(163)**	**-**	**(317)**	**-**	**(1)**	**-**	**-**
תאגידים בנקאיים	**(569)**	**98**	**(521)**	**-**	**(84)**	**-**	**(62)**	**-**	**-**
תאגידים	**1,305**	**-**	**3**	**-**	**(26)**	**-**	**1,315**	**13**	**-**
בביטחון נדל"ן מסחרי	**(452)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(458)**	**6**	**-**
קמעונאות ליחידים	**1,821**	**-**	**-**	**-**	**-**	**1,994**	**(172)**	**(1)**	**-**
עסקים קטנים	**253**	**-**	**-**	**-**	**-**	**373**	**(78)**	**(42)**	**-**
בגין משכנתאות לדיור	**1,720**	**-**	**-**	**(476)**	**(1,263)**	**1,463**	**(523)**	**(7)**	**-**
נכסים אחרים	**153**	**84**	**-**	**-**	**-**	**-**	**47**	**(22)**	**44**
סך הכל	**9,682**	**6,493**	**(1,057)**	**(476)**	**833**	**3,830**	**68**	**(53)**	**44**

דוח תנועה בחשיפות לאחר הפחתות סיכון אשראי בכל משקל סיכון

	ליום 31 בדצמבר 2015							
סוג החשיפה	**שינויים ביתרת החשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולאחר הפחתת בטחונות**	**0%**	**20%**	**35%**	**50%**	**75%**	**100%**	**150%**	**250%**
	במיליוני ש"ח								
ריבונות	5,816	6,195	(376)	-	(3)	-	-	-	-
יישויות סקטור ציבורי	(319)	-	(163)	-	(155)	-	(1)	-	-
תאגידים בנקאיים	(294)	-	(242)	-	(87)	-	(63)	-	-
תאגידים	341	98	3	-	(26)	-	352	12	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	(431)	-	-	-	-	-	(437)	6	-
קמעונאות ליחידים	2,406	-	-	-	-	2,559	(150)	(3)	-
עסקים קטנים	398	-	-	-	-	504	(67)	(39)	-
בגין משכנתאות לדיור	1,720	-	-	(476)	1,264	1,463	(523)	(8)	-
נכסים אחרים	249	84	-	-	-	-	143	(22)	44
סך הכל	9,886	6,377	(778)	(476)	993	4,526	(746)	(54)	44

הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

	31 בדצמבר	31 בדצמבר
	2015	**2014**
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
א. בנתוני המאוחד		
1. **הון לצורך חישוב יחס ההון**		
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	**7,349**	7,157*(2)
הון רובד 2, לאחר ניכויים	**2,580**	3,357
סך הכל הון כולל	**9,929**	10,514
2. **יתרות משוקללות של נכסי סיכון**		
סיכון אשראי	**67,766**	66,148*
סיכוני שוק	**995**	1,226
סיכון תפעולי	**6,141**	6,459
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	**74,902**	73,833
	באחוזים	
3. **יחס ההון לרכיבי סיכון**		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	**9.81%**	9.69%*(2)
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	**13.26%**	14.24%*(2)
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	**9.10%**(1)	9.00%(1)
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	**12.60%**(1)	12.50%(1)
	באחוזים	
ב. חברות בת משמעותיות		
בנק אוצר החייל בע"מ		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	**9.83%**	9.59%* (2)
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	**13.25%**	14.13%* (2)
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	**9.01%**	9.00%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	**12.51%**	12.50%
בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	**12.30%**	12.00%*
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	**16.40%**	16.70%*
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	**9.00%**	9.00%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	**12.50%**	12.50%
בנק מסד בע"מ		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	**13.76%**	14.50%*
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	**15.01%**	15.70%*
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	**9.00%**	9.00%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	**12.50%**	12.50%

* ללא השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015.

	31 בדצמבר	31 בדצמבר
	2015	2014
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
ג. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)		
1. הון עצמי רובד 1		
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	**7,073**	6,797[2]
הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1		
זכויות שאינן מקנות שליטה	**467**[3]	466[3]
יישום הוראות המעבר בגין אימוץ כללי חשבונאות מקובלים בנושא זכויות עובדים	**60**	144
סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים	**7,600**	7,407
התאמות פיקוחיות וניכויים:		
נכסים בלתי מוחשיים	**154**	196
התחייבות להשקעה עצמית במניות	**94**	45[3]
התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1	**3**	9
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1	**251**	250
סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	**7,349**	7,157
2. הון רובד 2		
הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים	**1,878**	2,613
הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים	**703**	747
סך הון רובד 2, לפני ניכויים	**2,581**	3,360
ניכויים:		
סך הכל ניכויים - הון רובד 2	**1**	3
סך הכל הון רובד 2	**2,580**	3,357

	31 בדצמבר	
	2015	2014
	באחוזים	
ד. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1		
יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299	**9.44**	9.12[2][4]
השפעת הוראות המעבר	**0.37**	0.57[4]
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299	**9.81**	9.69[2]

(1) יחסי ההון המזערי הנדרשים לפי הוראות המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015 תתווסף דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה נוספת זו מיושמת בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, לפי נתוני מועד הדיווח הינו 9.27% ו-12.77% בהתאמה.

(2) יישום לראשונה של תקנים חשבונאיים והוראות המפקח על הבנקים.

(3) באשר לסכום של 154 מיליון ש"ח, בתאום עם המפקח על הבנקים, הבנק יישם את הוראות המעבר של באזל בקשר עם אופציית המכר שניתנה לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה (31.12.14 - 240 מיליון ש"ח).

(4) לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים. מספרי ההשוואה סווגו מחדש כדי לשקף השפעה זו.

(5) יחסי ההון המזערי הנדרשים לפי הוראות המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015.

(6) ליחסי ההון המזערי, החל מיום 1 בינואר 2015 תתווסף דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה נוספת זו מיושמת בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, לפי נתוני מועד הדיווח הינו 9.02% ו-12.52%, בהתאמה.

השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף

	31 בדצמבר 2015
	במיליוני ש"ח
סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים	125,476
ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים	-
ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף	-
התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים	(316)
התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (לדוגמא: עסקאות רכש חוזר והלוואות מובטחות דומות אחרות)	-
התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)	9,587
התאמות אחרות	474
חשיפה לצורך יחס המינוף	135,221

יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

	31 בדצמבר 2015
	במיליוני ש"ח
חשיפות מאזניות (*)	
נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות בטחונות)	124,116
(סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1)	(154)
סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)	123,961
חשיפות בגין נגזרים	
עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים (לדוגמא: לאחר הפחתת בטחון משתנה במזומן כשיר)	913
סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים	233
גילום (gross-up) ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור	-
(ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים)	-
(רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח)	-
סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו	195
בניכוי: קיזוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכוי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו	(20)
סך חשיפות בגין נגזרים	1,320
חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך	
נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיזוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמטופלות כמכירה חשבונאית	353
(סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך)	-
חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות ערך	-
חשיפות בגין עסקאות כסוכן	-
סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך	353
חשיפות חוץ מאזניות אחרות	
חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו	33,511
(התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי)	(23,924)
פריטים חוץ מאזניים	9,587
הון וסך החשיפות	
הון רובד 1	7,349
סך החשיפות	135,221
יחס מינוף	
יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218	5.43%

(*) עיקר סכום ההתאמות נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי.

	31 בדצמבר 2015
	במיליוני ש"ח
א. בנתוני המאוחד	
הון עצמי רובד 1	**7,349**
סך החשיפות	**135,221**
	באחוזים
יחס המינוף	**5.43%**
ב. חברות בת משמעותיות	
בנק אוצר החייל בע"מ	
יחס המינוף	**5.73%**
בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ	
יחס המינוף	**8.82%**
בנק מסד בע"מ	
יחס המינוף	**7.59%**
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	**5.00%**

טבלה 4: סיכון אשראי - דרישות גילוי כלליות לכל התאגידים הבנקאיים

סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי בנק.

סיכון האשראי מנוהל באמצעות מיסוד מדיניות אשראי, הכוללת מדיניות בנושא ניהול סיכוני אשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 311.

במסגרת יישום הוראות באזל מיישמת הקבוצה את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני אשראי. במסגרת נדבך 2 מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני האשראי.

מדיניות האשראי נועדה להבטיח קיומם של תהליכים אפקטיביים לשמירה על איכות תיק האשראי, מיחזורו, שינוי תנאיו והגדלתו באופן מבוקר ומדוד, בהתבסס על הסביבה העסקית-כלכלית, התיאבון הנמוך לסיכון, רמת השליטה והבקרה של הבנק בתחומי פעילות הענף/הלקוח וכן למתן מעטפת נאותה של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, ניטור, דיווח, בקרה וביקורת על תהליך ניהול סיכון האשראי.

הבנק מפעיל מנגנונים הולמים לביצוע בקרה ופיקוח על האשראי, חלקם בזמן אמת וחלקם בדיעבד. הבקרה והפיקוח מבוצעים באמצעות יחידות אקסוגניות ליחידות המנהלות את האשראי.

החל משנת 2015 החטיבה לניהול סיכונים מובילה את תהליך גיבוש מדיניות האשראי, תוך שיתוף הגורמים העסקיים האחראיים על מתן האשראי לבנק. מסמך מדיניות האשראי שהינו תוצר של גיבוש מדיניות זו נדון ומאושר לפחות אחת לשנה על ידי הנהלת הבנק ובדירקטוריון שלו ומתעדכן על פי השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם, שינויים ברגולציה וכיוצ"ב, כמפורט בהמשך. נהלי הבנק בתחום האשראי וניהול סיכון האשראי תומכים ומבטאים מדיניות זו הלכה למעשה.

תיאבון הסיכון

מדיניות הבנק כוללת דיון רחב ומפורט ביעדים ובאופן לפיתוח עסקי האשראי בענפים ובתחומי הפעילות השונים תוך הגדרת עקרונות מפורטים בכל ענף ותחום לרבות מגבלות פרטניות ברמת תתי ענפים ומוצרים המאופיינים ברמת סיכון גבוהה.

תיאבון הקבוצה לסיכון אשראי, כפי שנוסח במסגרת מסמך המדיניות, הינו שמרני.

במסגרת המדיניות התווה דירקטוריון הבנק אסטרטגיה לצמצום חשיפות בלתי רצויות לסיכון האשראי הכוללת מערך מגבלות רחב לסיכון האשראי לענפים ותחומי פעילות שונים.

ניהול על בסיס קבוצתי של חשיפות האשראי

היבט מרכזי במדיניות ניהול סיכוני האשראי הינו מיסוד תיאבון קבוצתי וקביעת מיקוד עסקי מובהק וברור, לרבות קביעת עקרונות מנחים לפעילות האשראי בחברות הבת בקבוצה והגברת השליטה והבקרה על האשראי הניתן בחברות אלה.

הבנק הטמיע מדיניות אשראי על בסיס קבוצתי, תוך שימור מאפייניה הייחודיים של כל חברה בת.

הקווים המנחים במדיניות האשראי של הבנק

במסגרת מדיניות האשראי התווה דירקטוריון **הבנק אסטרטגיה לצמצום חשיפה** בלתי רצויה לסיכון באמצעות הגדרת התיאבון לסיכון והגדיר **תחומי פעילות** בהם לא יעניק הבנק אשראי במידה שרמת הסיכון הטמונה בו גבוהה או רמת השליטה והבקרה עליו אינה גבוהה, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל ממנו גבוהה.

כחלק מאסטרטגיה זו מיישם הבנק מספר עקרונות:

- **פיזור** נאות של הסיכונים וניהול זהיר ומבוקר של החשיפות, הן ברמת הלקוח הבודד והן ברמת ענפי המשק ומגזרי הפעילות העסקיים השונים.
- **בחינת קריטריונים לאישור אשראי הכוללים בין היתר: בחינת כושר ההחזר** של הלקוח, **בחינה שוטפת של מאפייני הפעילות העסקית של הלקוח**, בדיקת תזרים המזומנים ומבנה הנכסים וההתחייבויות שלו, טיב הביטחונות, ניתוח המגזר הענפי בו הוא פועל וניתוח פרמטרים נוספים להם השלכה על איתנותו הפיננסית כגון: תלות גבוהה של הלקוח בלקוחותיו, בספקים שלו וכיו"ב.
- **שמירה על מתן אשראי בתנאי שוק תוך שמירה על הלימה בין המרווחים והרווחיות הכוללת מהלקוחות** לבין רמת הסיכון הגלומה בפעילותם, תוך שימוש בתהליכים ובקרות ממוקדים, המביאים לידי ביטוי את שיעור ההכנסה הכוללת מהלקוח (מרווחים ועמלות), ביחס לתיק האשראי הכולל, לרבות קביעת רף מינימום לשיעור זה. רמת המרווחים משקפת גם את הקצאת ההון הנדרשת בשל מתן האשראי.
- **אי תלות, ניגוד עניינים ואנשים קשורים (אישור מיוחד):** בהתאם למדיניות האשראי עסקאות אשראי עם אנשים קשורים תובאנה לוועדת הביקורת של הדירקטוריון, לאחר אישורן בוועדות האשראי המתאימות. הבקשות מוגשות לועדה בצורה שיטתית ומסודרת הכוללת נתוני ההשוואה על מנת לאפשר לוועדה לבחון את הוגנות תנאי העסקה והיעדר העדפה ביחס ללקוחות אחרים (תנאי שוק).

- **קביעת מגבלות פנימיות** לשמירה על חשיפת האשראי במסגרת הרמה שקבע התאגיד לעצמו, כך שיוכל לפקח על עמידה ביעדי סיכון האשראי שנקבעו.
- **שמירה על הנאותות ההונית** של הבנק בהתבסס על יעדי הלימות ההון של הבנק כפי שקבע הדירקטוריון.
- **שמירה על רמת ריכוזיות אשראי סבירה** באמצעות קביעת מגבלות אשראי לקבוצות לווים בודדות, מגזרי פעילות בקבוצות הלווים, היקף האשראי הכולל של קבוצות הלווים הגדולות ביחס לתיק האשראי וכו'.
- **הגדרת אינדיקאטורים כמותיים** ברורים לבחינת הצורך בעדכון מסמך המדיניות בעקבות שינויים מאקרו כלכליים ורגולטוריים או שינויים בנתוני הבנק, ביניהם: שינויים בתחזיות צמיחה במשק, שינוי בשערי חליפין, הוראות רגולטוריות חדשות בעלות השפעה על תחום האשראי, שינוי בחלקו של הבנק באשראי, הלימות הונו של הבנק ועוד.

מערך הבקרה הפנימית באשראי - קווי הגנה

מערך הבקרה הפנימית מורכב משלושה נדבכים עיקריים (קווי הגנה):

מערך יוצרי הסיכונים, המהווה גם את קו ההגנה הראשון כולל את החטיבה העסקית, והחטיבה הבנקאית על מחלקותיהן העסקיות והמסחריות (ראשי סקטורים, קציני אשראי, רפרנטים וכו') ואנשי האשראי במערך הסניפים, את המערך הפיננסי ואת חטיבת נכסי לקוחות. בנוסף נכללים בקו ההגנה הראשון, בין היתר, יחידות הבקרה הבאות: יחידת הבקרה העסקית, היחידה לטיפול באשראים מיוחדים, היחידה לניתוח פיננסי, היחידה לתפעול אשראי, היחידה לפיקוח אשראי, מחלקת מוסדות פיננסיים וסחר חוץ, מחלקת פיקוח וגביה, מחלקת מכירות ומטה החטיבה בחטיבה הבנקאית ויחידת הבקרה לשוק ההון בחטיבה לניהול נכסי לקוחות.

קו ההגנה השני באשראי כולל את היחידה לבקרת תהליכי אשראי, היחידה להערכת סיכוני אשראי, היחידה לבקרת אשראי, יחידת יישום הוראת באזל, היחידה האנליטית לתיקוף יישום וחקר מודלים ואת יחידת ניהול סיכונים ופיקוח על חברות הבנות.

קו ההגנה השלישי כולל את מערך הביקורת הפנימית הבלתי תלויה, הכפופה ישירות לדירקטוריון, ואת כל גופי הביקורת החיצוניים.

בחטיבה העסקית מתבצעים באופן שוטף תהליכים להפחתת סיכון האשראי באמצעות ניתוח כלכלי ועסקי של בקשות האשראי להערכת סיכון האשראי בפעילות הלווה, דירוג האשראי הניתן ומעקב ובקרה שוטפים אחר האשראי הניתן.
במסגרת היחידות העסקיות נדון באופן תקופתי האשראי הניתן ללווים גדולים וקבוצות לווים וכן האשראי לענפי משק שונים.
כל חבויות לקוחות הבנק לרבות שווי הביטחונות העומדים כנגדן, מרוכזים במערכת האובליגו - באמצעותה מבצע הבנק מעקב יומי של מצבת הביטחונות אל מול חשיפות האשראי.

- היחידה לטיפול באשראים מיוחדים
היחידה מופקדת על ניהול תיקי האשראי שסווגו כבעייתיים והוחלט להעבירם לטיפול היחידה.
- היחידה לניתוח פיננסי
היחידה משמשת כגוף תומך החלטה לגורמי הבנק ותפקידה העיקרי הוא לחוות דעה מקצועית ואובייקטיבית בנושא סיכוני אשראי של לווים בבנק, הן קיימים והן פוטנציאליים. ייחודה ויתרונה של היחידה מתבטא בכך שאינה מעורבת במתן אשראי בפועל ובכך נשמרת אי התלות שלה.
- היחידה לפיקוח אשראי
תפקידה של היחידה הוא איתור לקוחות בעייתיים ובחינת מצבם הפיננסי. היחידה היא בלתי תלויה ואינה מעורבת בפעילות העסקית. המעקב והפיקוח מתבצעים באופן שוטף ביחס לכלל לקוחות הבנק על בסיס מגוון של דיווחים ממוחשבים המופקים בתדירות ובחתכים שונים.
- היחידה לבקרה עסקית
היחידה בוחנת את התפתחות הרווחיות הכוללת של לקוחות האשראי במגוון חתכים לרבות מול דירוג הסיכון של הלקוחות.
- מחלקת הגביה
המחלקה עורכת בקרה על אשראי צרכני בסכום של עד 100 אלף ש"ח בבנק בתיאום עם מטה החטיבה הבנקאית.
- תחום ניהול סיכוני אשראי
תחום ניהול סיכוני אשראי, כפוף למנהל הסיכונים הראשי העומד בראש החטיבה לניהול סיכונים. התחום מורכב משלוש יחידות:
  - היחידה לבקרת אשראי, אחראית על בקרת סיכוני האשראי של לווים ספציפיים, על פי מדגם מבוסס סיכון מתיק האשראי של הבנק, על פי נב"ת311 ("ניהול סיכוני אשראי"). בנוסף, מבצעת היחידה בקרה על אגרות החוב בתיק הנוסטרו, שדירוגן ירד מתחת לדירוג המותר לפי נהלי הבנק ("חריגה פאסיבית").

- היחידה לבקרת תהליכי אשראי, שתפקידיה לוודא תקינות תהליך אישור האשראי בחשבונות העונים על הפרמטרים המפורטים בנוהל היחידה, קיומם ותקינותם של מסמכי האשראי והביטחונות וקיום אישור הסמכות המתאימה לוויתורים והקלות. נציג היחידה משתתף בוועדות האשראי בסמכות המנכ"ל
- היחידה להערכת סיכוני אשראי, אשר עוסקת בשני תחומים: האחד ניתוח ומתן חוות דעת כתובה בלתי תלויה לגבי חשיפות אשראי בסכומים מהותיים, על פי נב"ת311. חוות הדעת של היחידה מתייחסת לבקשת האשראי/השקעה ולדירוג האשראי, תוך ביצוע ניתוח עצמאי של העסקה. נציג היחידה משתתף בוועדות האשראי (מסמכות ראש חטיבה ומעלה), בודק ומעריך את סיכוני האשראי בכל בקשות האשראי הנדונות, ובמידת הצורך מחווה את דעתו בדיוני הוועדות. פעילות היחידה אינטגראלית לתהליך קבלת ההחלטות העסקיות בגין האשראי הניתן ועמדתה נבחנת כחלק מהתהליך ולא בדיעבד. התחום השני הינו ביצוע הליכים עצמאיים משלימים לאיתור חובות שמצבם מורע, לרבות קביעת נאותות הסיווגים וההפרשות להפסדי אשראי.

מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכוני האשראי

לבנק **מודלים פנימיים** שפיתח לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוח. המודלים מתבססים ברובם על פרמטרים אובייקטיביים בקשר עם מצבו של הלקוח (מאפייני הלקוח, תמהיל הביטחונות, החוסן הפיננסי המשתקף מן הדוחות הכספיים של הלקוח, נתונים ענפיים, נתונים נוספים וכיו"ב). על מנת להדק את הקשר שבין דירוג הסיכונים של הלקוח והתשואה הנובעת מפעילותו, קבע הבנק רף תשואה מינימלית שיש לשאוף אליה לכל דרגת סיכון.

מערכות ממוכנות בחטיבה העסקית מספקות למנהלי סיכוני האשראי, הן בסניפים והן במטה - מנגנון מעקב שוטף אחרי פעילות הלקוחות, במכלול רחב, ובמגוון חתכים: רמות ותמהיל פעילות, ניצול מסגרות אשראי, רמת ביטחונות ומידע עדכני על מצבו הכספי של הלקוח. המערכת מאפשרת להעניק ללקוחות העסקיים את מיטב השירות ברמה גבוהה של מקצוענות ומיומנות.

אחת מהמערכות הממוכנות המיושמות בבנק הינה **מערכת ממוכנת של בקשות אשראי** אשר משפרת ומייעלת את הליך קבלת ההחלטות והבקרה עליו.

בנוסף בוחן הבנק תדיר עמידתו בהוראות הרגולטוריות בכל הקשור **במגבלות הריכוזיות**: לווה/קבוצת לווים או חשיפה לענפי משק, באמצעות מערכת חשיפות אשראי.

לבנק **מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים** היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת המנהלת מעקב אחר שווים של נכסים אלה. מערכות הביטחונות מבטיחות את זמינות הנתונים הנדרשים לניהול סיכוני אשראי לכל גופי הבקרה השונים בסניפים ובמטה.

הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל ולשפר את כלי המדידה, הדיווח והבקרה הדרושים לה, לשם קבלת תמונת מצב עדכנית בכל הקשור למאפייני הסיכון השונים, הקיימים בסביבתם העסקית של מקבלי האשראי. לשם כך היא נעזרת, בין היתר, בראשי סקטורים מתמחים בחטיבה העסקית וביחידות תחום ניהול סיכוני אשראי בחטיבה לניהול סיכונים.

פיקוח ובקרה

הבנק מפקח על חבויות הלקוחות ועל שווי הביטחונות שניתנו להבטחתן באמצעות מערכת האובליגו המאפשרת מעקב יומי שוטף. מבוצע מעקב בתדירות יומית אחר חוסרי בטחונות ברמת הלקוח הבודד:

- איתור אובליגנטים עם חוסרי בטחונות על ידי סניפי הבנק.
- בקרת אובליגנטים עם סכום חבות של עד 100 אלף ש"ח במחלקת הגביה.
- עבודת פיקוח ובקרה על אובליגנטים עם סכום חבות של מעל 100 אלף ש"ח במחלקת הפיקוח על ידי רפרנטים ייעודיים למקבץ סניפים אזורי, ללקוחות שוק ההון והנדל"ן.

דיווח על החשיפה לסיכוני אשראי

ההנהלה ודירקטוריון הבנק מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני אשראי ובחתכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה, ביניהם דיווחים על החשיפה לסיכוני אשראי במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני.

במסמך זה נסקרת התפתחות תיק האשראי ומדווחים, בין היתר, הערכת סיכון האשראי לפי ענפי משק וחתכים שונים, עמידה במגבלות רגולטוריות ובמגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון וההנהלה, מצב הביטחונות, בחינת יתרת החובות הבעייתיים ויתרות ההפרשה להפסדי אשראי.

במסגרת המסמך בוחן הבנק מתווה של תרחישי קיצון בתחום התממשות סיכוני אשראי המשלבים אוסף של סיכונים בו זמנית. תרחיש קיצון זה משמש לבחינת הנאותות ההונית.

מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

מדיניות ניהול מערך הביטחונות

במסגרת מסמך מדיניות האשראי של הבנק מפורטת מדיניות קבלת נכסים כביטחונות לאשראי, אופן שעבודם ושיעורי ההישענות עליהם. במסגרת זו נקבעו עקרונות וכללים להערכת שווי הביטחונות ואופי האשראי אותו הם מבטיחים, תוך התחשבות במשתנים ואינדיקטורים כלכליים שונים. נקבעו נהלים לאופן הטיפול בביטחונות ולמעקב אחר השינויים בהם ובשווים וכן מערכי בקרה בתחום ניהול ותפעול מערך הביטחונות. לפרוט ר' טבלה 7

סוגי הביטחונות העיקריים עליהם נשען הבנק הינם: פיקדונות, ניירות ערך, המחאות עתידיות, שעבודים שוטפים, שעבודי נדל"ן, ערבויות בנקאיות ומסמכי יצוא.

הבנק שואף לקבל מלקוחותיו מגוון ביטחונות, על מנת לשמור על פיזור ביטחונות נאות.

מדיניות ההישענות על ביטחונות היא שמרנית ומתבססת על שווים ההוגן העדכני של הביטחונות, על נזילותם ועל פוטנציאל המימוש המהיר שלהם בעת הצורך. בקביעת מדיניות ההישענות על ביטחונות מתבסס הבנק על ניסיון העבר.

סיכונים בתיק ההלוואות לדיור

פעילות המשכנתאות בקבוצת הבנק

בשנת 2015 העמיד הבנק משכנתאות לציבור, בניטרול מיחזורים, בסכום כולל של 4,799 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,711 מיליון ש"ח בשנת 2014, גידול בשיעור של 29.3%. נתונים אלה כוללים הלוואות לדיור ממקורות הבנק (ללא אשראי מכספי אוצר) בסך של 4,796 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,707 מיליון ש"ח בשנת 2014 גידול בשיעור של 29.4%. סך כל המיחזורים של הלוואות לדיור הנובעים מפרעונות מוקדמים בשנת 2015 הסתכם ב-1,173 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-710 מיליון ש"ח בשנת 2014.

מדיניות האשראי של הקבוצה בתחום המשכנתאות

על רקע הסיכון בו פועלת מערכת הבנקאות הישראלית בתחום האשראי למשכנתאות וכן על רקע השינויים וההתפתחויות בשוק האשראי לדיור והוראות המפקח על הבנקים, נוקט הבנק במדיניות אשראי שמרנית המאושרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה. שמרנות זו באה לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, שיעור ההחזר מהכנסת הלווה ויכולת עמידה בהחזרים שוטפים גם בתרחישים של שינויי רבית. כמו כן, קיימות מגבלות בדבר גודל הלוואה ללווה יחיד. במהלך בחינת האשראי מקפיד הבנק לקבל מידע ממערכת BDI על "אורות אדומים". הבנק נוקט משנה זהירות בנכסים בהם המצב הרישומי מורכב תוך מתן משקל יתר לטיב הלקוח ושיעור המימון.

הבנק מעניק אשראי לקבוצות רכישה ומתמקד בקבוצות הבונות באזורי ביקוש. הוראות המפקח על הבנקים בקשר לקבוצות הרכישה יושמו בבנק במלואן. הבנק מקיים, מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, דיון רבעוני בכל תיקי קבוצות הרכישה, בוחן את מצב הפרויקטים ובודק אם נדרשת הפרשה להפסדי אשראי בגין קבוצות הרכישה, מעבר לסיכון האשראי הפרטני של כל חבר בקבוצה.

הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש באמצעות כלים לחישוב התשואה.

הבנק מבצע בקרה חודשית אחר התפתחות מאפייני סיכון, ביניהם: שיעור מימון, יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה וכדומה.

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (Loan To Value). שיעור המימון מחושב על פי הוראת הפיקוח על הבנקים מס' 876 - דוח על הלוואות לדיור והינו היחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור ההלוואה. יצוין כי עליית שווי נכס כשלעצמה אינה מהווה אירוע לחישוב מחדש של LTV ואילו בעת מתן אשראי נוסף בביטחון אותו נכס ניתן לחשב LTV בהתייחס לשמאות עדכנית.

תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכם לסך של 20,102 מיליון ש"ח, כולל כ-70% אשראי שניתן עם שיעור מימון עד 60%, בהשוואה ל-69% ב-31 בדצמבר 2014. כ-94% מסך האשראי ניתן בשיעור מימון של עד 75%, בהשוואה ל-93% ב-31 בדצמבר 2014.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשנת 2015, שהסתכמו לסך של 4,796 מיליון ש"ח, כוללים כ-71% אשראי שניתן עם שיעור מימון של עד 60%, בהשוואה ל-73% בשנת 2014. כל הביצועים ניתנו בשיעור מימון של עד 75%, בדומה לשנת 2014.

שיעור ההחזר מהכנסה

פרמטר מרכזי נוסף המשמש את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור ההחזר מהכנסת הלווה. יחס זה מאפשר לבנק להעריך את יכולתו של לווה לעמוד בהחזרי ההלוואה השוטפים כסדרם מתוך הכנסתו הקבועה כפי שהיתה במועד מתן ההלוואה. תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2015 כולל כ-78% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה ל-75% ב-31 בדצמבר 2014. כ-89% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בהשוואה ל-86% ב-31 בדצמבר 2014.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשנת 2015 כוללים כ-82% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה ל-78% בשנת 2014. כ-91% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בהשוואה ל-90% בשנת 2014. המידע כולל הלוואות בבטחון דירת מגורים.

הלוואות ברבית משתנה

תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2015 כולל שיעור של 65% אשראי שניתן ברבית משתנה ומסתכם לסך של 13,080 מיליון ש"ח.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשנת 2015 כוללים סך של 1,557 מיליון ש"ח ברבית משתנה עד חמש שנים, המהווים 32% מסך הביצועים וסך של 876 מיליון ש"ח ברבית משתנה כל חמש שנים ומעלה, המהווים 18% מסך הביצועים.

הלוואות ארוכות טווח

תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2015 כולל כ-67% אשראי אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 20 שנה ומסתכם לסך של 13,417 מיליון ש"ח.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשנת 2015 כוללים 58% אשראי אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 20 שנה ומסתכמים לסך של 2,801 מיליון ש"ח.

להלן נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדיור לפי מגזרי הצמדה (ללא אשראי מכספי אוצר ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי):

	למטרת מגורים															
	מגזר לא צמוד				מגזר צמוד מדד				מגזר צמוד מט"ח				סך הכל		בביטחון דירת מגורים	סך הכל
	רבית קבועה		רבית משתנה		רבית קבועה		רבית משתנה		רבית משתנה							
	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור			יתרה		יתרה	יתרה
	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%			במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
31.12.15	**3,463**	**19.1**	**7,666**	**42.3**	**3,019**	**16.7**	**3,854**	**21.3**	**100**	**0.6**			**18,102**		**2,000**	**20,102**
31.12.14	1,858	11.4	6,732	41.5	3,224	19.9	4,285	26.4	136	0.8			16,235		1,976	18,211

להלן נתונים על התפתחות המשכנתאות (ללא אשראי מכספי אוצר):

	שנת 2015	שנת 2014	שנת 2013	שנת 2012	שנת 2011
ביצועי ההלוואות לדיור (במיליוני ש"ח)	**4,796**	3,707	3,550	3,744	3,459
שיעור השינוי בביצועי ההלוואות לדיור ביחס לשנה קודמת	**29%**	4%	(5%)	8%	(7%)
שיעור ההוצאה להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק	**0.01%**	0.01%	0.20%	0.08%	0.08%
שיעור ההפרשה המצטברת להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק	**0.60%**	0.74%	0.86%	0.76%	0.81%

סיכוני האשראי במכשירים פיננסים בשוק המעו"ף

הבנק מאפשר לחלק מלקוחותיו לפעול באשראי בשוק המעו"ף. לבנק מדיניות אשראי מפורטת בכל הקשור בהסתמכות על בטחונות בשוק ההון. בצד זה מבצע הבנק מעקב שוטף וצמוד על סיכון התיק ביחס לבטחונות ולמסגרות הפעילות המאושרות על בסיס מדיניות האשראי שדירקטוריון הבנק קבע.

מימון ממונף - Leveraged Finance

הבנק מחשיב מימון ממונף כאשראי שניתן לעסקאות לרכישת אמצעי שליטה בהן שיעור המימון גבוה מהמקובל בבנק בתחום זה.

לאור הוראת בנק ישראל 327 החדשה אשר חלה מיום 1 בינואר 2016, הבנק משנה ומתאים את הגדרת מימון ממונף בהתאם להגדרות בנק ישראל.

נוכח התנודתיות בשוק ההון, הבנק נוקט משנה זהירות במתן אשראי זה, ובעת מתן אשראי נערכות בדיקות מקיפות ביחס לרמת המינוף בעסקה ולכושר ההחזר הנובע מניירות הערך המשועבדים.

ליום 31 בדצמבר 2015 סך כל החשיפה המאזנית בגין עסקאות כאמור הסתכם ב-101 מיליון ש"ח בענף השירותים הפיננסיים (31 בדצמבר 2014 - 375 מיליון ש"ח, מזה 105 מיליון ש"ח בענף השירותים הפיננסיים ו-270 מיליון ש"ח בענף המסחר) אין חשיפה חוץ מאזנית למימון ממונף ליום 31 בדצמבר 2015 וליום 31 בדצמבר 2014.

בשנים 2015 ו-2014 לא נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי על בסיס קבוצתי בגין מימון ממונף.

ניהול סיכונים סביבתיים

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. הבנק יכול להיחשף לסיכונים סביבתיים בהיבטים שונים של פעילותו וסיכונים אלה עשויים להיכלל במסגרת הסיכונים האחרים (כגון: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי וסיכון נזילות). סיכון סביבתי הכלול בסיכון האשראי הוא למשל, ירידה בערך הבטחונות או הרעה במצבו הפיננסי של הלווה בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו כן, קיימת אפשרות לסיכון מוניטין, כתוצאה מייחוס קשר בין הבנק לבין הגורם למפגע סביבתי.

במחצית השנייה של שנת 2009 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בעניין החשיפה לסיכונים סביבתיים ואופן ניהולם. בהוראת המפקח מתוארים ההיבטים השונים של החשיפה האפשרית לסיכונים סביבתיים ומודגש הצורך בזיהוי מוקדם של הסיכונים, הערכתם וניהולם כסיכונים פרטניים.

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק, אושרה על ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון מדיניות לניהול סיכונים סביבתיים בתחום האשראי. בגיבוש תהליכי כתיבת המדיניות והטיפול בנושא זה נעזר הבנק ביועצים חיצוניים והטמיע מתודולוגיה קבוצתית לניהול סיכונים סביבתיים.

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 31 בדצמבר 2015, אין קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.

חוב פגום- חוב אשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'. בכל מקרה חוב מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הרבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גבייה. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות (לרבות אגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הרבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות רבית (חוב כאמור ייקרא "חוב שאינו מבצע"). כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראות ניהול בנקאי תקין 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראת הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" המאמצת את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב.

הבנק קבע מדיניות למדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

ההפרשה הפרטנית, הרלוונטית לחובות בעייתיים בסיווג פגום, נעשית בהתבסס על הערכות ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוץ מאזני. הפרשה זו נאמדת באמצעות הפער שבין יתרת החוב הרשומה לבין הערך הנוכחי של התקבולים הצפויים לפירעון החוב, או השווי ההוגן של הבטוחות.

אמידת התקבולים הצפויים לפירעון החוב, המתבססת על מגוון מקורות ההחזר הרלוונטיים, לרבות פעילותו העסקית של הלווה, ערך הבטוחות שהעמיד הלווה, מקורות פרעון פרטיים וערך מימוש ערבויות שניתנו על ידי הלווה או צדדים שלישיים, מחייבת שימוש בשיקול דעת ואומדנים אשר הנהלת הבנק מאמינה כי הינם סבירים במועד ההערכה, אולם, מטבע הדברים, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדנים שנקבעו.

בנוסף, הבנק בוחן את החובות ומבצע מחיקה חשבונאית בחובות אשר עומדים בתנאי המחיקה החשבונאית.

ההפרשה הקבוצתית, הרלוונטית לכלל החובות שלא סווגו כפגומים, מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית, הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי בגין סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני חושבה על בסיס שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בענפי המשק השונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של 5 שנים שהסתיימו במועד הדיווח. הבנק משתמש בממוצע שיעורי המחיקות החשבונאיות נטו בענפי המשק השונים בטווח השנים כאמור לעיל, ובנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות בקשר לאשראי לציבור הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים (התאמות איכותיות). לעניין זה, בקשר לאשראי **לאנשים פרטיים** שאינו בעייתי, למעט סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב רבית, נקבע כי שיעור ההתאמות האיכותיות בגין גורמים איכותיים הרלוונטיים לסיכוי הגביה לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי לאנשים פרטיים במועד הדיווח, וזאת לאור חוזר הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015 לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים". בהלוואות לדיור מחושבת הפרשה מזערית לחובות מסופקים לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפסד גדלים ככל שמעמיק הפיגור. כמו כן, על יתרת ההלוואות לדיור שאין בהן הפרשה לפי עומק הפיגור או הפרשה פרטנית מבוצעת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בשיעור שלא יפחת מ-0.35% מיתרת ההלוואות האמורות למועד הדיווח.

סך כל חשיפות האשראי ברוטו וחשיפה ברוטו ממוצעת במשך התקופה, ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי

	ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 31 בדצמבר 2014	
סוג החשיפה	**יתרת החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי**	**חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת**(1)	**יתרת החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי**	**חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת**(1)
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
הלוואות	**103,965**	**101,911**	99,419	96,707
אגרות חוב	**15,065**	**12,964**	10,691	9,891
נגזרים (OTC)	**1,703**	**2,119**	2,131	1,753
חשיפות חוץ מאזניות (2)	**33,570**	**33,036**	32,585	30,014
נכסים אחרים	**3,931**	**3,965**	3,767	4,022
סך הכל חשיפת אשראי ברוטו	**158,234**	**153,995**	148,594	142,387

(1) חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת חושבה כממוצע החשיפות לתחילת השנה ולסופי הרבעונים.

(2) לפני הכפלה במקדמי המרה לאשראי.

חשיפה למדינות זרות

החשיפה המאזנית למדינות זרות כוללת פקדונות, אגרות חוב, אשראי לציבור ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

החשיפה החוץ מאזנית כוללת ערבויות, סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומסגרות לא מנוצלות.

הבנק מחזיק, בין היתר, באגרת חוב של ממשלת ספרד בסך של 42 מיליון ש"ח, המדורגת בדירוג BBB+ ומועד פרעונה בשנת 2017 ובאגרת חוב של ממשלת איטליה בסך של 82 מיליון ש"ח, המדורגת בדירוג BBB- ומועד פרעונה בשנת 2017. כל אגרות החוב האמורות משלמות את תשלומי הרבית כסדרם.

התפלגות חשיפות לפי אזור גיאוגרפי ובאזורים משמעותיים, מיון נוסף לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי

מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך [5]

	31 בדצמבר 2015											
	חשיפה מאזנית[2]							חשיפה חוץ מאזנית[2][3]				
	חשיפה מאזנית מעבר לגבול			חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים							חשיפה מאזנית מעבר לגבול[2]	
	ממשלות[4]	לבנקים	לאחרים	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	סך כל החשיפה המאזנית	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים	סך חשיפה חוץ מאזנית	מזה סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	עד שנה	לפרעון מעל שנה
ארצות הברית	3,417	1,760	748	-	-	-	5,925	2	-	76	-	3,662	2,263
בריטניה	-	909	283	-	-	-	1,192	15	14	184	-	888	304
ספרד	42	3	4	-	-	-	49	-	-	11	-	5	44
איטליה	82	1	8	-	-	-	91	-	-	3	-	4	87
אירלנד	-	-	19	-	-	-	19	-	-	2	-	6	13
יוון	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
פורטוגל	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-
מדינות אחרות	-	1,699	1,085	300	30	270	3,054	18	6	327	-	1,227	1,557
סך כל החשיפות למדינות זרות	3,541	4,372	2,148	300	30	270	10,331	35	20	604	-	5,793	4,268
סך כל החשיפות למדינות LDC	-	-	251	-	-	-	251	5	-	56	-	189	62

	31 בדצמבר 2014											
	חשיפה מאזנית[2]							חשיפה חוץ מאזנית[2][3]				
	חשיפה מאזנית מעבר לגבול			חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים							חשיפה מאזנית מעבר לגבול[2]	
	ממשלות[4]	לבנקים	לאחרים	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	סך כל החשיפה המאזנית	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים	סך חשיפה חוץ מאזנית	מזה סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	עד שנה	לפרעון מעל שנה
ארצות הברית	257	2,129	649	-	-	-	3,035	-	-	207	-	1,929	1,106
ספרד	43	54	8	-	-	-	105	-	-	32	-	59	46
איטליה	85	-	9	-	-	-	94	-	-	6	-	4	90
אירלנד	-	-	22	-	-	-	22	-	-	2	-	10	12
מדינות אחרות	2	2,224	1,229	644	36	608	4,063	44	32	525	-	1,753	1,702
סך כל החשיפות למדינות זרות	387	4,407	1,917	644	36	608	7,319	44	32	772	-	3,755	2,956
סך כל החשיפות למדינות LDC	-	3	174	-	-	-	177	-	-	50	-	125	52

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נדילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(5) ניתן מידע גם בדבר כל החשיפות למדינות פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

התפלגות חשיפות לפי סוג ענף או צד נגדי, ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי.

התפלגות החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי סוג ענף צד או צד נגדי, ממויין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי:

	ליום 31 בדצמבר 2015					
	הלוואות	אגרות חוב	נגזרים (OTC)	חשיפות חוץ מאזניות[1]	נכסים אחרים	סך הכל חשיפת אשראי ברוטו
סוג החשיפה	במיליוני ש"ח					
ריבונות	**27,540**	**11,117**	**-**	**2**	**-**	**38,659**
סקטור ציבורי	**533**	**854**	**71**	**61**	**-**	**1,519**
תאגידים בנקאיים	**3,530**	**1,810**	**285**	**189**	**-**	**5,814**
חובות של תאגידים	**27,786**	**1,284**	**1,288**	**18,555**	**-**	**48,913**
חובות בביטחון נדל"ן מסחרי	**2,532**	**-**	**-**	**132**	**-**	**2,664**
קמעונאות ליחידים	**18,038**	**-**	**55**	**10,744**	**-**	**28,837**
הלוואות לעסקים קטנים	**4,494**	**-**	**4**	**2,183**	**-**	**6,681**
משכנתאות לדיור	**19,512**	**-**	**-**	**1,655**	**-**	**21,167**
אחרים	**-**	**-**	**-**	**49**	**3,931**	**3,980**
סך הכל	**103,965**	**15,065**	**1,703**	**33,570**	**3,931**	**158,234**

	ליום 31 בדצמבר 2014					
	הלוואות	אגרות חוב	נגזרים (OTC)	חשיפות חוץ מאזניות[1]	נכסים אחרים	סך הכל חשיפת אשראי ברוטו
סוג החשיפה	במיליוני ש"ח					
ריבונות	25,789	6,938	-	-	-	32,727
סקטור ציבורי	714	1,142	78	66	-	2,000
תאגידים בנקאיים	4,174	1,606	398	204	-	6,382
חובות של תאגידים	26,877	1,005	1,562	18,135	-	47,579
חובות בביטחון נדל"ן מסחרי	3,060	-	-	66	-	3,126
קמעונאות ליחידים	16,684	-	78	10,281	-	27,043
הלוואות לעסקים קטנים	4,345	-	15	2,102	-	6,462
משכנתאות לדיור	17,776	-	-	1,671	-	19,447
אחרים	-	-	-	60	3,767	3,828
סך הכל	99,419	10,691	2,131	32,585	3,767	148,594

(1) לפני הכפלה במקדמי המרה לאשראי.

יתרות לפי תקופה חוזית לפירעון

הצגת חשיפות האשראי בחתך תקופות לפירעון לפי סוגי החשיפה, לפני ואחרי הפחתות סיכון לפי משקולות הסיכון - לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון

פיצול כל התיק לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון, ממויין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי

	ליום 31 בדצמבר 2015					
סוג החשיפה	הלוואות	אגרות חוב	נגזרים (OTC)	חשיפות חוץ מאזניות[1]	נכסים אחרים	סך הכל
	במיליוני ש"ח					
עם דרישה ועד שנה	60,032	4,415	1,129	26,310	1,586	93,472
מעל שנה ועד חמש שנים	22,673	6,927	424	3,942	-	33,966
מעל חמש שנים	21,166	3,723	150	577	-	25,616
				30,829		
סך הכל תזרימי מזומנים	103,871	15,065	1,703		1,586	153,054
ללא תקופת פירעון	94	-	-	2,741	2,345	5,180
סך הכל	103,965	15,065	1,703	33,570	3,931	158,234

	ליום 31 בדצמבר 2014					
סוג החשיפה	הלוואות	אגרות חוב	נגזרים (OTC)	חשיפות חוץ מאזניות[1]	נכסים אחרים	סך הכל
	במיליוני ש"ח					
עם דרישה ועד שנה	58,353	3,729	1,894	24,649	1,371	89,996
מעל שנה ועד חמש שנים	20,951	3,286	111	4,932	-	29,280
מעל חמש שנים	19,884	3,676	126	513	-	24,199
סך הכל תזרימי מזומנים	99,188	10,691	2,131	30,094	1,371	143,475
ללא תקופת פירעון	231	-	-	2,491	2,397	5,119
סך הכל	99,419	10,691	2,131	32,585	3,768	148,594

(1) לפני הכפלה במקדמי המרה לאשראי.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק

	31 בדצמבר 2015									
	סיכון אשראי כולל[1]			חובות[2] וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים)[3]						
								הפסדי אשראי[4]		
פעילות לווים בישראל	סך הכל	דירוג ביצוע אשראי[5]	בעייתי[6]	סך הכל	מזה: חובות[2]	בעייתי[6]	פגום	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
ציבור - מסחרי	במיליוני ש"ח									
חקלאות	564	475	12	559	456	12	7	(1)	2	4
כרייה וחציבה	273	266	-	75	63	-	-	-	-	-
תעשיה	10,767	9,622	704	10,450	7,547	704	274	76	33	212
בינוי ונדל"ן - בינוי[7]	9,443	8,953	218	9,342	3,285	216	64	(69)	(4)	82
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	4,604	4,389	113	4,460	4,160	113	109	(20)	(23)	21
אספקת חשמל ומים	1,242	1,228	3	669	432	3	-	1	-	3
מסחר	8,525	7,609	419	8,420	7,083	419	253	36	37	158
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	816	636	30	815	678	30	14	12	8	17
תחבורה ואחסנה	859	717	21	826	674	14	6	(17)	6	11
מידע ותקשורת	2,359	2,163	63	2,258	1,216	63	22	(30)	(6)	12
שירותים פיננסיים	13,729	13,424	44	10,042	7,400	44	25	2	(5)	22
שירותים עסקיים אחרים	2,140	1,890	26	2,127	1,342	26	10	3	5	11
שירותים ציבוריים וקהילתיים	2,000	1,746	45	1,967	1,464	45	22	(4)	(1)	8
סך הכל מסחרי(8)	57,321	53,118	1,698	52,010	35,800	1,689	806	(11)	52	561
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	21,724	21,138	194	21,724	20,032	194	10	3	16	119
אנשים פרטיים - אחר	27,115	23,690	304	27,074	16,851	304	76	39	41	221
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	106,160	97,946	2,196	100,808	72,683	2,187	892	31	109	901
בנקים בישראל	2,149	2,149	-	1,362	1,362	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	9,416	9,416	-	670	669	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	117,725	109,511	2,196	102,840	74,714	2,187	892	31	109	901

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 74,714 מיליון ש"ח, 10,188 מיליון ש"ח, 353 מיליון ש"ח, 1,220 מיליון ש"ח ו-31,250 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 397 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 890 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

(8) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך 2,256 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)

	31 בדצמבר 2014[8]									
	סיכון אשראי כולל[1]		חובות[2] וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים)[3]							
								הפסדי אשראי[4]		
פעילות לווים בישראל	סך הכל	דירוג ביצוע אשראי[5]	בעייתי[6]	סך הכל	מזה: חובות[2]	בעייתי[6]	פגום	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
ציבור - מסחרי	במיליוני ש"ח									
חקלאות	561	490	15	558	463	15	10	-	(1)	7
כרייה וחציבה	231	225	1	51	39	1	1	-	-	-
תעשיה	10,772	9,680	760	10,284	7,141	760	146	(21)	12	172
בינוי ונדל"ן - בינוי[7]	9,467	8,780	301	9,373	3,296	299	142	(65)	(27)	146
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	4,540	4,327	48	4,452	4,197	48	38	-	12	14
אספקת חשמל ומים	1,304	1,276	2	597	379	2	2	2	-	2
מסחר	8,611	7,841	518	8,515	7,277	507	218	80	13	156
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	905	757	42	898	769	42	34	13	1	14
תחבורה ואחסנה	1,133	987	48	1,100	917	41	31	9	(1)	35
מידע ותקשורת	2,139	1,678	382	2,020	1,469	382	43	(14)	(12)	37
שירותים פיננסיים	14,249	13,906	89	10,026	6,749	89	11	(14)	(2)	18
שירותים עסקיים אחרים	1,896	1,645	34	1,864	1,123	34	22	(6)	3	12
שירותים ציבוריים וקהילתיים	2,148	1,939	49	2,124	1,637	49	37	1	3	11
סך הכל מסחרי (8)	57,956	53,531	2,289	51,862	35,456	2,269	735	(15)	1	624
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	19,944	19,245	252	19,944	18,252	252	17	(4)	15	132
אנשים פרטיים - אחר	25,446	22,346	281	25,416	15,604	281	117	109	29	224
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	103,346	95,122	2,822	97,222	69,312	2,802	869	90	45	980
בנקים בישראל	2,421	2,421	-	1,442	1,442	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	8,953	8,953	-	659	658	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	114,720	106,496	2,822	99,323	71,412	2,802	869	90	45	980

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 71,412 מיליון ש"ח, 9,717 מיליון ש"ח, 477 מיליון ש"ח, 2,574 מיליון ש"ח ו-30,540 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 336 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 888 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

(8) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך 2,201 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)

	31 בדצמבר 2015									
	סיכון אשראי כולל[1]			חובות[2] וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים)[3]						
									הפסדי אשראי[4]	
פעילות לווים בחו"ל	סך הכל	דירוג ביצוע אשראי [5]	בעייתי [6]	סך הכל	מזה: חובות [2]	בעייתי [6]	פגום	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
ציבור - מסחרי	במיליוני ש"ח									
חקלאות	13	13	-	13	10	-	-	-	-	-
כרייה וחציבה	181	181	-	-	-	-	-	-	-	-
תעשיה	171	162	9	54	31	9	9	(3)	(3)	1
בינוי ונדל"ן - בינוי	64	64	-	64	-	-	-	-	-	1
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	152	138	14	140	138	14	14	(9)	-	3
אספקת חשמל ומים	20	20	-	-	-	-	-	-	-	-
מסחר	168	167	-	163	107	-	-	-	-	-
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	10	10	-	10	10	-	-	-	-	-
תחבורה ואחסנה	9	9	-	9	2	-	-	-	-	-
מידע ותקשורת	55	55	-	6	5	-	-	-	-	-
שירותים פיננסיים**	981	980	-	290	262	-	-	(1)	(1)	-
שירותים עסקיים אחרים	313	313	-	313	83	-	-	-	-	2
סך הכל מסחרי	2,137	2,112	23	1,062	648	23	23	(13)	(4)	7
אנשים פרטיים - אחר	154	154	-	150	48	-	-	-	-	1
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	2,291	2,266	23	1,212	696	23	23	(13)	(4)	8
בנקים בחו"ל	4,744	4,744	-	2,249	2,249	-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל	3,244	3,244	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	10,279	10,254	23	3,461	2,945	23	23	(13)	(4)	8

** מזה השקעות באגרות חוב מגובות משכנתא בסך של 510 מיליון ש"ח.

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 2,945 מיליון ש"ח, 5,990 מיליון ש"ח, 416 מיליון ש"ח ו-928 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)

	31 בדצמבר 2014[7]									
	סיכון אשראי כולל[1]			חובות[2] וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים)[3]						
								הפסדי אשראי[4]		
פעילות לווים בחו"ל	סך הכל	דירוג ביצוע אשראי[5]	בעייתי[6]	סך הכל	מזה: חובות[2]	בעייתי[6]	פגום	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
ציבור - מסחרי	במיליוני ש"ח									
חקלאות	18	18	-	18	16	-	-	-	-	-
תעשיה	98	88	10	63	30	10	10	(1)	(1)	1
בינוי ונדל"ן - בינוי	43	43	-	43	-	-	-	-	1	1
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	106	35	32	106	105	32	32	-	(11)	12
אספקת חשמל ומים	26	26	-	-	-	-	-	-	-	-
מסחר	142	142	-	138	47	-	-	-	1	-
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	78	78	-	78	78	-	-	-	-	-
תחבורה ואחסנה	20	20	-	12	-	-	-	-	-	-
מידע ותקשורת	32	32	-	6	5	-	-	-	-	-
שירותים פיננסיים**	838	838	-	72	36	-	-	-	1	-
שירותים עסקיים אחרים	338	338	-	338	90	-	-	-	-	2
סך הכל מסחרי	1,739	1,658	42	874	407	42	42	(1)	(9)	16
אנשים פרטיים - אחר	219	219	-	213	88	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	1,958	1,877	42	1,087	495	42	42	(1)	(9)	16
בנקים בחו"ל	4,506	4,506	-	2,515	2,515	-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל	128	128	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	6,592	6,511	42	3,602	3,010	42	42	(1)	(9)	16

** מזה השקעות באגרות חוב מגובות משכנתא בסך של 633 מיליון ש"ח.

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 3,010 מיליון ש"ח, 2,526 מיליון ש"ח, 441 מיליון ש"ח ו-615 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

(במיליוני ש"ח)

1. חובות, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

המאוחד	31 בדצמבר 2015				
	אשראי לציבור				בנקים
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה:						
חובות שנבדקו על בסיס פרטני	32,066	-	426	32,492	4,280	36,772
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי	4,382	20,032	16,473	40,887	-	40,887
מזה: לפי עומק פיגור	397	20,032	-	20,429	-	20,429
סך הכל	36,448	20,032	16,899	73,379	4,280	77,659
מזה:						
חובות בארגון מחדש	160	-	69	229	-	229
חובות פגומים אחרים	519	10	6	535	-	535
סך הכל חובות פגומים	679	10	75	764	-	764
חובות בפיגור 90 ימים או יותר	21	182	31	234	-	234
חובות בעייתיים אחרים	579	2	173	754	-	754
סך הכל חובות בעייתיים	1,279	194	279	1,752	-	1,752
יתרת הפרשה להפסדי אשראי:						
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני	449	-	15	464	-	464
בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי	49	119	192	360	-	360
מזה: לפי עומק פיגור	1	119	-	120	-	120
סך הכל	498	119	207	824	-	824
מזה: בגין חובות פגומים	190	-	7	197	-	197

המאוחד	31 בדצמבר 2014				
	אשראי לציבור				בנקים
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה:						
חובות שנבדקו על בסיס פרטני	32,245[1]	-	463	32,708	4,615	37,323
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי	3,618	18,252	15,229	37,099	-	37,099
מזה: לפי עומק פיגור	336	18,252	-	18,588	-	18,588
סך הכל	35,863	18,252	15,692	69,807	4,615	74,422
מזה:						
חובות בארגון מחדש	187	-	60	247	-	247
חובות פגומים אחרים	482	17	53	552	-	552
סך הכל חובות פגומים	669	17	113	799	-	799
חובות בפיגור 90 ימים או יותר	5	234	9	248	-	248
חובות בעייתיים אחרים	1,219	1	139	1,359	-	1,359
סך הכל חובות בעייתיים	1,893	252	261	2,406	-	2,406
יתרת הפרשה להפסדי אשראי:						
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני	488	-	39	527	-	527
בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי	46	132	171	349	-	349
מזה: לפי עומק פיגור	1	132	-	133	-	133
סך הכל	534	132	210	876	-	876
מזה: בגין חובות פגומים	200	-	33	233	-	233

(1) הוצג מחדש בגין שינוי במדיניות החשבונאית בנושא טיפול בחובות בעייתיים מובטחים בערבות מדינה.

סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

1. חובות, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

הבנק	31 בדצמבר 2015				
	אשראי לציבור				בנקים
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה:						
חובות שנבדקו על בסיס פרטני	27,662	-	272	27,934	3,312	31,246
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי	2,257	19,823	5,061	27,141	-	27,141
מזה: לפי עומק פיגור	397	19,823	-	20,220	-	20,220
סך הכל	29,919	19,823	5,333	55,075	3,312	58,387
מזה:						
חובות בארגון מחדש	110	-	31	141	-	141
חובות פגומים אחרים	453	10	2	465	-	465
סך הכל חובות פגומים	563	10	33	606	-	606
חובות בפיגור 90 ימים או יותר	13	182	21	216	-	216
חובות בעייתיים אחרים	449	-	79	528	-	528
סך הכל חובות בעייתיים	1,025	192	133	1,350	-	1,350
יתרת הפרשה להפסדי אשראי:						
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני	374	-	8	382	-	382
בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי	21	117	92	230	-	230
מזה: לפי עומק פיגור	1	117	-	118	-	118
סך הכל	395	117	100	612	-	612
מזה: בגין חובות פגומים	162	-	3	165	-	165

הבנק	31 בדצמבר 2014				
	אשראי לציבור				בנקים
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה:						
חובות שנבדקו על בסיס פרטני	25,586	-	223	25,809	2,783	28,592
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי	1,946	18,008	4,674	24,628	-	24,628
מזה: לפי עומק פיגור	336	18,008	-	18,344	-	18,344
סך הכל	27,532	18,008	4,897	50,437	2,783	53,220
מזה:						
חובות בארגון מחדש	127	-	28	155	-	155
חובות פגומים אחרים	342	16	20	378	-	378
סך הכל חובות פגומים	469	16	48	533	-	533
חובות בפיגור 90 ימים או יותר	3	234	5	242	-	242
חובות בעייתיים אחרים	1,146	-	69	1,215	-	1,215
סך הכל חובות בעייתיים	1,618	250	122	1,990	-	1,990
יתרת הפרשה להפסדי אשראי:						
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני	378	-	17	395	-	395
בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי	17	132	75	224	-	224
מזה: לפי עומק פיגור	1	132	-	133	-	133
סך הכל	395	132	92	619	-	619
מזה: בגין חובות פגומים	143	-	13	156	-	156

סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

המאוחד	אשראי לציבור				בנקים	
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2012	566	126	144	836	-	836
הוצאות בגין הפסדי אשראי	30	33	21	84	-	84
- מחיקות חשבונאיות	(183)	(8)	(101)	(292)	-	(292)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	129	-	70	199	-	199
מחיקות חשבונאיות, נטו	(54)	(8)	(31)	(93)	-	(93)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2013	542	151	134	827	-	827
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(16)	(4)	105	85	-	85
- מחיקות חשבונאיות	(112)	(15)	(104)	(231)	-	(231)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	120	-	75	195	-	195
מחיקות חשבונאיות, נטו	8	(15)	(29)	(36)	-	(36)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014	534	132	210	876	-	876
הוצאות בגין הפסדי אשראי	**12**	**3**	**38**	**53**	**-**	**53**
- מחיקות חשבונאיות	**(207)**	**(16)**	**(122)**	**(345)**	**-**	**(345)**
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	**159**	**-**	**81**	**240**	**-**	**240**
מחיקות חשבונאיות, נטו	**(48)**	**(16)**	**(41)**	**(105)**	**-**	**(105)**
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2015	**498**	**119**	**207**	**824**	**-**	**824**

המאוחד	אשראי לציבור				בנקים	
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2012	93	-	10	103	-	103
גידול בהפרשה	13	-	-	13	-	13
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2013	106	-	10	116	-	116
גידול בהפרשה	-	-	4	4	-	4
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2014	106	-	14	120	-	120
גידול (קיטון) בהפרשה	**(36)**	**-**	**1**	**(35)**	**-**	**(35)**
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2015	**70**	**-**	**15**	**85**	**-**	**85**

סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

הבנק	אשראי לציבור				בנקים	
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2012	401	126	49	576	-	576
הוצאות בגין הפסדי אשראי	3	34	18	55	-	55
- מחיקות חשבונאיות	(59)	(10)	(46)	(115)	-	(115)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	79	-	31	110	-	110
מחיקות חשבונאיות, נטו	20	(10)	(15)	(5)	-	(5)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2013	424	150	52	626	-	626
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(30)	(3)	61	28	-	28
- מחיקות חשבונאיות	(70)	(15)	(49)	(134)	-	(134)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	71	-	28	99	-	99
מחיקות חשבונאיות, נטו	1	(15)	(21)	(35)	-	(35)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014	395	132	92	619	-	619
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	**(3)**	**1**	**34**	**32**	**-**	**32**
- מחיקות חשבונאיות	**(129)**	**(17)**	**(52)**	**(198)**	**-**	**(198)**
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	**121**	**-**	**25**	**146**	**-**	**146**
מחיקות חשבונאיות, נטו	**(8)**	**(17)**	**(27)**	**(52)**	**-**	**(52)**
מיזוג חברה בת	**11**	**1**	**1**	**13**	**-**	**13**
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2015	**395**	**117**	**100**	**612**	**-**	**612**

הבנק	אשראי לציבור				בנקים	
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2012	88	-	5	93	-	93
גידול בהפרשה	9	-	-	9	-	9
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2013	97	-	5	102	-	102
גידול (קיטון) בהפרשה	(15)	-	3	(12)	-	(12)
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2014	82	-	8	90	-	90
גידול (קיטון) בהפרשה	**(22)**	**-**	**1**	**(21)**	**-**	**(21)**
מיזוג חברה בת	**2**	**-**	**-**	**2**	**-**	**2**
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2015	**62**	**-**	**9**	**71**	**-**	**71**

מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

(במיליוני ש"ח)

א. חובות[1] ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

המאוחד	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015[2]				
	אשראי לציבור			בנקים	
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה	**534**	**132**	**210**	**876**	**-**	**876**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	**12**	**3**	**38**	**53**	**-**	**53**
- מחיקות חשבונאיות	**(207)**	**(16)**	**(122)**	**(345)**	**-**	**(345)**
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	**159**	**-**	**81**	**240**	**-**	**240**
מחיקות חשבונאיות, נטו	**(48)**	**(16)**	**(41)**	**(105)**	**-**	**(105)**
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה	**498**	**119**	**207**	**824**	**-**	**824**
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						
יתרת ההפרשה לתחילת שנה	**106**	**-**	**14**	**120**	**-**	**120**
גידול (קיטון) בהפרשה	**(36)**	**-**	**1**	**(35)**	**-**	**(35)**
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	**70**	**-**	**15**	**85**	**-**	**85**
יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים	**568**	**119**	**222**	**909**	**-**	**909**

המאוחד	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
	אשראי לציבור			בנקים	
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה	542	151	134	827	-	827
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(16)	(4)	105	85	-	85
- מחיקות חשבונאיות	(112)	(15)	(104)	(231)	-	(231)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	120	-	75	195	-	195
מחיקות חשבונאיות, נטו	8	(15)	(29)	(36)	-	(36)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה	534	132	210	876	-	876
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						
יתרת ההפרשה לתחילת שנה	106	-	10	116	-	116
גידול בהפרשה	-	-	4	4	-	4
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	106	-	14	120	-	120
יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים	640	132	224	996	-	996

מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

א. חובות[1] ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

המאוחד	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				
	אשראי לציבור				בנקים
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה	566	126	144	836	-	836
הוצאות בגין הפסדי אשראי	30	33	21	84	-	84
- מחיקות חשבונאיות	(183)	(8)	(101)	(292)	-	(292)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	129	-	70	199	-	199
מחיקות חשבונאיות, נטו	(54)	(8)	(31)	(93)	-	(93)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה	542	151	134	827	-	827
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						
יתרת ההפרשה לתחילת שנה	93	-	10	103	-	103
גידול בהפרשה	13	-	-	13	-	13
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	106	-	10	116	-	116
יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים	648	151	144	943	-	943

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

א. חובות[1] ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות[1] ועל החובות[1] בגינם היא חושבה:

המאוחד	31 בדצמבר 2015				
	אשראי לציבור				בנקים
	מסחרי[3]	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה של חובות: [1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	32,066	-	426	32,492	4,280	36,772
שנבדקו על בסיס קבוצתי	4,382	20,032	16,473	40,887	-	40,887
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	397	20,032	-	20,429	-	20,429
סך הכל חובות	36,448	20,032	16,899	73,379	4,280	77,659
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות: [1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	449	-	15	464	-	464
שנבדקו על בסיס קבוצתי	49	119	192	360	-	360
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	1	119[2]	-	120	-	120
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי	498	119	207	824	-	824

המאוחד	31 בדצמבר 2014				
	אשראי לציבור				בנקים
	מסחרי[3]	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה של חובות: [1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	32,245[4]	-	463	32,708	4,615	37,323
שנבדקו על בסיס קבוצתי	3,618	18,252	15,229	37,099	-	37,099
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	336	18,252	-	18,588	-	18,588
סך הכל חובות	35,863	18,252	15,692	69,807	4,615	74,422
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות: [1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	488	-	39	527	-	527
שנבדקו על בסיס קבוצתי	46	132	171	349	-	349
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	1	132[2]	-	133	-	133
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי	534	132	210	876	-	876

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 72 מיליון ש"ח (31.12.14 - 69 מיליון ש"ח).

(3) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך 2,256 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (31.12.14 - 2,201 מיליון ש"ח).

(4) הוצג מחדש בגין שינוי במדיניות החשבונאית בנושא טיפול בחובות בעייתיים מובטחים בערבות מדינה.

מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

א. חובות[1] ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

הבנק	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
	אשראי לציבור				בנקים
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה	**395**	**132**	**92**	**619**	**-**	**619**
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	**(3)**	**1**	**34**	**32**	**-**	**32**
- מחיקות חשבונאיות	**(129)**	**(17)**	**(52)**	**(198)**	**-**	**(198)**
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	**121**	**-**	**25**	**146**	**-**	**146**
מחיקות חשבונאיות, נטו	**(8)**	**(17)**	**(27)**	**(52)**	**-**	**(52)**
מיזוג חברה בת	**11**	**1**	**1**	**13**	**-**	**13**
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה	**395**	**117**	**100**	**612**	**-**	**612**
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						
יתרת ההפרשה לתחילת שנה	**82**	**-**	**8**	**90**	**-**	**90**
גידול (קיטון) בהפרשה	**(22)**	**-**	**1**	**(21)**	**-**	**(21)**
מיזוג חברה בת	**2**	**-**	**-**	**2**	**-**	**2**
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	**62**	**-**	**9**	**71**	**-**	**71**
יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים	**457**	**117**	**109**	**683**	**-**	**683**

הבנק	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
	אשראי לציבור				בנקים
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה	424	150	52	626	-	626
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(30)	(3)	61	28	-	28
- מחיקות חשבונאיות	(70)	(15)	(49)	(134)	-	(134)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	71	-	28	99	-	99
מחיקות חשבונאיות, נטו	1	(15)	(21)	(35)	-	(35)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה	395	132	92	619	-	619
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						
יתרת ההפרשה לתחילת שנה	97	-	5	102	-	102
גידול (קיטון) בהפרשה	(15)	-	3	(12)	-	(12)
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	82	-	8	90	-	90
יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים	477	132	100	709	-	709

מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

א. חובות[1] ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

הבנק	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				
	אשראי לציבור				בנקים
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה	401	126	49	576	-	576
הוצאות בגין הפסדי אשראי	3	34	18	55	-	55
- מחיקות חשבונאיות	(59)	(10)	(46)	(115)	-	(115)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	79	-	31	110	-	110
מחיקות חשבונאיות, נטו	20	(10)	(15)	(5)	-	(5)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה	424	150	52	626	-	626
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						
יתרת ההפרשה לתחילת שנה	88	-	5	93	-	93
גידול בהפרשה	9	-	-	9	-	9
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	97	-	5	102	-	102
יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים	521	150	57	728	-	728

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(במיליוני ש"ח)

א. חובות[1] ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות[1] ועל החובות[1] בגינם היא חושבה:

הבנק	31 בדצמבר 2015				
	אשראי לציבור				בנקים
	מסחרי[3]	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה של חובות: [1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	**27,662**	**-**	**272**	**27,934**	**3,312**	**31,246**
שנבדקו על בסיס קבוצתי	**2,257**	**19,823**	**5,061**	**27,141**	**-**	**27,141**
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	**397**	**19,823**	**-**	**20,220**	**-**	**20,220**
סך הכל חובות	**29,919**	**19,823**	**5,333**	**55,075**	**3,312**	**58,387**
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות: [1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	**374**	**-**	**8**	**382**	**-**	**382**
שנבדקו על בסיס קבוצתי	**21**	**117**	**92**	**230**	**-**	**230**
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	**1**	**117**[2]	**-**	**118**	**-**	**118**
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי	**395**	**117**	**100**	**612**	**-**	**612**

הבנק	31 בדצמבר 2014				
	אשראי לציבור				בנקים
	מסחרי[3]	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה של חובות: [1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	25,586	-	223	25,809	2,783	28,592
שנבדקו על בסיס קבוצתי	1,946	18,008	4,674	24,628	-	24,628
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	336	18,008	-	18,344	-	18,344
סך הכל חובות	27,532	18,008	4,897	50,437	2,783	53,220
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות: [1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	378	-	17	395	-	395
שנבדקו על בסיס קבוצתי	17	132	75	224	-	224
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	1	132[2]	-	133	-	133
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי	395	132	92	619	-	619

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 72 מיליון ש"ח (31.12.14 - 69 מיליון ש"ח).

(3) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך 1,948 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (31.12.14 - 1,872 מיליון ש"ח).

מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

ב. חובות[1]

1. איכות אשראי ופיגורים

המאוחד	31 בדצמבר 2015					
		בעייתיים[2]			חובות לא פגומים - מידע נוסף	
	לא בעייתיים	לא פגומים	פגומים[3]	סך הכל	בפיגור של 90 ימים או יותר[4]	בפיגור של 30 ועד 89 ימים[5]
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
בינוי ונדל"ן - בינוי	3,189	49	47	3,285	2	5
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	4,096	4	60	4,160	-	1
שרותים פיננסיים	7,358	17	25	7,400	1	9
מסחרי - אחר	19,901	530	524	20,955	18	32
סך הכל מסחרי	34,544	600	656	35,800	21	47
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	19,838	184[6]	10	20,032	182	168
אנשים פרטיים - אחר	16,572	204	75	16,851	31	50
סך הכל ציבור - פעילויות בישראל	70,954	988	741	72,683	234	265
בנקים בישראל	1,362	-	-	1,362	-	-
ממשלת ישראל	669	-	-	669	-	-
סך הכל פעילות בישראל	72,985	988	741	74,714	234	265
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
בינוי ונדל"ן	124	-	14	138	-	-
מסחרי אחר	501	-	9	510	-	-
סך הכל מסחרי	625	-	23	648	-	-
אנשים פרטיים	48	-	-	48	-	-
סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל	673	-	23	696	-	-
בנקים בחו"ל	2,249	-	-	2,249	-	-
ממשלות בחו"ל	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	2,922	-	23	2,945	-	-
סך הכל ציבור	71,627	988	764	73,379	234	265
סך הכל בנקים	3,611	-	-	3,611	-	-
סך הכל ממשלות	669	-	-	669	-	-
סך הכל	75,907	988	764	77,659	234	265

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות רבית,

(4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות רבית.

(5) צוברים הכנסות רבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 97 מיליון ש"ח (31.12.14 - 72 מיליון ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(6) כולל הלוואות לדיור בסך 7 מיליון ש"ח (31.12.14 - 8 מיליון ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

(7) הוצג מחדש בגין שינוי במדיניות החשבונאית בנושא טיפול בחובות בעייתיים מובטחים בערבות מדינה.

מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

ב. חובות[1] (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

המאוחד	31 בדצמבר 2014					
		בעייתיים[2]			חובות לא פגומים - מידע נוסף	
	לא בעייתיים	לא פגומים	פגומים[3]	סך הכל	בפיגור של 90 ימים או יותר[4]	בפיגור של 30 ועד 89 ימים[5]
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
בינוי ונדל"ן - בינוי	3,145	43	108[7]	3,296	-	2
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	4,157	10	30	4,197	-	2
שרותים פיננסיים	6,662	76	11	6,749	1	4
מסחרי - אחר	19,641	1,095	478[7]	21,214	4	21
סך הכל מסחרי	33,605	1,224	627	35,456	5	29
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	18,000	235[6]	17	18,252	234	224
אנשים פרטיים - אחר	15,343	148	113	15,604	9	43
סך הכל ציבור - פעילויות בישראל	66,948	1,607	757	69,312	248	296
בנקים בישראל	1,442	-	-	1,442	-	-
ממשלת ישראל	658	-	-	658	-	-
סך הכל פעילות בישראל	69,048	1,607	757	71,412	248	296
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
בינוי ונדל"ן	73	-	32	105	-	-
מסחרי אחר	292	-	10	302	-	-
סך הכל מסחרי	365	-	42	407	-	-
אנשים פרטיים	88	-	-	88	-	-
סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל	453	-	42	495	-	-
בנקים בחו"ל	2,515	-	-	2,515	-	-
ממשלות בחו"ל	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	2,968	-	42	3,010	-	-
סך הכל ציבור	67,401	1,607	799	69,807	248	296
סך הכל בנקים	3,957	-	-	3,957	-	-
סך הכל ממשלות	658	-	-	658	-	-
סך הכל	72,016	1,607	799	74,422	248	296

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מדיניות ניהול סיכון האשראי בבנק מגדירה סממנים עיקריים לבחינת איכות האשראי, ביניהם מצב הפיגור, דירוג הלקוח, מצב הבטחונות ועוד. מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות רבית) לאחר 90 ימי פיגור. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב למעט במקרים בהם הועבר לטיפול באמצעים משפטיים, נבחן באופן פרטני ונמצא כי לא צפויים ממנו הפסדי אשראי מעבר לסכום שנמחק או הופרש. לגבי ההלוואות לדיור למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור. הבנק משתמש באינדיקציות נוספות כגון דירוג לקוחות ומצב הבטחונות המנוהלים במערכות ממוכנות בהתאם למדיניות ניהול סיכון האשראי שקבע הדירקטוריון.

מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

ב. חובות[1] (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים:

המאוחד	31 בדצמבר 2015				
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית	**יתרת[2] חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית[3]**	**יתרת הפרשה פרטנית[3]**	**יתרת[2] חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית[3]**	**סך הכל יתרת[2] חובות פגומים**	**יתרת קרן חוזית של חובות פגומים**
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	11	6	36	47	743
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	-	-	60	60	488
שרותים פיננסיים	2	1	23	25	381
מסחרי - אחר	414	180	110	524	2,234
סך הכל מסחרי	427	187	229	656	3,846
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	10	10	10
אנשים פרטיים - אחר	8	7	67	75	146
סך הכל ציבור - פעילויות בישראל	435	194	306	741	4,002
בנקים בישראל	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	435	194	306	741	4,002
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן	14	3	-	14	14
מסחרי אחר	9	-	-	9	85
סך הכל מסחרי	23	3	-	23	99
אנשים פרטיים	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	23	3	-	23	99
בנקים בחו"ל	-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	23	3	-	23	99
סך הכל ציבור	458	197	306	764	4,101
סך הכל בנקים	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות	-	-	-	-	-
סך הכל	458	197	306	764	4,101
מזה:					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	458	197	257	715	
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	26	15	203	229	

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

(4) הוצג מחדש בגין שינוי במדיניות החשבונאית בנושא טיפול בחובות בעייתיים מובטחים בערבות מדינה.

(במיליוני ש"ח)

ב. חובות[1] (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

המאוחד	31 בדצמבר 2014				
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית	**יתרת[2] חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית[3]**	**יתרת הפרשה פרטנית[3]**	**יתרת[2] חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית[3]**	**סך הכל יתרת[2] חובות פגומים**	**יתרת קרן חוזית של חובות פגומים**
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	21[4]	15	87	108	936
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	4	1	26	30	292
שרותים פיננסיים	1	-	10	11	570
מסחרי - אחר	312[4]	172	166	478	2,124
סך הכל מסחרי	338	188	289	627	3,922
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	17	17	17
אנשים פרטיים - אחר	35	33	78	113	406
סך הכל ציבור - פעילויות בישראל	373	221	384	757	4,345
בנקים בישראל	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	373	221	384	757	4,345
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן	32	12	-	32	57
מסחרי אחר	10	-	-	10	90
סך הכל מסחרי	42	12	-	42	147
אנשים פרטיים	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	42	12	-	42	147
בנקים בחו"ל	-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	42	12	-	42	147
סך הכל ציבור	415	233	384	799	4,492
סך הכל בנקים	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות	-	-	-	-	-
סך הכל	415	233	384	799	4,492
מזה:					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	412[4]	233	273	685	
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	44	22	203	247	

(במיליוני ש"ח)

ב. חובות[1] (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

המאוחד	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר								
	2015			2014			2013		
ב. יתרה ממוצעת והכנסות רבית	יתרה ממוצעת של חובות פגומים [2]	הכנסות רבית שנרשמו [3]	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ממוצעת של חובות פגומים [2]	הכנסות רבית שנרשמו [3]	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ממוצעת של חובות פגומים [2]	הכנסות רבית שנרשמו [3]	מזה: נרשמו על בסיס מזומן
פעילות לווים בישראל									
ציבור-מסחרי									
בינוי ונדל"ן - בינוי	**66**	**-**	**-**	176[5]	2	2	320	2	1
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	**42**	**-**	**-**	25	-	-	44	-	-
שרותים פיננסיים	**16**	**-**	**-**	10	-	-	11	-	-
מסחרי - אחר	**543**	**6**	**6**	448[5]	6	5	498	8	6
סך הכל מסחרי	**667**	**6**	**6**	659	8	7	873	10	7
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	**17**	**-**	**-**	16	-	-	16	-	-
אנשים פרטיים - אחר	**108**	**3**	**2**	108	2	2	129	5	5
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	**792**	**9**	**8**	783	10	9	1,018	15	12
בנקים בישראל	**-**	**-**	**-**	-	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	**-**	**-**	**-**	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	**792**	**9**	**8**	783	10	9	1,018	15	12
פעילות לווים בחו"ל									
ציבור-מסחרי									
בינוי ונדל"ן - בינוי	**21**	**-**	**-**	29	-	-	37	-	-
מסחרי - אחר	**2**	**-**	**-**	10	-	-	2	-	-
סך הכל מסחרי	**23**	**-**	**-**	39	-	-	39	-	-
אנשים פרטיים	**-**	**-**	**-**	-	-	-	1	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	**23**	**-**	**-**	39	-	-	40	-	-
בנקים בחו"ל	**-**	**-**	**-**	-	-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל	**-**	**-**	**-**	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	**23**	**-**	**-**	39	-	-	40	-	-
סך הכל ציבור	**815**	**9**	**8**	822	10	9	1,058	15	12
סך הכל בנקים	**-**	**-**	**-**	-	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות	**-**	**-**	**-**	-	-	-	-	-	-
סך הכל	**815**	**9**[4]	**8**	822	10[4]	9	1,058	15[4]	12

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות רבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים רבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות רבית בסך 72 מיליון ש"ח בשנת 2015 (שנת 2014 - 90 מיליון ש"ח, שנת 2013 - 99 מיליון ש"ח).

(5) הוצג מחדש בגין שינוי במדיניות החשבונאית בנושא טיפול בחובות בעייתיים מובטחים בערבות מדינה.

(במיליוני ש"ח)

ב. חובות[1] (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

המאוחד	31 בדצמבר 2015				
	יתרת חוב רשומה				
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש	שאינו צובר הכנסות רבית	צובר[2] בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר[2] בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר[2] לא בפיגור	סך הכל[3]
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	13	-	-	1	14
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	8	-	-	2	10
שרותים פיננסיים	4	-	-	1	5
מסחרי - אחר	108	-	-	14	122
סך הכל מסחרי	133	-	-	18	151
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	58	-	-	11	69
סך הכל ציבור - פעילויות בישראל	191	-	-	29	220
בנקים בישראל	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	191	-	-	29	220
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן	-	-	-	-	-
מסחרי אחר	9	-	-	-	9
סך הכל מסחרי	9	-	-	-	9
אנשים פרטיים	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל	9	-	-	-	9
בנקים בחו"ל	-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	9	-	-	-	9
סך הכל ציבור	200	-	-	29	229
סך הכל בנקים	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות	-	-	-	-	-
סך הכל	200	-	-	29	229

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) צובר הכנסות רבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

(במיליוני ש"ח)

ב. חובות[1] (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

המאוחד	31 בדצמבר 2014				
	יתרת חוב רשומה				
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש	שאינו צובר הכנסות רבית	צובר[2] בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר[2] בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר[2] לא בפיגור	סך הכל[3]
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	9	-	-	2	11
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	1	-	-	4	5
שרותים פיננסיים	7	-	-	1	8
מסחרי - אחר	134	-	-	19	153
סך הכל מסחרי	151	-	-	26	177
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	52	-	-	8	60
סך הכל ציבור - פעילויות בישראל	203	-	-	34	237
בנקים בישראל	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	203	-	-	34	237
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן	-	-	-	-	-
מסחרי אחר	10	-	-	-	10
סך הכל מסחרי	10	-	-	-	10
אנשים פרטיים	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל	10	-	-	-	10
בנקים בחו"ל	-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	10	-	-	-	10
סך הכל ציבור	213	-	-	34	247
סך הכל בנקים	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות	-	-	-	-	-
סך הכל	213	-	-	34	247

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) צובר הכנסות רבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(במיליוני ש"ח)

ב. חובות[1] (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

המאוחד	ארגונים מחדש שבוצעו								
	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר								
	2015			2014			2013		
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
פעילות לווים בישראל									
ציבור-מסחרי									
בינוי ונדל"ן - בינוי	41	8	6	31	6	5	30	8	8
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	5	1	1	2	1	1	12	3	3
שרותים פיננסיים	6	3	3	2	-	-	4	-	-
מסחרי - אחר	300	64	59	299	145	127	291	69	65
סך הכל מסחרי	352	76	69	334	152	133	337	80	76
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	1,227	53	50	1,100	48	47	1,141	39	37
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	1,579	129	119	1,434	200	180	1,478	119	113
בנקים בישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	1,579	129	119	1,434	200	180	1,478	119	113
פעילות לווים בחו"ל									
ציבור-מסחרי									
בינוי ונדל"ן - בינוי	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מסחרי - אחר	-	-	-	1	10	10	-	-	-
סך הכל מסחרי	-	-	-	1	10	10	-	-	-
אנשים פרטיים	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	-	-	-	1	10	10	-	-	-
בנקים בחו"ל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	-	-	-	1	10	10	-	-	-
סך הכל ציבור	1,579	129	119	1,435	210	190	1,478	119	113
סך הכל בנקים	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל	1,579	129	119	1,435	210	190	1,478	119	113

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(במיליוני ש"ח)

ב. חובות[1] (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

המאוחד	ארגונים מחדש שכשלו [2]					
	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2015		2014		2013	
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
בינוי ונדל"ן - בינוי	**20**	**6**	14	2	7	4
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	**2**	**-**	-	-	3	-
שרותים פיננסיים	**-**	**-**	1	-	-	-
מסחרי - אחר	**110**	**7**	62	22	56	15
סך הכל מסחרי	**132**	**13**	77	24	66	19
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	**-**	**-**	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	**321**	**3** [3]	142	4	171	5
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	**453**	**16**	219	28	237	24
בנקים בישראל	**-**	**-**	-	-	-	-
ממשלת ישראל	**-**	**-**	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	**453**	**16**	219	28	237	24
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור-מסחרי						
בינוי ונדל"ן - בינוי	**-**	**-**	-	-	-	-
מסחרי - אחר	**2**	**9**	-	-	-	-
סך הכל מסחרי	**2**	**9**	-	-	-	-
אנשים פרטיים	**-**	**-**	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	**2**	**9**	-	-	-	-
בנקים בחו"ל	**-**	**-**				
ממשלות בחו"ל	**-**	**-**	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	**2**	**9**	-	-	-	-
סך הכל ציבור	**455**	**25**	219	28	237	24
סך הכל בנקים	**-**	**-**	-	-	-	-
סך הכל ממשלות	**-**	**-**	-	-	-	-
סך הכל	**455**	**25**	219	28	237	24

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(3) החל מהדוחות לשנת 2015 מיישם הבנק עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, אשר מחייב, בין היתר, כי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי שאורגנו מחדש וארגון מחדש כשל יימחקו לכל המאוחר תוך 60 יום. הבנק יישם את ההוראה בדרך של מכאן ולהבא.

(במיליוני ש"ח)

ב. חובות (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV)**, סוג החזר וסוג הרבית

	31 בדצמבר 2015			
	יתרת הלוואות לדיור			
	סך הכל	מזה: בולט ובלון	מזה: רבית משתנה	סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני
שיעבוד ראשון:				
שיעור המימון - עד 60%	**14,017**	**435**	**8,792**	**1,076**
שיעור המימון - מעל 60%	**5,903**	**116**	**4,010**	**607**
שיעבוד משני או ללא שיעבוד	**112**	**5**	**61**	**9**
סך הכל	**20,032**	**556**	**12,863**	**1,692**

	31 בדצמבר 2014*			
	יתרת הלוואות לדיור			
	סך הכל	מזה: בולט ובלון	מזה: רבית משתנה	סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני
שיעבוד ראשון:				
שיעור המימון - עד 60%	12,645	577	8,433	1,071
שיעור המימון - מעל 60%	5,521	178	4,015	612
שיעבוד משני או ללא שיעבוד	86	5	49	9
סך הכל	18,252	760	12,497	1,692

* הוצג מחדש.

** היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת. מידי רבעון נבדקת ההפרשה הקבוצתית המינימלית בשיעור של 0.35% כנדרש בהוראות בנק ישראל מול ההפרשה בשיעור של 0.75% הנדרשת על אשראי בעל LTV הגבוה מ-60%. יש לציין כי ההפרשה הקבוצתית גבוהה מההפרשה הנדרשת על פי LTV.

טבלה 5: סיכון אשראי - גילוי לגבי התיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית

הבנק עושה שימוש בסוכנויות אשראי ליצוא (ECA) ובחברות דירוג אשראי חיצוניות (ECAI) הבאות:

- סוכנות אשראי ליצוא (ECA)- חברת הביטוח הממשלתית "אשרא - החברה הישראלית לביטוח יצוא בע"מ", אשר משקל הסיכון שמוחל על חשיפות כנגדה, הינו זהה למשקל הסיכון המוחל על חשיפות לממשלת ישראל.
- חברת דירוג האשראי Standard & Poors :(ECAI) (S&P).

סוגי החשיפה לגביהם נעשה שימוש בכל סוכנות או חברה, הינן: אגרות חוב בנוסטרו, ריבונות ובנקים.

המידע מתקבל באופן ממוכן מחברת הדירוג S&P ומומר לנכסי סיכון בהתאם למיפוי הסטנדרטי (standard mapping) אשר מפורסם על ידי הפיקוח על הבנקים. בנוסף נעשה שימוש בדרוגי אשראי עבור בדיקת כשירות הבטחונות בהתאם להוראות נב"ת 203 סעיף 145.

להלן מידע בדבר חשיפות האשראי לפני הפחתות סיכון אשראי בכל משקל סיכון:

	ליום 31 בדצמבר 2015							
סוג החשיפה	**חשיפה ברוטו (לאחר הפרשה להפסדי אשראי)**	**0%**	**20%**	**35%**	**50%**	**75%**	**100%**	**150%**	**250%**
	במיליוני ש"ח								
ריבונות	**38,659**	**37,199**	**1,378**	**-**	**82**	**-**	**-**	**-**	**-**
יישויות סקטור ציבורי	**1,519**	**-**	**213**	**-**	**1,264**	**-**	**42**	**-**	**-**
תאגידים בנקאיים	**5,813**	**98**	**4,671**	**-**	**1,019**	**-**	**25**	**-**	**-**
תאגידים	**48,725**	**-**	**59**	**-**	**366**	**-**	**48,007**	**292**	**-**
בביטחון נדל"ן מסחרי	**2,661**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**2,638**	**23**	**-**
קמעונאות ליחידים	**28,830**	**-**	**-**	**-**	**-**	**28,621**	**117**	**92**	**-**
עסקים קטנים	**6,673**	**-**	**-**	**-**	**-**	**6,579**	**34**	**60**	**-**
בגין משכנתאות לדיור	**21,167**	**-**	**-**	**9,569**	**3,933**	**6,465**	**1,136**	**64**	**-**
נכסים אחרים	**3,980**	**757**	**-**	**-**	**-**	**-**	**2,173**	**164**	**886**
סך הכל	**158,027**	**38,054**	**6,321**	**9,569**	**6,664**	**41,665**	**54,172**	**696**	**886**

	ליום 31 בדצמבר 2014							
סוג החשיפה	**חשיפה ברוטו (לאחר הפרשה להפסדי אשראי)**	**0%**	**20%**	**35%**	**50%**	**75%**	**100%**	**150%**	**250%**
	במיליוני ש"ח								
ריבונות	32,727	30,888	1,754	-	85	-	-	-	-
יישויות סקטור ציבורי	2,000	-	376	-	1,581	-	43	-	-
תאגידים בנקאיים	6,382	-	5,192	-	1,103	-	87	-	-
תאגידים	47,419	-	56	-	392	-	46,692	279	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	3,113	-	-	-	-	-	3,096	17	-
קמעונאות ליחידים	27,009	-	-	-	-	26,627	288	94	-
עסקים קטנים	6,420	-	-	-	-	6,206	112	102	-
בגין משכנתאות לדיור	19,447	-	-	10,045	2,670	5,002	1,659	71	-
נכסים אחרים	3,828	673	-	-	-	-	2,126	186	843
סך הכל	148,345	31,561	7,378	10,045	5,831	37,835	54,103	749	843

חשיפות אחרי הפחתת סיכון אשראי בכל משקל סיכון

	ליום 31 בדצמבר 2015								
סוג החשיפה	חשיפה ברוטו (לאחר הפרשה להפסדי אשראי)	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%
	במיליוני ש"ח								
ריבונות	39,013	37,553	1,378	-	83	-	-	-	-
יישויות סקטור ציבורי	1,140	-	213	-	885	-	42	-	-
תאגידים בנקאיים	5,834	98	4,671	-	1,040	-	25	-	-
תאגידים	40,038	-	59	-	366	-	39,328	285	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	2,551	-	-	-	-	-	2,528	23	-
קמעונאות ליחידים	27,930	-	-	-	-	27,780	62	88	-
עסקים קטנים	5,741	-	-	-	-	5,655	30	56	-
בגין משכנתאות לדיור	21,166	-	-	9,569	3,934	6,464	1,136	63	-
נכסים אחרים	3,980	757	-	-	-	-	2,173	164	886
סך הכל	147,393	38,408	6,321	9,569	6,307	39,899	45,324	679	886

	ליום 31 בדצמבר 2014								
סוג החשיפה	חשיפה ברוטו (לאחר הפרשה להפסדי אשראי)	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%
	במיליוני ש"ח								
ריבונות	33,197	31,358	1,754	-	85	-	-	-	-
יישויות סקטור ציבורי	1,459	-	376	-	1,040	-	43	-	-
תאגידים בנקאיים	6,128	-	4,913	-	1,128	-	87	-	-
תאגידים	39,697	-	56	-	392	-	38,976	273	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	2,982	-	-	-	-	-	2,965	17	-
קמעונאות ליחידים	25,523	-	-	-	-	25,221	212	90	-
עסקים קטנים	5,343	-	-	-	-	5,151	97	95	-
בגין משכנתאות לדיור	19,446	-	-	10,045	2,670	5,001	1,659	71	-
נכסים אחרים	3,732	673	-	-	-	-	2,030	186	843
סך הכל	137,507	32,031	7,099	10,045	5,315	35,373	46,069	732	843

מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד

או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך

סכום החשיפות המאזניות		סכום החשיפות המאזניות
ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 31 בדצמבר 2014
-	שוויץ	835
-	בריטניה	754

מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות

	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015						
	קפריסין	הונגריה	איסלנד	רומניה	יוון	פורטוגל	פוארטו ריקו
סכום החשיפה בתחילת השנה	-	-	10	-	-	-	2
שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר	-	-	-	1	-	-	(1)
חשיפות שהתווספו	1	1	-	3	5	1	2
שינויים אחרים (לרבות הפרשות ומחיקות)	(1)	-	-	-	(5)	-	-
סכום החשיפה בסוף השנה	-	1	10	4	-	1	3

	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
	קפריסין	הונגריה	איסלנד	רומניה
סכום החשיפה בתחילת השנה	18	-	11	1
שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר	-	-	(1)	-
חשיפות שהתווספו	-	1	-	-
שינויים אחרים (לרבות הפרשות ומחיקות)	(18)	(1)	-	(1)
סכום החשיפה בסוף השנה	-	-	10	-

טבלה 7: הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית

מדיניות ניהול מערך הביטחונות

כללי

לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כביטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההישענות על כל סוג וסוג של ביטחון.
עיקרי המדיניות נדונים ומאושרים אחת לשנה בהנהלת ובדירקטוריון הבנק ומפורטים בהרחבה בנהלים.
במסגרת המדיניות נקבעו עקרונות וכללים להערכת שוויין של הבטוחות לפי סוג הבטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה, עקרונות המתחשבים גם במשתנים ואינדיקטורים כלכליים שונים.
נקבעו נהלים לאופן הטיפול בבטוחות ולמעקב אחר השינויים בהן ובשוויין, וכן מערכי בקרה בתחום ניהול ותפעול מערך הביטחונות.
סוגי הביטחונות העיקריים עליהם נשען הבנק הינם: פיקדונות, ניירות ערך, כלי רכב וציוד, המחאות עתידיות, שעבודים שוטפים, שעבודי נדל"ן, ערבויות בנקאיות ומסמכי יצוא.
הבנק שואף לקבל מלקוחותיו מגוון ביטחונות, כדי לא להתבסס על סוג ביטחון ספציפי.
מדיניות ההישענות על ביטחונות היא שמרנית ומתבססת על השווי ההוגן העדכני של הביטחון, על נזילותם ועל מהירות מימוש הביטחונות בעת הצורך. בקביעת מדיניות ההישענות על ביטחונות מתבסס הבנק על ניסיון העבר.
לבנק מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת המנהלת מעקב אחר שווים של נכסים אלה. מערכות הביטחונות מבטיחות את זמינות הנתונים הנדרשים לניהול סיכוני אשראי לכל גופי הבקרה השונים בסניפים ובמטה.

הפחתת ביטחונות כשירים ע"פ הוראות ניהול בנקאי תקין 203

השימוש בביטחונות כמפחיתי סיכון על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 203 "מדידה והלימות הון" באמצעות הגישה המקיפה (Comprehensive approach) לשימוש בביטחונות. גישה זו מתירה קיזוז מלא של ביטחונות כנגד החשיפה, ע"י הפחתה אפקטיבית של סכום החשיפה בערך המיוחס לביטחון (מקדמי ביטחון, haircuts).
מתוך סוגי הבטחונות עליהם נשען הבנק כאמור, הבטחונות הכשירים המשמשים להפחתת סיכון הינם: מזומנים ופקדונות, ניירות ערך וערבויות, העומדים בתנאי ההוראה.
בבנק קיימת מערכת המחשבת את יחס ההון על פי הוראות באזל וכן מערכת בלתי תלויה המבקרת את הביטחונות.
המערכת מחשבת את נכסי הסיכון לפי מקדמי ההמרה לאשראי ומשקל הסיכון המיוחס לצד נגדי וכן את ערך הביטחון שנתקבל לפי המקדמים להמרה הקבועים בהוראה.
כאשר החשיפה והביטחון מוחזקים במטבעות שונים, מבוצעת התאמה של סכום הביטחון, כדי להביא בחשבון אפשרות של תנודות עתידיות בשערי החליפין.
ההתאמה של סכום החשיפה וסכום הביטחון לתנודתיות אפשרית בערכם, תבוצע באמצעות מקדמי הביטחון הפיקוחיים המופיעים בניהול בנקאי תקין 203, סעיף 151.
בוצעה סקירה משפטית בקשר עם מסמכי הבטחונות. ובנוסף ערבויות (לרבות ערבויות זרות) אשר נבדקו פרטנית על ידי המערך המשפטי ונמצא כי הן עומדות בדרישות ההוראה, הוכרו ככשירות.
סוגי הערבויות בבנק כוללים ערבויות של בנקים וערבויות מדינה.

סיכון ריכוזיות

סיכון ריכוזיות האשראי נובע מהעדר פיזור בתיק האשראי. הסיכון יכול לבוא לידי ביטוי בהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווה בודד או לקבוצת לווים או באשראי גבוה שניתן לענף מסוים או לאזור גיאוגרפי מסוים. הבנק בוחן את ריכוזיות האשראי שלו על פי התפלגות סיכון האשראי בבנק ובקבוצה כפי שבאה לידי ביטוי בטבלת ענפי משק וכן באשראי ללוים גדולים ולקבוצות לווים ועל פי מאפייני אשראי שונים נוספים, כגון סוגי פעילות: שוק ההון, חברות אחזקה ועוד.
הבנק מודד את ריכוזיות האשראי שלו אל מול המערכת לפי "מדד הרפינדל". על מנת להפחית את הסיכון משתמש הבנק במגבלות פנימיות המושתות על הענפים, הלווים הבודדים וקבוצות הלווים ועל יתר מאפייני האשראי כאמור לעיל וכן במגבלות של גובה "מדד הרפינדל" בהשוואה למערכת.

התפלגות החשיפה לפי סוג החשיפה וכיסוי בביטחון פיננסי כשיר:

	ליום 31 בדצמבר 2015					
סוג החשיפה	**חשיפה ברוטו (לאחר הפרשה להפסדי אשראי)**	**חשיפה שמכוסה על ידי ערבויות**	**חשיפה שמכוסה על ידי נגזרי אשראי**	**סכומים שנוספו**	**חשיפה שמכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר וביטחונות**	**יתרת החשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולאחר הפחתת בטחונות**
	במיליוני ש"ח					
ריבונות	**38,659**	**-**	**-**	**354**	**-**	**39,013**
יישויות סקטור ציבורי	**1,519**	**354**	**-**	**23**	**48**	**1,140**
תאגידים בנקאיים	**5,813**	**-**	**-**	**21**	**-**	**5,834**
תאגידים	**48,725**	**35**	**-**	**-**	**8,652**	**40,038**
בביטחון נדל"ן מסחרי	**2,661**	**-**	**-**	**-**	**110**	**2,551**
קמעונאות ליחידים	**28,830**	**5**	**-**	**-**	**895**	**27,930**
עסקים קטנים	**6,673**	**4**	**-**	**-**	**928**	**5,741**
בגין משכנתאות לדיור	**21,167**	**-**	**-**	**-**	**1**	**21,166**
נכסים אחרים	**3,980**	**-**	**-**	**-**	**-**	**3,980**
סך הכל	**158,027**	**398**	**-**	**398**	**10,634**	**147,393**

	ליום 31 בדצמבר 2014					
סוג החשיפה	**חשיפה ברוטו (לאחר הפרשה להפסדי אשראי)**	**חשיפה שמכוסה על ידי ערבויות**	**חשיפה שמכוסה על ידי נגזרי אשראי**	**סכומים שנוספו**	**חשיפה שמכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר וביטחונות**	**יתרת החשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולאחר הפחתת בטחונות**
	במיליוני ש"ח					
ריבונות	32,727	-	-	470	-	33,197
יישויות סקטור ציבורי	2,000	470	-	28	99	1,459
תאגידים בנקאיים	6,382	-	-	25	279	6,128
תאגידים	47,419	43	-	-	7,679	39,697
בביטחון נדל"ן מסחרי	3,113	-	-	-	131	2,982
קמעונאות ליחידים	27,009	3	-	-	1,483	25,523
עסקים קטנים	6,420	7	-	-	1,070	5,343
בגין משכנתאות לדיור	19,447	-	-	-	1	19,446
נכסים אחרים	3,828	-	-	-	96	3,732
סך הכל	148,345	523	-	523	10,838	137,507

טבלה 8: גילוי כללי לגבי חשיפות שקשורות לסיכון אשראי צד נגדי

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל, יהיו עסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי.
בניגוד לחשיפת האשראי, בה החשיפה היא חד-צדדית והבנק נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד וזאת בהתאם להיות ערך העסקה חיובי או שלילי עבור כל אחד מצדדי העסקה. החשיפה לסיכון צד נגדי מאופיינת גם בשווי השוק של העסקאות. שווי השוק של העסקאות אינו וודאי והוא יכול להשתנות לאורך חיי העסקה בשל שינויים בפרמטרים הרלוונטיים בשוק.
מוסדות פיננסיים כוללים בנקים, בנקים להשקעות, חברות ביטוח, ברוקרים/דילרים וגופים מוסדיים הכוללים בעיקר קרנות פנסיה. החשיפה למוסדות פיננסיים מושפעת, הן ממצבו הספציפי של כל מוסד ומוסד והן מסיכון המדינה בה הוא פועל. פעילות הבנק מול מוסדות פיננסיים, ובכלל זה קביעת סמכויות וקריטריונים להעמדת מסגרות לפעילות מעוגנות במדיניות ובנהלים של הבנק שאושרו על ידי הדירקטוריון.

במסגרת מסמך מדיניות האשראי של הבנק קבע דירקטוריון הבנק מדיניות ותיאבון לסיכון ברמת הקבוצה לפעילות מול בנקים ובתי השקעות, הן ברמת תיאבון הסיכון הכולל והן ברמת החשיפה לצד הנגדי הבודד בחתך סוג החשיפה והעסקה הבודדת, ותוך התחשבות בהון העצמי של הבנק ומשקל החשיפות בו.
מדיניות האשראי של הבנק בהתייחס לאופי והיקף החשיפות מול צדדים נגדיים מתבססת על מספר פרמטרים הנגזרים מחוסנו הפיננסי של הצד הנגדי ובכלל זה: דירוג האשראי שניתן למוסד על ידי חברות הדירוג המובילות בעולם (Fitch, Moody's, S&P-I), היקף ההון העצמי שלו, מבנה הבעלות, המדינה בה הוא פועל וכדומה.
לצורך כימות ואמידת החשיפה של הצדדים הנגדיים עושה הבנק שימוש במודל פנימי המשקלל את הסיכון הגלום בעסקאות על פי מאפייני הסיכון - סוג העסקה ומאפייניה, תקופת העסקה וכדומה.

כחלק מניהול סיכוני הצד הנגדי השוטפים, מבצע הבנק בקרה יומית שוטפת על עמידה במגבלות קווי האשראי שהוקצו לפעילות מול בנקים ובתי השקעות הכוללת בחינה ודיווח שוטפים על שינויים בדירוגי הצדדים הנגדיים להם מוקצים קווי אשראי, וכן שינויים במרווח האשראי בהם הם נסחרים. קווי האשראי למוסדות בהם, בין היתר, נצפו שינויים משמעותיים בפרמטרים האמורים נבחנים מחדש בהתאם במסגרת וועדות האשראי השונות.

נגזרים מעבר לדלפק (OTC).

השיטה שבה נעשה שימוש בבנק כדי להקצות הון כלכלי בגין נגזרים מעבר לדלפק (OTC) הינה "שיטת החשיפה הנוכחית", לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 203, לפיה מחושבת עלות השחלוף הנוכחית על ידי שערוך חוזים למחיר שוק, כך שהחשיפה הנוכחית תיכלל ללא צורך באמידתה, ולאחר מכן יוסיף מקדם ה"תוספת" ("add-on") כדי לשקף את החשיפה הפוטנציאלית העתידית למשך יתרת חיי החוזה.
חישוב סכום שווה-ערך אשראי של מכשירים אלה לפי שיטת החשיפה הנוכחית, מתבצע כלהלן:

- סך עלות השחלוף (המתקבל באמצעות "שיערוך למחיר שוק") של כל החוזים שלהם ערך חיובי, ועוד
- סכום של חשיפה פוטנציאלית עתידית לאשראי, המחושבת על בסיס סכום הקרן הרעיונית של תיק הצד הנגדי כולו, המפוצלת בהתאם ליתרת התקופה לפירעון ונכס הבסיס.

הקבוצה מנהלת את החשיפות לצדדים נגדיים באמצעות הסכמי קיזוז (Netting) מול בנקים המצמצמים את הסיכון להון הקבוצה במצבי חדלות פירעון של צדדים נגדיים אלו באופן משמעותי, כדלהלן:

- הסכם ISDA MASTER הוא ההסכם הבסיסי הנהוג בין בנקים ויתרונו העיקרי הוא היכולת לבצע קיזוז (Netting) של התחייבויות במקרה של פשיטת רגל של אחד הצדדים כך שהחשיפה מצטמצמת לחשיפה נטו.
- CSA הוא נספח להסכם ISDA ליצירת והפעלת מנגנון הדדי של העברת נכסים נזילים להבטחת חשיפות בעסקאות פתוחות בין שני בנקים, וזאת לאחר חישוב החשיפה.
- הבנק פועל למזעור סיכוני הסליקה וסולק את רוב רובן של עסקאותיו דרך מסלקת ה-CLS לגבי אותם מטבעות ועסקאות המשתתפים ב-CLS.

ככלל, במסגרת הסכמי ה-ISDA של הבנק, אין דרישה לספק בטחונות נוספים במקרה של הורדת דרוג אשראי של התאגיד הבנקאי.

חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד ג'

	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר
	2015	2014
שווי הוגן ברוטו חיובי של נגזרים:	במיליוני ש"ח	
חוזי רבית שקל-מדד	**27**	**31**
חוזי רבית אחר	**230**	**238**
חוזי מטבע חוץ	**464**	**965**
חוזים בגין מניות	**501**	**305**
חוזי סחורות ואחרים	**2**	**14**
סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי של נגזרים	**1,224**	**1,553**
חשיפת אשראי חוץ מאזנית פוטנציאלית	**1,008**	**1,296**
הטבת קיזוז	**(529)**	**(718)**
חשיפת אשראי נוכחית לאחר קיזוז	**1,703**	**2,131**
בטחון שמוחזק	**(728)**	**(855)**
חשיפת אשראי נטו בגין נגזרים	**975**	**1,276**

עסקאות בנגזרי אשראי שיוצרות חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי

סוג נגזר	תיק בנקאי	תיק בנקאי
	ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 בדצמבר 2014
	סכום ערך נקוב	סכום ערך נקוב
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
נגזרי אשראי	**195**	194

חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים

רוב חשיפת האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינה כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפה הינה כלפי המערכת הבנקאית במערב אירופה ובצפון אמריקה, החשיפה למוסדות פיננסיים אחרים זניחה.

חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים(1) על בסיס מאוחד

דירוג אשראי חיצוני	ליום 31 בדצמבר 2015			ליום 31 בדצמבר 2014		
	סיכון אשראי מאזני(2)	סיכון חוץ מאזני נוכחי(3)	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי מאזני(2)	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי(3)	סיכון אשראי כולל
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
AAA עד -AA	**1,356**	**3**	**1,359**	1,282	3	1,285
+A עד -A	**2,543**	**17**	**2,560**	3,110	29	3,139
+BBB עד -BBB	**707**	**16**	**723**	160	19	179
+BB עד -B	**53**	**-**	**53**	40	-	40
ללא דירוג	**33**	**7**	**40**	17	6	23
סך הכל חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים	**4,692**	**43**	**4,735**	4,609	57	4,666
מזה: סיכון אשראי בעייתי (4)	**-**	**-**	**-**	-	-	-

הערות:

(1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו.

(2) פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. ההשקעה במניות בגין מוסדות פיננסיים זרים ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכמה ב-47 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014 - 40 מיליון ש"ח).

(3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.

(4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(5) לצורך דירוג המוסדות הפיננסיים, הבנק עשה שימוש בדירוגים שנקבעו לצורך יישום הגישה הסטנדרטית של באזל. הבנק משתמש בדרוג של סוכנות S&P לדרוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי. אולם כאשר אין דרוג מסוכנות S&P משתמש הבנק בדרוג מסוכנויות אחרות.

הערות כלליות:

א. חשיפות האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשה בגין הפסדי אשראי.

ב. חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים.

ג. סיכון האשראי החוץ מאזני בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שבוצעו עם מוסדות פיננסיים זרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה הסתכם ליום 31 בדצמבר 2015 ב-308 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014 - 355 מיליון ש"ח).

התיאבון לסיכון השמרני שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק מקבל ביטוי בהתפלגות חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים אשר רובה ככולה הינה מול מוסדות המדורגים בדירוגים גבוהים.

עיקר חשיפת האשראי הנוכחית של הקבוצה (83%) מיוחסת למוסדות פיננסיים זרים מובילים במדינות OECD, המדורגים בקבוצות הדירוג AAA עד -A כאשר 29% מסך החשיפה מדורג בטווח שבין AAA עד -AA.

סיכון האשראי המאזני של הקבוצה למוסדות פיננסיים זרים כולל השקעה של כ-1.9 מיליארד ש"ח באגרות חוב במט"ח.
תיק אגרות החוב, הכלול בחשיפה למוסדות פיננסיים זרים, מפוזר וכולו בדירוג השקעה (Investment Grade) - מזה כ-74% מדורגות בדירוג -A ומעלה. משך החיים הממוצע של התיק עומד על כשנתיים.
בנוסף, כולל סיכון האשראי המאזני פקדונות שהופקדו בבנקים זרים בהיקף של כ-2.5 מיליארד ש"ח בעיקר לתקופה קצרה של יום עד שבוע.

להלן חשיפת האשראי למדינות בהן קיימת לקבוצת הבנק חשיפה העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, שהסתכם ב-1,491 מיליון ש"ח (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 בדבר רכיבי ההון):

שם המדינה	סיכון אשראי כולל
	במיליוני ש"ח
ארצות הברית	1,922

דיווח על החשיפה לסיכוני אשראי צד נגדי

ההנהלה ודירקטוריון הבנק וועדותיו מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני אשראי צד נגדי, ובחתכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה.
מערך הביניים שבמערך הפיננסי מדווח מגוון דיווחים מיידים ואחרים על גובה, היקף ואופי החשיפה.

טבלה 10: סיכון שוק- גילוי של תאגידים בנקאיים המשתמשים בגישה הסטדנדרטית

מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

סיכוני שוק הינם סיכונים קיימים או עתידיים להכנסות, להון ולשחיקה בשווי ההוגן של הקבוצה כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם היא פועלת או עשויה לפעול והמשפיעים על ערך נכסי הקבוצה או התחייבויותיה: שיעורי הריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות ערך, התנודתיות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים.

אסטרטגיה וניהול

אסטרטגיית סיכון השוק של הבנק נגזרת מסיכון האסטרטגיה הכולל של הבנק וממסמכי מדיניות ניהול הסיכונים של החטיבות העסקיות. המשימה העיקרית בניהול סיכון השוק היא זיהוי סיכוני שוק ומקורות סיכון שוק, מדידתם הערכתם וניהולם באופן שוטף.

סיכון השוק העיקרי אליו חשוף הבנק הינו השינוי בשיעורי הריבית של השקל במגזר הצמוד והלא צמוד בעיקר בתיק הבנקאי, הנובע מנכסים בעלי מח"מ ארוך ובריבית קבועה אשר ממומנים ממקורות קצרים יותר.

ניהול סיכוני השוק מתבצע בראייה כוללת של פעילות הבנק והקבוצה. תחומי הפעילות ומסגרות הסיכון מאושרים על ידי ההנהלה והדירקטוריון כאשר מדיניות ניהול סיכוני השוק מכוונת להגדלת תוחלת הרווח, תוך שמירה על רמות סיכון מאושרות ומבוקרות. ניהול סיכוני השוק מתבצע בשני מוקדי סיכון עיקריים - התיק הבנקאי והתיק למסחר:

התיק הבנקאי כולל את כל העסקאות אשר מטרתן ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לטווח הבינוני/ארוך. הבנק פועל גם בנגזרים למטרות גידור/הגנה של חשיפות מאזניות. הפעילות בתיק הבנקאי כוללת את ניהול המקורות והשימושים והחשיפות לסיכוני שוק ונזילות. ניהול סיכון השוק מנוהל ומתבצע ע"י המערך הפיננסי שמרכז ומתאם את הנושא ברמת הבנק והקבוצה. פעילות המערך הפיננסי כוללת את ניהול התיק הבנקאי וכן את ניהול תיקי הנוסטרו.

תחומי האחריות העיקריים של המערך הפיננסי בניהול הנכסים וההתחייבויות הם: ניהול ההון הפיננסי של הבנק וניהול החשיפות לסיכוני שוק בתיק הבנקאי, ניהול הנזילות העסקית והסטטוטורית, ניהול סיכון הנזילות וכן הקצאת המקורות לשימושים השונים באמצעות יישום מחירי מעבר וניהול וגידור החשיפות המאזניות באמצעות מכשירים נגזרים.

הגדרת התיק למסחר נגזרת מהוראות באזל והיא כוללת את תיק ניירות הערך למסחר של הבנק ועסקאות נגזרים בפעילות הסחירה. במסגרת התיק למסחר מתבצעות גם פעולות בנגזרים שאינן למטרות הגנה/גידור. בקרת הפוזיציות בתיק למסחר, ובקרת עמידה במגבלות Stop Loss שנקבעו, מבוצעת ברמה תוך יומית ע"י מערך הביניים בקו ההגנה הראשון של הבנק. פעילות המערך הפיננסי כוללת גם את ניהול תיקי הנוסטרו למסחר. הפעילות למסחר מתבצעת גם על ידי חדר עסקות במטבע חוץ שבחטיבה לנכסי לקוחות.

ניהול קבוצתי

ניהול סיכוני השוק מתבצע בכל בנק בקבוצה בנפרד, על פי מדיניות הנקבעת על ידי הדירקטוריון של כל חברה ובהתאמה למדיניות הקבוצתית. אמידה ובקרה של סיכוני השוק מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים ובשים לב לגודל ההון ולאופי הפעילות של כל חברת בת.

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים

לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים המאושרת מדי שנה על יד ההנהלה והדירקטוריון. מסמך המדיניות מתווה ומפרט, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד, עקרונות לפעילות ומגבלות לסיכוני השוק אליהם חשוף הבנק וברמת המכשירים והיחידות השונות במערך הפיננסי.

הובלת מסמך המדיניות, גיבושו והצגתו, נעשית ע"י החטיבה לניהול סיכונים בשיתוף עם המערך הפיננסי.

מדידת ניהול סיכוני השוק כוללת מגבלות בהתאם לתיאבון הסיכון על החשיפות הפיננסיות (השווי הכלכלי והרווח החשבונאי). מגבלות אלו נועדו להגביל את הנזק שעלול להיגרם לבנק כתוצאה משינויים לא צפויים בגורמי הסיכון השונים הקיימים בשווקים הפיננסיים. מערכת המגבלות תוחמת את השפעת החשיפה של שינויים בלתי צפויים בגורמי הסיכון השונים לרבות שיעורי הריבית, אינפלציה, שערי חליפין. חשיפות במגבלות עיקריות על סיכוני שוק מדווחות בדוחות הכספיים של הבנק.

סיכוני שוק

סיכוני השוק הנוצרים כתוצאה מהפעילות בתיק הבנקאי והתיק למסחר מוגדרים במסמך המדיניות ונקבעה לגביהם מסגרת תיאבון סיכון. להלן מקורות הסיכון העיקריים:

החשיפה בבסיס - סיכון הבסיס הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות ולהון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים במדד המחירים לצרכן, או בשערי החליפין עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות). חשיפת הבסיס נמדדת ומנוהלת באופן שוטף בכל אחד ממגזרי ההצמדה השונים: המגזר הצמוד למדד המחירים לצרכן, המגזר במטבע חוץ ובשקלים הצמודים למטבע חוץ.

על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שההשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד (מגזר המדד ומגזר המט"ח וצמוד המט"ח) מוגדרת כחשיפת בסיס.

החשיפה בריבית - סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית.

סיכון הריבית לכלל התיק, הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק מנהל את סיכוני הריבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הריבית (הוראה 333), הוראה ייעודית בתחום ניהול סיכון הריבית ובדגש על סיכון הריבית בתיק הבנקאי. ההנהלה והדירקטוריון קבעו מדיניות בנושא ניהול סיכון הריבית בהתאם להוראות.

סיכוני אופציות - סיכוני אופציות הם הסיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שוויין של האופציות, לרבות סטיות התקן

דיווח

הדירקטוריון והוועדה לניהול סיכונים מקבלים דיווח על הפעילות, החשיפות, תוצאות הפעילות וביצוע המדיניות שאושרה, לפחות אחת לרבעון, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני. הדיווחים כוללים את עיקרי החשיפות ורמות הסיכון המנוצלות מתוך המסגרות המאושרות, סיכום אירועי דיווח (הפסדים, חריגות לפי סמכויות, אירועים חריגים), בקשות ואישורים להרחבת פעילויות והרשאות לפעילויות השונות בהתאם למדרג סמכויות ותמונת סיכון כוללת לפעילות הבנק והחברות הבנות.

כמו כן ישנם בבנק מספר מנגנונים המאפשרים דווח ותגובה מידית להתפתחויות חריגות בשווקים:

1. וועדת ההנהלה לעניינים שוטפים המתכנסת שלוש פעמים בשבוע אשר דנה בסיכוני השוק והנזילות ומתקיימת בראשות המנכ"ל או ראש המערך הפיננסי.
2. ועדת הנהלה בנושא ניהול נכסים והתחייבויות - המתכנסת לפחות אחת לחודשיים ודנה בנושאים הקשורים למכלול הסיכונים הפיננסיים.
3. ישיבת נוסטרו בראשות המנכ"ל.
4. ישיבות הנהלה אחת לשבוע בהן מוצגים נושאים הקשורים בסיכונים פיננסיים.
5. בחינת התממשות של ארבעה פרמטרים כלכליים לפחות, מעבר לסף תגובה שנקבע מראש.

ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים מתכנסת לפחות 8 פעמים בשנה לצורך דיון פרטני על החשיפות הפיננסיות העיקריות בבנק והתאמתן לתיאבון הסיכון, וזאת בנוסף לדיון במסמך הסיכונים הרבעוני המוגש לדיון גם בהנהלה ובדירקטוריון, אחת לרבעון.

מערכי הפיקוח והבקרה

מנגנוני בקרה - מערך הפיקוח והבקרה על סיכונים פיננסיים ובכללם סיכוני שוק, מושתת על שלושה קווי הגנה כמפורט בתרשים הארגוני

להלן תאור היחידות העיקריות בקווי ההגנה של סיכון הריבית בתיק הבנקאי:

קו הגנה ראשון:

יחידת מערך הביניים כפופה לראש המערך הפיננסי ומתמחה בביצוע בקרות על הפעילות בחדר עסקאות מטבע חוץ שבחטיבה לניהול נכסי לקוחות, על פעילות הנוסטרו ועל פעילות היחידה לניהול הנכסים וההתחייבויות שבמערך הפיננסי. היחידה מאתרת את הסיכונים השונים סמוך להיווצרותם, ככל הניתן, ומפתחת בקרות ונהלי עבודה לצמצום חשיפת הבנק. במסגרת פעילותה בודקת היחידה את העמידה במגבלות שנקבעו על ידי ההנהלה והדירקטוריון לגבי הפוזיציות השונות הן ברמה תוך יומית והן בדיעבד ומבצעת תרחישי קיצון בתיקים ספציפיים.

המערך האחורי בחטיבת המשאבים אחראי על סליקת העסקאות והעברת הכספים ובמסגרת זאת מבצע בקרות תפעוליות על ביצוע העסקאות במטבע חוץ ובשקלים, הן בחדר עסקאות מטבע חוץ והן ביחידות נוסטרו מטבע חוץ ושקלים.

קו הגנה שני:

יחידת תחום ניהול סיכוני שוק ונזילות הכפופה למנהל הסיכונים הראשי, היחידה מאתרת את הסיכונים השונים סמוך להיווצרותם, ככל הניתן, ומפתחת בקרות ונהלי עבודה לצמצום חשיפת הבנק. במסגרת פעילותה בודקת היחידה את העמידה במגבלות שנקבעו על ידי ההנהלה והדירקטוריון לגבי הפוזיציות השונות הן ברמה תוך יומית והן בדיעבד ומבצעת תרחישי קיצון בתיקים ספציפיים.

קו הגנה שלישי:

מערך הביקורת הפנימית של הבנק משלב בתוכניות העבודה השנתיות שלו ביקורות בנושא ניהול סיכונים פיננסיים בבנק, ובכללן ביקורות על היחידות השונות במערך הפיננסי והיחידות הרלוונטיות בקו ההגנה השני. מבין תפקידיו של המבקר הפנימי לבחון את גיבוש ויישום המדיניות והחלטות הדירקטוריון, את עמידת היחידות במגבלות שנקבעו, קיום הבקרה בנושא, ואת מהימנות וזמינות המידע הניהולי והדיווחים הפיננסיים המוצגים לדירקטוריון ולהנהלת הבנק.

מודלים לניהול סיכון שוק

הבנק עושה שימוש במספר מודלים מקובלים לניהול, מדידת והערכת סיכון שוק לרבות מדדי חשיפה לשחיקה בשווי ההוגן כתוצאה משינוי בלתי צפוי בגורמי הסיכון, מדד הערך בסיכון (Value at Risk), וכן מבחני קיצון. הבנק בוחן את איכות החיזוי של מודל ה-VaR באופן שוטף. כמו כן בבנק ישנו תהליך סדור לתיקוף מודלים בכדי להבטיח את נאותות השימוש בהם, והתאמתם לצרכי הבנק.
הבנק עדכן את המודלים והכלים המשמשים במדיניות ניהול הסיכונים לצורך התאמה לדרישות הרגולציה וצרכי הבנק.

מודל לבחינת רגישות לריבית - תחימת החשיפה המקסימאלית לשחיקת השווי ההוגן של ההון העצמי כתוצאה מתזוזת עקום הרבית בכל אחד ממגזרי ההצמדה, ובסך מגזרי ההצמדה.

מודל VaR - מודד את תוחלת ההפסד המקסימאלית בשווי ההוגן של הבנק (נכסים והתחייבויות לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים), במהלך אופק השקעה נתון בהינתן רמת מובהקות מסוימת (99%) ובהתקיים תנאי שוק נורמליים. הבנק אימץ את מדידת הערך בסיכון על ידי הסימולציה ההיסטורית כשיטה ראשית. הבנק מבצע תהליך של בחינה בדיעבד (Back Testing) בלתי תלוי, על פי קריטריונים שהוגדרו בוועדת באזל במטרה לבחון את תקפות ה-VaR ברמת סך הפעילות.

סיכוני אופציות - כלי ניהול ובקרת סיכוני אופציות בחדר עסקאות מט"ח כגון: מטריצת Vol-Spot המציגה את החשיפה כתוצאה משינוי של שער חליפין ותנודתיות בתרחישים שונים. בנוסף, נעשה שימוש במדד הרגישות Rho הבוחן את השינוי בשווי הפוזיציה במקרה של תזוזה של 1% בעקום הריבית. כמו כן נעשה שימוש במודל Weighted Vega לניהול החשיפה לסיכון התנודתיות.

תרחישי קיצון - דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההוגן הנבדקת באמצעות הפעלתם של מספר תרחישי קיצון בתחום התממשות סיכונים פיננסיים. מגבלה זו נקבעה לעד 10% מסך כל ההון. בנוסף, מיישם הבנק מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. המתווה כולל תרחישים בתחום סיכוני השוק, הנזילות והאשראי, ותרחישים המשלבים התממשות של כמה סיכונים בו זמנית. התרחישים שמפעיל הבנק כוללים תרחישים מסוג ניתוחי רגישות, תרחישים היסטוריים, תרחישים היפותטיים ותרחישים מאקרו-כלכליים. התשתית התרחישית מורכבת ממגוון של תרחישים, ביניהם תרחיש הוליסטי גלובלי, תרחיש הוליסטי מקומי ותרחיש "הפוך".

דרישות ההון בגין סיכוני שוק בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים

במסגרת יישום הוראות באזל בחרה הקבוצה ליישם את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני שוק. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוני ריבית, סיכוני אופציות, סיכון מניות והסיכון הספציפי בתחומי המסחר בלבד ועל סיכוני מטבע על כלל הפעילות בקבוצה. בנוסף, במסגרת נדבך 2 מוקצה הון נוסף בגין סיכוני שוק. ההון הנדרש לעניין זה ביום 31 בדצמבר 2015 היה 80 מיליון ש"ח, מתוך זה 53 מיליון ש"ח בגין סיכוני ריבית, 17 מיליון ש"ח בגין סיכוני שער חליפין, ו-10 מיליון ש"ח בגין אופציות על מט"ח.

	31 בדצמבר 2015			31 בדצמבר 2014		
	בגין סיכון ספציפי	בגין סיכון כללי	סך הכל	בגין סיכון ספציפי	בגין סיכון כללי	סך הכל
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
דרישות ההון בגין:						
סיכון רבית	**7**	**46**	**53**	4	63	67
סיכון מניות	**-**	**-**	**-**	-	-	-
סיכון שער חליפין של מט"ח	**-**	**17**	**17**	-	24	24
אופציות על רבית	**-**	**-**	**-**	-	-	-
אופציות על מניות	**-**	**-**	**-**	-	-	-
אופציות על מט"ח	**-**	**10**	**10**	-	7	7
סך הכל דרישות הון בגין סיכוני שוק	**7**	**73**	**80**	4	94	98

החשיפה בבסיס

להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי ברמת הקבוצה בהשוואה למגבלות הדירקטוריון (במיליוני ש"ח):

	החשיפה בפועל		% מההון הפנוי		
	ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 בדצמבר 2014	ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 בדצמבר 2014	תקרת החשיפה המאושרת כ-% מההון הפנוי
מט"י לא צמוד	**5,276**	4,160	**96**	87	אין
מט"י צמוד מדד	**197**	665	**4**	14	±60
מט"ח וצמוד מט"ח	**(10)**	(30)	**-**	(1)	±20

הערך בסיכון

הואיל והבנק בחן את אפקטיביות המגבלה, דירקטוריון הבנק עדכן כי החשיפה לסיכוני שוק כפי שמוצאת את ביטויה בערך בסיכון (ערך ה-VaR) לא תעלה על 5% מסך כל ההון, עם אופק השקעה לפי אופק של 21 ימים בשיטה ההיסטורית.

ערך ה-VaR ההיסטורי של הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2015 עמד על כ-257 מיליון ש"ח. משקלו של ה-VaR ביחס לסך כל ההון ליום 31 בדצמבר 2015 עומד על כ- 3.5%.

הבנק פועל בהתמדה לשיפור באיכות החיזוי של מודל ה-VaR ההיסטורי באמצעות בחינה שוטפת של ה-Back Testing.

בחינת ה-Back Testing של מודל ה-VaR האנליטי מראה כי בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 נרשמו שישה מקרים בהם ההפסד התיאורטי היומי עלה על ערך ה- VaR שנחזה, כדלהלן:

תאריך החריגה	גובה החריגה במיליוני ש"ח:
22/06/2015	7.1
01/06/2015	25.5
23/03/2015	8.3
16/02/2015	19.1
03/02/2015	8.4
27/01/2015	18.8

כתוצאה מכך תוקנן ערך ה-VAR, כך ששיקף את סיכון השוק בצורה נאותה.

התיאבון לסיכון

הואיל והבנק בחן את אפקטיביות המגבלה, דירקטוריון הבנק עדכן כי סך החשיפה לסיכוני שוק כפי שמוצאת את ביטוייה בערך בסיכון (ערך ה-VAR) לא תעלה על 5% מסך כל ההון, לפי אופק של 21 ימים בשיטה ההיסטורית. ערך ה-VAR ההיסטורי של הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2015 עמד על כ-257 מיליון ש"ח. משקלו של ה-VAR ביחס לסך כל ההון ליום 31 בדצמבר 2015 עומד על כ-3.5%.

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של קבוצת הבנק נמוכה.

עיקר הפעילות בנגזרים הינה בנגזרי מטבע שקל/דולר עבור לקוחות הבנק. הבנק אינו חשוף בפעילות הנגזרים שלו לסיכוני מטבע מהותיים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים, נכון ליום 31 בדצמבר 2015 (במיליוני ש"ח). המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוץ מאזניים.

אחוז שינוי בשער החליפין	דולר	אירו
ירידה של 5%	**1**	**2**
ירידה של 10%	**(2)**	**4**
עלייה של 5%	**6**	**5**
עלייה של 10%	**20**	**15**

הערות:

(1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

(2) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.

(3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.

(4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל במגוון מכשירים פיננסים נגזרים כחלק מניהול סיכוני השוק (חשיפות בסיס, מטבע ורבית) וכן כשירות ללקוחותיו, בהם מהוות האופציות (לרבות מסלולי הברירה) תחום בעל מרכיב גבוה יותר של סיכון שוק. במסגרת זו פעיל הבנק בעיקר באופציות על שערי החליפין של מספר מטבעות זרים ביחס לשקל.

מדיניות ניהול סיכוני המכשירים הנגזרים, לרבות: היקפי הפעילות ומגוון המכשירים המותרים לשימוש, מאושרת במסגרת דירקטוריון הבנק, ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים וההנהלה. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי היקף מסלולי הברירה המגלמים אופציות "גלומות" וכן לגבי גובה ההפסד המרבי בהתקיים תרחישים מסוימים בגין האופציות שהבנק פועל בהם כעושה שוק.

חדרי עסקאות

חדרי העסקאות בבנק מיועדים לפעילויות שונות ומגוונות בתחום שוקי ההון ומטבע החוץ. חדר העסקאות במט"ח סוחר במגוון גדול של מכשירים פיננסים, והינו אחד מחדרי העסקאות הפעילים במערכת הבנקאית גם בתחום המכשירים הנגזרים, לרבות עשיית שוק במטבעות ובאג"ח מדינה. בין היתר פועל הבנק גם בתחום המעו"ף בבורסה לניירות ערך.

החשיפה הנוצרת הן בבסיס והן בריבית כתוצאה מפעילות זו נכללת במסגרת המגבלות המאושרות על ידי הדירקטוריון לחשיפות בבסיס בריבית.

להלן ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסים נגזרים (ערך נקוב במיליוני ש"ח):

	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר
	2015	**2014**
עסקאות גידור:		
חוזי רבית	**2,350**	1,746
חוזי מטבע חוץ	**402**	379
עסקאות ALM ואחרות:		
חוזי רבית	**16,924**	17,689
חוזי מטבע חוץ (כולל SPOT)	**79,112**	81,336
חוזים בגין מניות, מדדי מניות, סחורות ואחרים	**105,192**	98,216
סך הכל מכשירים פיננסים נגזרים	**203,980**	199,366

מוצרים מובנים

במהלך שנת 2015 נמשכה פעילות הבנק במוצרים מובנים (Structured Products), שהינם פקדונות המשלבים אפשרות לקבלת מענק בכפוף לביצועי נכס הבסיס המוגדר במוצר (לדוגמה, סל מניות, שער חליפין, שיעורי רבית, מדדי מניות ישראליים), ובכך לאפשר תשואה משופרת ביחס למוצרים רגילים, וזאת כנגד לקיחת סיכון של הפסד הרבית האלטרנטיבית. קרן ההשקעה הנומינלית במוצרים מובטחת במטבע הבסיס. החל מחודש דצמבר 2014 משווקים גם פקדונות מובנים המשלבים קבלת רבית מובטחת על קרן הפיקדון, בנוסף לאפשרות לקבל מענק מותנה.

פיקוח ובקרת ניהול סיכוני המכשירים הנגזרים

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים עבור עצמו מבוקרת ומפוקחת על ידי יחידת תחום ניהול סיכוני שוק ונזילות ועל ידי מערך הביניים. החשיפות לסיכונים שבפעילות במכשירים נגזרים אל מול מגבלות החשיפה שנקבעו מרוכזות ומדווחות במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, המובא לדיון ולאישור בהנהלה, בועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

טבלה 12: סיכון תפעולי

בהתאם להגדרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350, סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד כתוצאה מאי-נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכוני מעילות והונאות וסיכון משפטי, ואינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין. החטיבה לניהול סיכונים ובכללה היחידה לניהול סיכונים תפעוליים, המהווה פונקציה בלתי תלויה כקו הגנה שני, אחראית לתכנון מתודולוגיה לזיהוי ולאומדן הסיכונים התפעוליים, להנחיה ולפיקוח על יישום כללי המתודולוגיה ביחידות הבנק ובקבוצת הבנק, לריכוז דיווחים ולהכנת דוחות חשיפה רבעוניים להנהלת הבנק ולדירקטוריון.

הסיכונים התפעוליים הם חלק בלתי נפרד ממערך הסיכונים הכולל בתהליכים העסקיים של הבנק. הבנק רואה בסיכונים אלו מציאות הכרחית הנלווית לפעילותו העסקית, מאחר שהסיכונים התפעוליים מובנים בכל סוגי הפעילויות העסקיות ותהליכי העבודה בבנק, בתהליכי הרוחב ובמערכות התומכות. הבנק יפעל למזעור הסיכונים התפעוליים ככל האפשר, ומשיקולים של עלות מול הפחתת הסיכון. הנהלת הבנק רואה חשיבות מיוחדת ביישום בקרות כנגד מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, כאשר סדרי העדיפות ליישומן יביאו בחשבון גם שיקולים של מוניטין, אתיקה ואי-סובלנות כלפי הפרת החוק.

מדיניות לניהול סיכונים תפעוליים

דירקטוריון הבנק קבע מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים, בהתאם להוראת ניהול בנקאית תקין 350, הקובעת את תיאבון הסיכון, וכן מתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק ובקבוצה. המדיניות כוללת התייחסות למבנה הארגוני של ניהול הסיכון ולשרשרת של תהליכי ניהול סיכונים, מרמת זיהוי הסיכונים, הערכה ומדידה -הפחתה וניטור הסיכונים. ניהול הסיכונים יבוצע במטרה להעריך ולנטר את הסיכונים התפעוליים בתהליכים העסקיים בתהליכי הרוחב וביחידות האירגוניות של הבנק, לרבות מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, למזער את הסיכונים הללו ולהפחית נזקים כספיים בגינם. עקרונות המדיניות נקבעו במטרה לקיים את הוראות ההסדרה, להנהיג ולהטמיע תרבות ארגונית של ניהול סיכונים ולהגדיר מסגרת עבודה וסביבת בקרה נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים. בנוסף, המדיניות באה להבטיח קיום מנגנוני דיווח אפקטיביים להנהלה הבכירה ולדירקטוריון הבנק.

איסוף ודיווח אירועי כשל

הבנק מקיים תהליך של איסוף ותיעוד אירועי כשל, כבסיס נתונים לניתוחים רבעוניים ושנתיים של מגמות ומוקדי סיכון להצגה בפני ההנהלה והדירקטוריון, לאימות הערכות של מומחי התוכן, לאומדן הסיכונים התפעוליים בתהליכים עסקיים וביחידות אירגוניות, להפקת לקחים, לבחינה מחדש ולשיפור בקרות קיימות, לעדכון מפת הסיכונים ולשמירת היסטוריה.

היחידה לניהול סיכונים תפעוליים אחראית לריכוז הדיווחים על אירועי כשל, לבחינת קישור האירועים למפת הסיכונים ועדכונה במידת הצורך, לקיום תהליכי הפקת לקחים ברמת הבנק, לדיווח אירועים בעלי משמעות רוחבית, ולדיווח מידי על אירועים מהותיים, בהתאם לנהלי העבודה בנושא.

כמו כן, בהתאם לנוהל, מונו נאמני דיווח בסניפים וביחידות שהפעילות העסקית בהם רגישה, והתקיימו ומתקיימות הדרכות לנאמנים. בנוסף, מקיים הבנק תהליך הפקת לקחים גם לגבי אירועים חיצוניים מהותיים שמידע לגביהם מופיע בתקשורת.

המבנה הארגוני של פונקצייה זו

מסגרת העבודה לניהול הסיכונים התפעוליים נשענת על כללי ממשל תאגידי נאות ומבוססת על מודל שלושת קווי ההגנה:

קו הגנה ראשון - החטיבות/היחידות העסקיות, יחידות הרוחב ומתף, אחראים לניהול הסיכונים התפעוליים המובנים בתהליכים שבתחומי אחריותם.

קו הגנה שני - היחידה לניהול סיכונים תפעוליים, בחטיבה לניהול סיכונים, המהווה פונקציה בלתי תלויה האחראית ליישום מתודולוגיה לזיהוי ולאומדן הסיכונים התפעוליים, להנחיה ולפיקוח על יישום כללי המתודולוגיה ביחידות הבנק, לריכוז דיווחים ולהכנת דוחות חשיפה רבעוניים להנהלת הבנק ולדירקטוריון.

קו הגנה שלישי - הביקורת הפנימית, אשר אחראית לקיום סקירה בלתי תלויה של מסגרת העבודה ושל הבקרות כנגד הסיכונים התפעוליים.

הבנק הגדיר תפקידים וקבע סמכויות, תחומי אחריות וסדרי דיווח במטרה לקיים מסגרת עבודה לניהול הסיכונים התפעוליים.

פיקוח, בקרה ודיווח על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

היחידה לניהול סיכונים תפעוליים, הפועלת מטעמו של מנהל הסיכונים התפעוליים הקבוצתי, אחראית על גיבוש והטמעת מתודולוגיות למדידה, ניטור ובקרת הסיכונים התפעוליים באופן בלתי תלוי ביוצרי הסיכון וכן, לאכיפת הציות למדיניות הסיכונים התפעוליים.

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון, ההנהלה וכן על ידי דרגי הביניים במסגרת פורומים ודיווחים לרבות:

- הפורום לניהול סיכונים תפעוליים הקבוצתי בראשות מנכ"ל הבנק ובהשתתפות חברי ההנהלה ומנכ"לי חברות הבת הבנקאיות בארץ, מתכנס לפחות אחת לרבעון ומקיים מעקב שוטף על מצב החשיפה לסיכונים תפעוליים, בין היתר בהתבסס על אירועי כשל, ממצאי סקרי הסיכונים השונים, KRI וכן על הפעולות הננקטות על ידי היחידות השונות וחברות הבת, למזעור חשיפות אלה. הפורום משמש גם כפורום בנושא מניעת סיכוני מעילות והונאות.
- פורום אבטחת מידע בראשות מנכ"ל החברה הבת מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן - מתף), המתכנס לפחות אחת לחודש. בפורום זה משתתפים גם נציגי חטיבת ניהול סיכונים.
- פורום הגנת הסייבר בראשות מנהל הסיכונים הראשי, מתכנס אחת לרבעון ומטרתו לתת מענה לאיומי הסייבר.
- פורום המשכיות עסקית בשעת חירום בראשות ראש החטיבה לניהול סיכונים, המתכנס לפחות אחת לרבעון.
- החשיפות לסיכונים תפעוליים מרוכזות ומדווחות לדירקטוריון הבנק במסגרת "מסמך הסיכונים" הרבעוני, כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 310, 350. במסגרת מסמך הסיכונים מתוארות החשיפות התפעוליות הן על פי הקטגוריות שנקבעו על ידי באזל והן על פי המבנה הארגוני, בהתאם לתיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון, התפתחויות בנושא ניהול החשיפות הקבוצתי ואירועי הכשל.

מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכונים תפעוליים

הבנק מנהל את מפת הסיכונים באמצעות כלי תוכנה. מאגר המידע המרכזי, של כלי התוכנה, כולל את נתוני המבנה האירגוני של הבנק וכן את מיפוי ותיעוד התהליכים העסקיים ותהליכי הרוחב ברמת תהליכים, תתי-תהליכים ופעילויות, קישור סיכונים לפעילויות, וקישור בקרות (קיימות ומומלצות) לסיכונים. בסוף שנת 2013, השיק הבנק מודול בכלי התוכנה המסייע בניטור אירועים החשודים ככשלים תפעוליים. הכלי תומך במתודולוגיה לניהול הסיכונים התפעוליים, ומאפשר קישור תהליכים ותתי-תהליכים ליחידות אירגוניות, שיוך סיכונים ובקרות לקטגוריות הסיכון על פי באזל 2, אומדן הסיכון התפעולי הכולל בתהליכים עסקיים, בתהליכי רוחב וביחידות אירגוניות, עדכון שוטף של מאגר המידע ושל אומדני הסיכונים, מעקב אחרי תהליך הפחתת הסיכונים על-ידי יישום בקרות מומלצות והתאמה לתיאבון הסיכון, דיווח על אירועי כשל, והפקת דוחות בקרה שוטפים.

מדיניות גידור ו/או הפחתת סיכון ואסטרטגיות ותהליכים לצורך מעקב אחר האפקטיביות המתמשכת של גידורים מפחיתי סיכון

סיכונים תפעוליים הם חלק בלתי נפרד מכל סוגי הפעילות העסקית של הבנק, ומתהליכי הרוחב והמערכות התומכות. מרכיב בסיסי בתכנית ניהול הסיכונים של הבנק הוא ניהול אפקטיבי ופרו אקטיבי של הסיכונים התפעוליים לרבות מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית. אחד מהכלים המרכזיים למיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים ולשליטה ובקרה עליהם הינו סקר הסיכונים התפעוליים, הכולל גם את נושא מיפוי החשיפה לסיכוני הונאות ומעילות, לפי הנחיית בנק ישראל. בשנת 2013 סיים הבנק עדכון שלישי של סקר סיכונים תפעוליים (תלת שנתי). הבנק מבצע באופן שוטף סקרי סיכונים לאיתור מוקדי סיכון ופעילויות, תהליכים ויחידות חדשות בבנק.

בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים שמתבצעים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, שולבו בקרות מיכוניות ואחרות בפעילויות הבנק השונות, וכן שופרו ושודרגו נהלי ותהליכי העבודה ונוספו מידע ניהולי ודיווחים המסייעים למנהלים בתהליכי הבקרה.

ניהול הסיכונים התפעוליים מבוצע על-ידי:

- מיפוי התהליכים העסקיים ותהליכי הרוחב ותיעוד תהליכי העבודה בבנק,
- זיהוי הסיכונים התפעוליים בכל התהליכים אל מול מאגר אירועי הכשל וממצאי ביקורת, זיהוי הבקרות הקיימות כנגד הסיכונים הללו והמלצה על בקרות חדשות,
- קביעת כללים למניעת תרחישי מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית.
- סיווג הסיכונים לפי שבע הקטגוריות של באזל.
- אומדן סיכונים באמצעות סדנאות דירוג. האומדן יישען על ניתוח אירועים ונתוני הפסד, על אומדן מסקר קודם (במידה וקיים) ועל הערכות של מומחי תוכן,
- אומדן ה"תרומה" של בקרות מומלצות להפחתת הסיכונים וקביעת סדרי עדיפות ליישום הבקרות במטרה לנהל את תהליך הפחתת הסיכונים בצורה אפקטיבית ומתוך שיקולי עלות מול הפחתת סיכון,

- אומדן הסיכון התפעולי הכולל בתהליכים העסקיים, בתהליכי הרוחב וביחידות הארגוניות על-סמך דירוג הסיכונים ועל-פי כלי סטטיסטי,
- הפחתת הסיכונים על-ידי יישום בקרות חדשות וחיזוק בקרות קיימות,
- שימוש בכלים ומערכות מידע הקיימים במחלקת אבטחת מידע ובמחלקות נוספות בבנק למזעור הסיכונים התפעוליים ולזיהוי מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית.
- הגדרת אינדיקאטורים לסיכוני מפתח (KRI) וניטורם
- הגדרת מנהלי תהליכים האחראים לניהול הסיכון התפעולי, לרבות קיום הבקרות למזעור הסיכונים התפעוליים בתהליך.
- ניהול הסיכונים התפעוליים יבוצע על-פי מתודולוגיה מקובלת, בשיתוף עם יועצים מומחים לפי הצורך.

הגישות להערכת ההון הנדרש בגין סיכון תפעולי

הבנק מחשב את הסיכון התפעולי בהתאם לגישה הסטנדרטית, אשר לפיה מופתה ההכנסה הגולמית לשמונה קווי עסקים כפי שנקבעו בהוראה. לכל קו עסקים נקבע מקדם שונה (12%, 15%, 18%), ודרישת ההון היא ממוצע שנים עשר הרבעונים האחרונים של ההכנסה הגולמית מוכפלת במקדם שנקבע לקו העסקים. לפי הגישה הסטנדרטית פעילויות תאגידים בנקאיים מחולקות לשמונה קווי עסקים: מימון תאגידים (corporate finance) , סחר ומכירות (trading & sales), בנקאות קמעונאית (retail brokerage), בנקאות מסחרית (commercial banking), תשלומים וסילוקין (settlement & payment), שירותי סוכנות (agency services), ניהול נכסים (asset management) ותיווך קמעונאי (banking retail).

שימוש בביטוח על מנת להפחית את הסיכון התפעולי

הבנק בוחן אפשרות לרכוש ביטוח כנגד סיכונים תפעוליים בשיתוף ובהמלצת מנהל מחלקת הביטוח ויועצי הביטוח של הבנק. הבנק רואה בקיום פוליסות ביטוח גורם משלים ולא מבטל את הצורך בהפחתת סיכונים.

להלן פירוט ה"כיסוי ביטוחי" הקיים:

קבוצת הבנק הבינלאומי מחזיקה כיום שלושה כיסויים ביטוחיים עיקריים:

1. כיסוי ביטוח "בנקאי משולב" (.B.B.B). גבול אחריות בפוליסה זו משותף לארבעת פרקי הפוליסה כמפורט:
   - פרק ביטוח בנקאי: פרק זה מכסה נזק כספי ישיר שנגרם לבנק ממעשה אי יושר או תרמית של עובדי הבנק, נזק הנגרם כתוצאה מאובדן או נזק ל"רכוש בעל ערך", סיכוני העברה של "רכוש בעל ערך", נזק הנגרם כתוצאה מזיוף המחאות, בטחונות מזויפים, מזומנים מזויפים וכו'.
   - פרק ביטוח פשעי מחשב: פרק זה מכסה נזק שנגרם כתוצאה מתשלום או העברת כספים או רכוש, מתן אשראי, חיוב חשבון או מתן ערך כלשהו על ידי הבנק, כתוצאה ישירה של הזנה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני ישירות לתוך מערכת המחשב של הבנק או למערכת מחשב של לשכת שרות או למערכת אלקטרונית להעברת כספים או למערכת תקשורת עם לקוחות; או כתוצאה משינוי או השחתה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני האגור במערכות כאשר פעולת המרמה נעשתה על ידי אדם שפעל מתוך כוונה לגרום הפסד לבנק או לשם הפקת רווח פיננסי למען עצמו או למישהו אחר.
   - פרק ביטוח אחריות מקצועית: פרק זה מכסה את הבנק בגין חבותו החוקית כלפי צדדים שלישיים בהתייחס לתביעה בגין הפסד כספי הנגרם כתוצאה ממעשה, טעות, או השמטה רשלניים או הפרת אמונים של עובד הבנק.
   - ביטוח כספות אישיות: פרק זה מכסה את אחריותו החוקית של הבנק בגין אובדן או נזק לרכוש לקוחות, לרבות מזומנים ותכשיטים, המצוי בכספות אישיות בחצרי הבנק.
2. פוליסת ביטוח "דירקטורים ונושאי משרה": ביטוח זה מכסה את אחריותם של הדירקטורים ונושאי המשרה בגין תביעה בגין הפרת חובת זהירות ומיומנות, הפרת חובת אמונים כלפי הבנק, כאשר הם פעלו בתום לב והיה להם יסוד להניח שהפעולה לא תפגע בטובת הבנק.
3. פוליסות "ביטוחים אלמנטאריים": עיקרי הכיסוי הביטוחי: ביטוח נכסים, ביטוח חבויות וביטוח כספים.

המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 355 בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. חבר הנהלת הבנק וראש החטיבה לניהול סיכונים אחראי לריכוז הנושא באופן קבוצתי, ובאמצעות היחידה לניהול סיכונים תפעוליים מתבצעת בבנק היערכות אשר מורכבת מכמה נדבכים: גיבוש מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית, שאושר על ידי דירקטוריון הבנק, מסמך מסגרת עבודה הכולל פירוט לגבי תשתיות טכנולוגיות נאותות, גיבוש והטמעת תוכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. בבנק קיים חדר מצב קבוצתי ופורום הערכות לשעת חירום קבוצתי בראשות ראש החטיבה לניהול סיכונים אשר מרכז פעילות זו בכל הקבוצה. הפורום מופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות הקבוצה למצבי חירום שונים ומתכנס לפחות אחת לרבעון. מתקיים דיווח רבעוני בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום. הבנק מקיים באופן שוטף תהליך לשיפור ההיערכות להמשכיות עסקית במסגרתו מעודכן המיפוי של כל הפעילויות והמשאבים הקריטיים אשר נדרשים בשעת חירום, ומעודכנים תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם. הבנק העביר במהלך חודש יולי השנה את מתקן המחשב הראשי מתל אביב לאזור ראשון לציון, מהלך המהווה צעד משמעותי נוסף בשימור ההמשכיות העסקית, מאחר שמדובר במתקן חדיש וממוגן המרוחק מאתר הגיבוי שנמצא בתל אביב.

אבטחת מידע

דירקטוריון הבנק והנהלתו קבעו מדיניות מפורטת בנושא מדיניות אבטחת מידע. הבנק מבצע את כל הסקרים והמיפויים הנדרשים לעמידה בהוראת ניהול בנקאי תקין 357. הבנק נערך לכל הנדרש מהנחיות בנק ישראל בנושא מדיות חברתיות. הבנק מינה מנהל אבטחת מידע האחראי על ניהול סיכוני אבטחת מידע.

השלכות של סיכוני אבטחת מידע ואירועי סייבר

התקפות סייבר מבוצעות במטרה להסב נזק מאסיבי באמצעות פגיעה בפעילות אסטרטגית. הנזק הצפוי מהתקפות אלו עשוי לנבוע מפגיעה באמינות, שלמות, סודיות המידע ו/או בזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה על לקוחותיו.

הבנק מקיים מערך הגנה כולל וייעודי להתמודדות עם התקפות סייבר, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת מידע. מערך ההגנה כולל היבטים טכנולוגיים ותהליכיים שמטרתם לצמצם את הפגיעה בפעילות הבנק וההשפעה על לקוחותיו, והכל על פי תרחישי תקיפה ייעודיים המוגדרים על ידי מנהל הגנת הסייבר.

להלן תיאור היערכות הבנק:

- בחינת הסיכונים העיקריים וסקירת הסיכונים הרלוונטיים, תוך התייחסות לגורמי הסיכון, עלויות הסיכון והשלכותיו.
- ממצאי סקרים ותרגילים, אירועי התקפות סייבר על הבנק והערכת הסיכון הנובע מתקריות סייבר ידועות (שלא התממשו בבנק), נדונים בהנהלת הבנק ובדירקטוריון.
- אחת לשנה מתבצע סקר לבחינת העמידות בפני התקפות סייבר. בכלל זה תרגול מערך ההגנה , על פי תרחישי התקיפה שהוגדרו.
- ברבעון השני של שנת 2015 בוצעה סימולציה מקיפה להתקפת סייבר על מערכות הבנק ושירותיו אשר מטרתה הייתה לבחון את תגובת צוותי המחשוב וחדרי המצב.
- הבנק יעדכן מעת לעת את מאפייני ההתקפות המהותיות בגינן יידרש לבצע דיווח/גילוי במסגרת דוח הדירקטוריון, תוך התייחסות לאופי הסיכונים המהותיים והשפעתם על הבנק.
- במהלך השנה התבצעו ניסיונות תקיפה אך הבנק לא חווה עד כה התקפות סייבר בעלות השפעה מהותית על תפקוד הבנק.
- ביום 1 בספטמבר 2015 נכנסה לתוקף הוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר. הוראה זו מסדירה את הדרישות והציפיות של הפיקוח על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים בנושא זה, בהתאם לעקרונות יסוד להגנת הסייבר. בהוראה מפורטים תפקידי הדירקטוריון, ההנהלה הבכירה ומנהל הגנת הסייבר. כמו כן, ההוראה דורשת להתוות אסטרטגיית הגנת סייבר, לקיים מסגרת לניהול סיכוני הסייבר, להגדיר מדיניות הגנת סייבר ולגבש תכנית עבודה. בנוסף, ההוראה מדגישה את הצורך בניהול מסודר של סיכוני סייבר וביסוס מערך בקרות אפקטיבי כדי לצמצם את החשיפה לאיומי הסייבר.

ההנהלה והדירקטוריון של כל אחד מהבנקים בקבוצה הגדירו את אסטרטגיית הגנת הסייבר ואת מדיניות הגנת הסייבר. מנהל אבטחת המידע של הקבוצה מונה גם כמנהל הגנת הסייבר הקבוצתי בהתאם להיתר מבנק ישראל.

סיכון משפטי

א. כללי

סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנב"תמס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)".
הבנק מתייחס להגדרה באופן מרחיב וכולל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

ב. תיאבון הסיכון

הבנק נוקט במדיניות שמרנית של תיאבון סיכון נמוך ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ומבצע את פעילותו העסקית בליווי וגיבוי משפטי הולם, תוך הקפדה יתרה על עמידה בכל הוראות החקיקה והרגולציה והמגבלות והחבויות הנגזרות מהן. מבלי לגרוע מהאמור, הבנק ינקוט במדיניות של אפס סובלנות בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין המהוות עבירה פלילית או הפרה מינהלית.

ג. מדיניות וניהול החשיפות

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי המאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון, במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפויו ומיזעורו.

מערך הייעוץ המשפטי של הבנק מקיים מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק, ומספק את הייעוץ, הגיבוי והתמיכה המשפטית הנדרשת לבנק על יחידותיו השונות. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. כמו כן, מערך הייעוץ המשפטי עורך, על פי הצורך, עדכונים נדרשים במסמכים המשפטיים שבשימוש הבנק, בהסכמי המסגרת להם הבנק צד ובחוות דעת משפטיות המהוות בסיס להתקשרויות ו/או קוים מנחים לפעילויות שונות.
בנוסף, פועל מערך הייעוץ המשפטי לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר או פעילות חדשים ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.
כן נקבעים בבנק נהלים לעבודת המטה והסניפים ונעשות הדרכות שוטפות ליישומם, תוך שימת דגש על הנושאים המשפטיים הכרוכים בפעילות הבנק.
במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים התקופתי נסקרות גם פעילויות מערך הייעוץ המשפטי, וסיכונים שאותרו מוערכים, נקבעים צעדים למזעורם ומופקים לקחים לשם מניעת הישנותם.

ד. דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות ב"מסמך הסיכונים" הרבעוני כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין. מסמך הסיכונים המשפטיים משולב במסמך הסיכונים הכולל של החטיבה לניהול סיכונים ונדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, כגון תביעה או התממשות סיכון משפטי, מוגש למנהלת הסיכונים המשפטיים דיווח מיידי ביחס לאירוע, מידת השפעתו ואופן השפעתו על הבנק. מנהלת הסיכונים המשפטיים מורה על האמצעים שיש לנקוט על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון המשפטי שנוצר ונעזרת לשם כך בעובדי מערך הייעוץ המשפטי, הביקורת הפנימית, קצין הציות והממונה על אכיפה פנימית, בהתאם לצורך. אירועים מהותיים כאמור מדווחים מיידית למנכ"ל הבנק.

ה. ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים המשפטיים

מערך הייעוץ המשפטי פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול הסיכונים המשפטיים, ובאחריותו הגדרת מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים הקבוצתית.
סיכונים משפטיים מהותיים בקבוצה מדווחים למנהלת מערך הייעוץ המשפטי, הן בדיווחים מיידיים והן בדיווחים תקופתיים. כמו כן ועדה קבוצתית לניהול סיכונים משפטיים מתכנסת תקופתית ונדונים בה נושאים וחשיפות משפטיים מהותיים.

סיכון ציות

סיכון ציות

א. כללי

- הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים חייבה את הבנקים לפעול לקיום ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו. ביום 3 ביוני 2015 הפיץ בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 308 - "ציות ופונקציית הציות בתאגיד בנקאי" שנכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2016.

ההוראה נועדה לעדכן ולערוך התאמות להוראה הקיימת, שפורסמה ביום 17 בינואר 2002. עיקרי השינויים מתבססים על הנחיות ועדת באזל מאפריל 2005 בעניין ציות ופונקציית הציות בבנקים, התאמה לרשויות במדינות אחרות והתאמה לרגולציה המקומית. כמו כן, ההוראה מרחיבה את חובת הציות לכלל הדינים וכללי ההתנהגות החלים על הפעילויות הבנקאיות השונות של התאגיד הבנקאי.

- סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות.
- **הוראות ציות:** כמוגדר בתיקון להוראה 308 האמור לעיל, הינם: חוקים, תקנות, הוראות רגולציה (לעניין זה, לרבות עמדות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים בטיפול בפניות ציבור), תקדים משפטי מחייב, נהלים פנימיים והקוד האתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של התאגיד הבנקאי. ההוראה מאפשרת לתאגיד הבנקאי לקבוע כי הוראות ציות מתחומים שאינם בליבת הפעילות הבנקאית כגון דיני עבודה, הוראות הדיווח לציבור וכדומה ואו הוראות יציבותיות, יהיו באחריות ובפיקוח גורם בקרה בקוו ההגנה השני, שאינו חלק מפונקציית הציות (להלן: "מנהל סיכון ציות").
- החובות החלות על הבנק הינן חובות חוצות ארגון הנוגעות למגוון נרחב של פעילויות, הליכים ומוצרים אותם מבצע הבנק מדי יום.
- הבנק אימץ תוכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, המבוססת על מיפוי מקיף של הוראות הדין הרלוונטיות, נהלי הבנק והתהליכים השונים בבנק, אשר מסדירה נהלים והנחיות ליישום מתמשך של התוכנית, וזאת בהתאם לקריטריונים שפירסמה רשות ניירות ערך בנושא. הבנק השלים ביצועו של סקר פערים בנושא אכיפה פנימית בניירות ערך, והשלים את סגירת כל הפערים שעלו במהלך הסקר. הבנק מינה את ראש החטיבה לניהול סיכונים ומנהל הסיכונים הראשי של הבנק כממונה על האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בבנק. הבנק מבצע מעקב אחר הוצאתה לפועל של תוכנית האכיפה בדיני ניירות ערך, בין היתר, באמצעות קיום בקרות וביקורות בתחום דיני ניירות ערך.

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע ואישר מדיניות ציות קבוצתית, אשר הועברה לכל חברות הבת הבנקאיות בישראל לאישור במוסדותיהן תוך התאמה לאופי המיוחד של כל אחד מהבנקים. הבנק עדכן את מדיניות הציות בהתאם להוראה החדשה במסגרתה הוסדרו, בין היתר, מבנה פונקציית הציות, הגורמים השונים המעורבים ביישום המדיניות, חלוקת האחריות לביצוע בקרות בקו ההגנה השני אחר הוראות הציות השונות בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה וכדומה.

כמו כן דירקטוריון הבנק מאשר אחת לשנה את תוכנית העבודה של מחלקת הציות של הבנק.

ג. תיאבון הסיכון

הבנק והקבוצה אימצו מדיניות של הקפדה יתרה בהתייחסות לסיכון הציות. ביחס להפרת הוראות החוק ונהלי הבנק הקשורים להוראות החוק, הקבוצה תמלא אחר הוראות ציות החלות עליה ותפעל לשם הבטחת העמידה בהן על ידי כלל עובדי הקבוצה. כל עסקיה של הקבוצה יבוצעו על פי נהלי הבנק, הקוד האתי ובהתאם לכל החוקים והתקנות. הקבוצה פועלת להטמעת תרבות ארגונית ואמות מידה ליושרה ואתיקה כבסיס הכרחי לקיום של תרבות ציות בכל דרגי הארגון.

ד. ניהול החשיפה

- לשם קיום ההוראה הוקמה בבנק מחלקת ציות (להלן: "פונקציית הציות" או "הפונקציה"), הכפופה לראש החטיבה לניהול סיכונים (CRO). בראש הפונקציה עומד קצין ציות ראשי, אשר אחראי ליישום החקיקה הקשורה במניעת הלבנת הון ומימון טרור ועל האכיפה המנהלית בקבוצה. כמו כן, מונה קצין הציות הראשי כ-RO (הממונה) על יישום הוראות ה-FATCA בקבוצת הבנק.
- הפונקציה אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות הציות שבאחריותה בהתאם למדיניות הציות ותוכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים, כולל על פערים שנמצאו ע"י מנהלי סיכון ציות לכל מדרג הסמכויות בבנק, בין היתר על ידי בחינת מוצרים חדשים ואו פעילויות חדשות, כמו גם ביצוע בקרות שוטפות על מוצרים ופעילויות קיימות כי הם תואמים את ההוראות הציות השונות ועל"י קבלת דיווחים ממנהלי סיכון הציות.. כחלק מתפקידה, בוחנת גם הפונקציה חוזרים ונהלים חדשים, טרם פרסומם.

- הפונקציה בודקת את קיום הוראות הציות שבאחריותה ועוקבת באופן שוטף, בסיוע המערך המשפטי, אחר שינויים בחקיקה ובהוראות רגולטוריות.
- על פי הוראת בנק ישראל בוצע סקר תשתיות, אשר במסגרתו מופו ההוראות הצרכניות, והוגדרו בקרות למניעת הסיכון שבהפרתן. הבנק השלים עדכון מקיף לסקר התשתיות בשנת 2014. על פי ממצאי הסקר עולה כי קיימת בבנק תשתית ענפה הכוללת מספר בלתי מבוטל של טפסים, נהלים, מערכות ומנגנוני בקרה והדרכה שמטרתם לסייע לבנק לעמוד בחובות הציות שחלות עליו.
- לצד קצין הציות הראשי פועלים:
  - נאמני ציות בכל אחד מסניפי הבנק ובמטה, אשר מתפקידם, בין היתר, לזהות ולאתר אירועים המצריכים דיווח או טיפול מיוחד של המחלקה.
  - ועדת תיאום לאכיפת הציות אשר כוללת נציגים של יחידות הבנק השונות (המערך המשפטי, מחלקת ארגון ושיטות, מחלקת מיכון, מדור הדרכה, מדור פניות הציבור ונציגים מהחברות הבנות של הבנק שהן תחת אחריותו של קצין הציות).
  - פורום מעקב אחר יישום הוראות סטטוטוריות מתכנס בראשות מנכ"ל מתף, ומתפקידו לעקוב אחר יישום הוראות ציות חדשות ולדון בטיוטת הוראות, הצעות חוק, תזכירי חוק וכדומה.
  - כמו כן, מסתייעת הפונקציה במערך הביקורת הפנימית של הבנק, ביחידה לפניות הציבור, במחלקת שיטות ותהליכים, במערך המשפטי, במתף ובמחלקת ההדרכה.
  - בבנק מבוצעים תהליכי הטמעה שוטפים בנושא הציות על ידי לומדה, קיום ימי עיון והדרכות למטה ולסניפים.

ה. דיווח על החשיפה

- אחת לרבעון מדווח קצין הציות להנהלת הבנק על פעילותו במהלך הרבעון שחלף. הדיווח המפורט כולל סיכום פעילות הפונקציה, פירוט המלצות, פרטים ביחס להפרות של הוראות ציות שזוהו במהלך התקופה המדווחת והמלצות לגבי צעדים שיש לנקוט בגין ההפרות ומניעת הישנותן והיערכות הבנק ליישום הוראת ציות חדשה.
- לפחות אחת לשנה מדווח קצין הציות לדירקטוריון הבנק, דיווח מפורט ובו הוא מסכם את פעילותו בשנה הקודמת וכן מציג את תכנית העבודה לשנה הבאה. בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני מתומצתת פעילות קצין הציות וממצאיו העיקריים לרבעון שחלף.
- בנוסף, במדיניות הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מיידיים לדירקטוריון.

ו. ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הציות

- קצין הציות הראשי פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכוני הציות, ובאחריותו לוודא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא הציות בקרב חברות הבת הבנקאיות בארץ, הכוונה וליווי חברות הבנות בבניית מערכות, בכתיבת נהלים, בפעולות הדרכה ובהטעמה של ההוראות. בכל חברה בת בנקאית פועל קצין ציות.
- תחולת המדיניות הינה על כלל חברות הקבוצה, בהתאמות הנדרשות.
- מערך הביקורת הפנימית של הבנק משלב בתוכניות העבודה השנתיות שלו ביקורות בנושא הציות בבנק ובחברות הבנות בקבוצה.

ז. ניהול סיכונים חוצי גבולות - Cross border

קבוצת הבנק הבינלאומי פועלת בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיה, מספקת קבוצת הבנק הבינלאומי שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכוני ציות שמקורם בפעילות חוצת גבולות (cross border) וכן לסיכוני מוניטין.

בחודש מרץ 2015,התקבל חוזר המפקח על הבנקים המורה על עדכון המדיניות , הנהלים והבקרות בכל הנוגע לניהול סיכונים חוצי גבולות של לקוחות הבנק בדגש על חבויות מס מחוץ למדינה בה נפתח החשבון.

במכתב המפקח, נדרש הבנק לבצע שורה של פעולות לצמצום הסיכון כגון קביעת מדיניות ייעודית, החתמת לקוחות על הצהרות לעניין חבות המס שלהם, ויתור על סודיות, זיהוי לקוחות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצי גבולות ועוד.

הבנק הבינלאומי וחברות הבת נערכו במועד ליישום הוראות המפקח על הבנקים. ובין היתר נקבעה מדיניות ייעודית לנושא שאומצה ע"י חברות הבת הבנקאיות בקבוצה, נקבעו נהלי עבודה, הוחלט על שורה של צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון, זוהו וסומנו חשבונות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצי גבולות ובוצע וממשיך להתבצע מהלך להחתמת לקוחות אלו על הצהרות לעניין חבויות המס וויתור על סודיות. הבנק עמד בשנת 2015 בהנחיות המפקח וממשיך לפעול ליישום הנחיות שיישומן נקבע לשנת 2016.

סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור

א. כללי

- סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון מוניטין.
- על המגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411, חוזרים שונים ועוד.

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק מאשר אחת לשנה את מדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור של הקבוצה.

ג. תיאבון הסיכון

- קבוצת הבנק נוהגת מדיניות מחמירה שנועדה להבטיח יישום דווקני של הוראות החוק והכרה נאותה של הלקוח אתו מנהל הבנק עסקים, ובכלל זה הבנת עסקיו המנוהלים עם הבנק או באמצעותו, החיוניים למניעת הלבנת הון ומימון טרור באמצעות הבנק ולניהולו התקין של הבנק.
- המדיניות בתחום מניעת הלבנת הון כוללת הגדרה ברורה של איסורים ביחס לפעילות מול גופים ומדינות לגביהן ישנן הגבלות.
- מדיניות ניהול הסיכון מתייחסת לדרישות "הכר את הלקוח" בהתאם לחקיקה מחייבת ומגדירה תהליכים וכלים הנדרשים לצורך עמידה מיטבית בדרישות אלו.

ד. ניהול החשיפה

- בבנק פועלת יחידה למניעת הלבנת הון ומימון טרור, הכפופה לראש החטיבה לניהול סיכונים (CRO), אשר מופקדת על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. בראש היחידה עומד, כאמור, האחראי על איסור הלבנת הון, המכהן אף כקצין הציות הראשי של הבנק.
- תפקידי האחראי על איסור הלבנת הון ומימון טרור כוללים, בין היתר: פיתוח וביצוע בקרות על מנת לוודא כי הבנק מיישם את הוראות הדין כולל בקרות אחר ביצוע הדיווחים על פי סוג וגודל הפעולה, ווידוא כתיבה ועדכון המדיניות והנהלים בהתאם לעדכוני חקיקה והוראות הדין, ביצוע ו/או בקרה אחר קיום הדרכות, העברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון ובדיקת יישום מדיניות הבנק בכל תאגידי העזר בקבוצה.
- לשם יישום החוק והטמעה דווקנית של הוראותיו מינה הבנק נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון בסניפים, האחראים על הפעילות השוטפת למניעת הלבנת הון ומימון טרור בהתאם למדיניות ולנהלים. נאמנים אלו נבחרים מתוך אוכלוסיית מורשי החתימה בבנק וכפופים מקצועית בתחום איסור הלבנת הון, לאחראי על איסור הלבנת הון.
- הבנק, מפעם לפעם, עורך ימי עיון לכל נאמני איסור הלבנת הון, כנסים למנהלים, הרצאות בסניפים עצמם וכן השתלמויות והדרכות לכלל העובדים במסגרת הקורסים במחלקת ההדרכה של הבנק. כמו כן, נערכות הדרכות והשתלמויות ביחידה. בנוסף מפיץ הבנק לומדה ממוחשבת הכוללת מבדק לבחינת הטמעת תוכן הלומדה בקרב העובדים. הלומדה מתעדכנת בהתאם לשינויים והתפתחויות בתחום ובהוראות הדין. עובדי הבנק הרלבנטיים נבחנים במבדק ונבדקת עמידתם בו בהצלחה. אחת לתקופה מהלך זה חוזר על עצמו לרענון הידע. מהלכי ההדרכה שבוצעו הגבירו את המודעות לנושא.
- הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה המופצים לסניפים בצירוף הנחיות מתאימות. כמו כן, משקיע הבנק משאבים רבים בפיתוח ושדרוג מערכות הבקרה הממוכנות ומקצה משאבי כח אדם ליחידה על מנת לייעל את הבקרות לאיתור פעולות בלתי רגילות.
- בשל החשיבות המיוחדת שיש לנושא הוחלט על ביצוע של סקר תשתיות נפרד לחקיקה הקשורה בהלבנת הון ומימון טרור. במהלך שנת 2012 בוצע סקר פערים וכל הפערים שנמצאו בסקר זה טופלו.
- בהמשך לתגובת הבנק לדוח הביקורת הסופי בתחום איסור הלבנת הון שבוצע על ידי בנק ישראל במהלך שנת 2013, החליטה וועדת העיצומים כי הבנק הפר את הוראות הצו לאיסור הלבנת הון, ובשל הפרות אלו החליטה הוועדה להטיל על הבנק עיצום כספי בסך של 2.3 מיליון ש"ח. עם זאת, בהתחשב בשינוי ובשיפור שעבר הבנק בטרם הליך הביקורת, ובהתחשב בכך שבמהלך הליך הביקורת הבנק שיתף פעולה בגילוי ההפרות ותוצאותיהן, וכן נקט פעולות אפקטיביות לתיקון הליקויים ולמניעת הישנותם בסמוך לאחר קבלת טיוטת דוח הביקורת, הופחת סכום העיצום הכספי בשל הפרות אלו לסך של 1.15 מיליון ש"ח.
- המערך המשפטי מבצע מעקב אחר עדכוני חקיקה ווידוא מסירתם לאחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון וכן למתן תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.

- ועדה מייעצת הוקמה לצורך תמיכה במילוי תפקידו של האחראי אשר עיקרי תפקידיה כוללים: דיון בפעולות בלתי רגילות אשר קיים ספק באם יש צורך בהעברתן לרשות לאיסור הלבנת הון, דיון בחשבונות בהם קיימות פעילויות מורכבות על מנת לבחון ולקבל החלטה האם מדובר בפעילות בלתי רגילה ועוד.
- במסגרת דיון חצי שנתי במסגרת פורום למעקב אחר סיכונים תפעוליים מתקיים דיון בהתפתחויות טכנולוגיות, כגון שימוש באינטרנט, טלפונים סלולריים, כרטיסי חיוב נטענים ועוד, העלולות לסייע בידי לקוחות בביצוע הלבנת הון ו/או מימון טרור על מנת לגבש ולבחון אמצעי הגנה נאותים, להתמודדות בהתפתחויות אלו ובחשיפות הנובעות מהן.

ה. דיווח על החשיפה

- אחת לרבעון מדווח הממונה על איסור הלבנת הון להנהלת הבנק על פעילותו במהלך הרבעון שחלף. הדיווח המפורט כולל בין היתר התייחסות למוקדי סיכון שאותרו על ידי הממונה ודרכי הטיפול בהם ודיווח על יישום מדיניות "הכר את הלקוח".
- אחת לשנה לפחות מדווח הממונה על איסור הלבנת הון לדירקטוריון הבנק, דיווח מפורט. בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני מתומצתת פעילות הממונה על איסור הלבנת הון וממצאיו העיקריים לרבעון שחלף.
- בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מיידיים לדירקטוריון ולבנק ישראל.

ו. ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הלבנת הון ומימון טרור

- האחראי למילוי החובות בבנק לפי חוק איסור הלבנת הון פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור, ובאחריותו לוודא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור בחברות הבנות בארץ ובחו"ל - כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 411, הכוונת וליווי חברות הבנות בבניית מערכות, בכתיבת נהלים, בפעולות הדרכה ובהטמעה של ההוראות.
- תחולת המדיניות הינה על כלל חברות הקבוצה, לרבות חברת הבת בחו"ל בהתאמות הנדרשות. חברת הבת בחו"ל מצייתת למדיניות הקבוצתית, גם כאשר זו מחמירה יותר לעומת הדרישות המקומיות ובלבד שאין זה נוגד את הוראות הדין המקומי.

ז. סיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או אויב

ביום 27 בנובמבר 2011 פרסמה רשות ניירות ערך הנחיות גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם אויב. על פי הנחיות אלו, על תאגיד מדווח לכלול גילוי אודות הסיכונים והמגבלות אשר התאגיד חשוף להם עקב קשריו, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם האויב, לרבות מכוח הוראות הדין, ואשר יש להם או עשויה להיות להם השפעה מהותית על התאגיד.

בהמשך לפרסום הנחיות אלו פרסם בנק ישראל ביום 23 בדצמבר 2012 עדכון להוראות הדיווח לציבור.

במסגרת עדכון זה נוספה דרישה לפיה על התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחות הכספיים לשנת 2012 ואילך גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם האויב, בהתאם לאמור בהנחיית רשות ניירות ערך דלעיל.

מדיניות הבנק אינה מתירה קיום קשרים או פעילות, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם גוף אשר הוגדר "כאויב" על ידי רשויות החוק.

מערכות הבנק הותאמו כדי לתת מענה למדיניות זו בהתאם לרשימות שפורסמו בתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411, מיום 26 בדצמבר 2011.

לאור ההיערכות המתוארת דלעיל, להערכת הבנק החשיפה לגורמי הסיכון הללו במידה וקיימת, נמוכה ביותר.

טבלה 13: גילוי לגבי פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

ההשקעה במניות ובמכשירים המשקפים סיכון מנייתי, נועדה לשפר את פיזור הסיכונים ואת גיוון מקורות ההכנסה לטווח הבינוני-ארוך של ההון הפנוי. ההשקעה מתבצעת ככלל במניות הנסחרות במדד ת"א 100, המחלקות דיבידנד באופן שוטף ובמדדי מניות מובילים בשווקי ההון בארה"ב ובאירופה, וזאת תוך בדיקת נאותות כדאיות ההשקעה טרם הרכישה.

בנוסף למגבלות הרגולטוריות בכל הקשור להגבלת היקף ההשקעה המותר לתאגידים בנקאיים בתאגידים ריאליים, הגדיר דירקטוריון הבנק תיאבון סיכון עבור פעילות במניות. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על גובה ההשקעה, תמהיל ההשקעה - לרבות מגבלה על החשיפה המטבעית ומגבלות ענפיות. מערכת המדידה משמשת לצורך ניהול ובקרת התיק הן בשקלים והן במטבע חוץ.

הטיפול החשבונאי במניות בתיק הבנקאי מבוצע באופן בו העלות נרשמת בספרים לפי שער רכישת המניה, כאשר השערוך נעשה בשוטף מול שער השוק המתקבל מהבורסה. הפער בין העלות לשער השוק העדכני נזקף לקרן הון

במסגרת יישום הוראות באזל מיישמת הקבוצה את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני שוק. במסגרת זאת נדרש הבנק להלימות ההון הרגולטורית בגין סיכון מניות בתיק למסחר בלבד.

הקבוצה מבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכון המניות בתיק הבנקאי, ככל שקיימים, במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל.

ניירות ערך

(במיליוני ש"ח)

א. הרכב	המאוחד				
	31 בדצמבר 2015				
(א) אגרות חוב המוחזקות לפדיון	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן [1]
של ממשלת ישראל	539	539	21	-	560
של מוסדות פיננסיים בישראל	63	63	11	-	74
של מוסדות פיננסיים זרים	75	75	-	-	75
של אחרים בישראל	243	243	19	1	261
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון	920	920	51	1	970

(ב) ניירות ערך זמינים למכירה	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן [1]
			רווחים	הפסדים	
אגרות חוב ומלוות -					
של ממשלת ישראל	7,080	7,091	15	26	7,080
של ממשלות זרות	3,244	3,253	-	9	3,244
של מוסדות פיננסיים בישראל	458	463	1	6	458
של מוסדות פיננסיים זרים	1,709	1,718	1	10	1,709
מגובי משכנתאות (MBS)[6]	510	518	1	9	510
של אחרים בישראל	915	917	11	13	915
של אחרים זרים	360	361	-	1	360
סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה	14,276	14,321	29	74	14,276
מניות -	258[4][5]	244	18	4	258
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	14,534	14,565	47[2]	78[2]	14,534

(ג) ניירות ערך למסחר	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן [1]
אגרות חוב ומלוות -					
של ממשלת ישראל	774	771	3	-	774
של מוסדות פיננסיים בישראל	69	70	-	1	69
של מוסדות פיננסיים זרים	72	72	-	-	72
של אחרים בישראל	47	47	-	-	47
של אחרים זרים	20	20	-	-	20
סך כל אגרות החוב למסחר	982	980	3	1	982
מניות -	3	3	-	-	3
סך כל ניירות הערך למסחר	985	983	3[3]	1[3]	985
סך כל ניירות הערך	16,439	16,468	101	80	16,489

ראה הערות בעמוד הבא.

ניירות ערך (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. הרכב	**המאוחד**				
	31 בדצמבר 2014				
(א) אגרות חוב המוחזקות לפדיון	**הערך במאזן**	**עלות מופחתת (במניות עלות)**	**רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן**	**הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן**	**שווי הוגן** [1]
של ממשלת ישראל	497	497	21	-	518
של מוסדות פיננסיים בישראל	67	67	11	-	78
של מוסדות פיננסיים זרים	91	91	-	-	91
של אחרים בישראל	229	229	18	-	247
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון	884	884	50	-	934

(ב) ניירות ערך זמינים למכירה	**הערך במאזן**	**עלות מופחתת (במניות עלות)**	**רווח כולל אחר מצטבר**		**שווי הוגן** [1]
			רווחים	**הפסדים**	
אגרות חוב ומלוות -					
של ממשלת ישראל	6,098	6,082	23	7	6,098
של ממשלות זרות	128	130	-	2	128
של מוסדות פיננסיים בישראל	504	503	1	-	504
של מוסדות פיננסיים זרים	1,523	1,523	3	3	1,523
מגובי משכנתאות (MBS) [6]	633	630	8	5	633
של אחרים בישראל	1,023	1,022	11	10	1,023
של אחרים זרים	89	89	-	-	89
סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה	9,998	9,979	46	27	9,998
מניות -	310[4]	285	25	-	310
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	10,308	10,264	71[2]	27[2]	10,308

(ג) ניירות ערך למסחר	**הערך במאזן**	**עלות מופחתת (במניות עלות)**	**רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן**	**הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן**	**שווי הוגן** [1]
אגרות חוב ומלוות -					
של ממשלת ישראל	1,222	1,218	6	2	1,222
של מוסדות פיננסיים בישראל	40	39	1	-	40
של מוסדות פיננסיים זרים	56	56	-	-	56
של אחרים בישראל	37	37	-	-	37
של אחרים זרים	6	6	-	-	6
סך כל אגרות החוב למסחר	1,361	1,356	7	2	1,361
מניות -	1	1	-	-	1
סך כל ניירות הערך למסחר	1,362	1,357	7[3]	2[3]	1,362
סך כל ניירות הערך	12,554	12,505	128	29	12,604

(1) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", למעט ניירות ערך בסך 19 מיליון ש"ח הכוללים נגזר משובץ הנמדדים לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים בשווי הוגן לרווח והפסד (31.12.14 - 31 מיליון ש"ח).

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(4) כולל השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך 115 מיליון ש"ח ושטרי הון צמיתים בסך 19 מיליון ש"ח (31.12.14 - השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך 119 מיליון ש"ח, שטרי הון צמיתים בסך 31 מיליון ש"ח וקרנות הון גידור בסך 1 מיליון ש"ח).

(5) כולל השקעה במניות וקרנות השקעה פרטיות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין המוצגות לפי עלות בסך 128 מיליון ש"ח (31.12.14 - 139 מיליון ש"ח).

(6) ניירות ערך בערבות GNMA וניירות ערך שהונפקו על ידי FNMAועל ידי FHLMC.

ניירות ערך (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. הרכב	**הבנק**			
	31 בדצמבר 2015			
(א) אגרות חוב המוחזקות לפדיון	**הערך במאזן**	**עלות מופחתת (במניות עלות)**	**רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן**	**הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן**	**שווי הוגן** [1]
של ממשלת ישראל	420	420	13	-	433
של מוסדות פיננסיים בישראל	63	63	11	-	74
של אחרים בישראל	201	201	15	1	215
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון	684	684	39	1	722

(ב) ניירות ערך זמינים למכירה	**הערך במאזן**	**עלות מופחתת (במניות עלות)**	**רווח כולל אחר מצטבר**		**שווי הוגן** [1]
			רווחים	**הפסדים**	
אגרות חוב ומלוות -					
של ממשלת ישראל	4,533	4,546	4	17	4,533
של ממשלות זרות	3,240	3,249	-	9	3,240
של מוסדות פיננסיים בישראל	183	183	1	1	183
של מוסדות פיננסיים זרים	1,709	1,718	1	10	1,709
מגובי משכנתאות (MBS) [6]	510	518	1	9	510
של אחרים בישראל	881	882	9	10	881
של אחרים זרים	360	361	-	1	360
סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה	11,416	11,457	16	57	11,416
מניות -	240[4][5]	230	14	4	240
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	11,656	11,687	30[2]	61[2]	11,656

(ג) ניירות ערך למסחר	**הערך במאזן**	**עלות מופחתת (במניות עלות)**	**רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן**	**הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן**	**שווי הוגן** [1]
אגרות חוב ומלוות -					
של ממשלת ישראל	774	771	3	-	774
של מוסדות פיננסיים בישראל	66	67	-	1	66
של מוסדות פיננסיים זרים	71	71	-	-	71
של אחרים בישראל	39	39	-	-	39
של אחרים זרים	19	19	-	-	19
סך כל אגרות החוב למסחר	969	967	3	1	969
מניות -	3	3	-	-	3
סך כל ניירות הערך למסחר	972	970	3[3]	1[3]	972
סך כל ניירות הערך	13,312	13,341	72	63	13,350

ראה הערות בעמוד הבא.

ניירות ערך (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. הרכב	**הבנק**				
	31 בדצמבר 2014				
(א) אגרות חוב המוחזקות לפדיון	**הערך במאזן**	**עלות מופחתת (במניות עלות)**	**רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן**	**הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן**	**שווי הוגן** (1)
של ממשלת ישראל	306	306	12	-	318
של מוסדות פיננסיים בישראל	65	65	11	-	76
של אחרים בישראל	186	186	14	-	200
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון	557	557	37	-	594

(ב) ניירות ערך זמינים למכירה	**הערך במאזן**	**עלות מופחתת (במניות עלות)**	**רווח כולל אחר מצטבר**		**שווי הוגן** (1)
			רווחים	**הפסדים**	
אגרות חוב ומלוות -					
של ממשלת ישראל	2,681	2,682	2	3	2,681
של ממשלות זרות	128	130	-	2	128
של מוסדות פיננסיים בישראל	322	321	1	-	322
של מוסדות פיננסיים זרים	1,505	1,505	3	3	1,505
מגובי משכנתאות (MBS) (6)	633	630	8	5	633
של אחרים בישראל	368	365	5	2	368
של אחרים זרים	66	66	-	-	66
סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה	5,703	5,699	19	15	5,703
מניות -	298(4)	279	19	-	298
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	6,001	5,978	38(2)	15(2)	6,001

(ג) ניירות ערך למסחר	**הערך במאזן**	**עלות מופחתת (במניות עלות)**	**רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן**	**הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן**	**שווי הוגן** (1)
אגרות חוב ומלוות -					
של ממשלת ישראל	1,063	1,060	4	1	1,063
של מוסדות פיננסיים בישראל	22	22	-	-	22
של מוסדות פיננסיים זרים	53	53	-	-	53
של אחרים בישראל	28	28	-	-	28
של אחרים זרים	-	-	-	-	-
סך כל אגרות החוב למסחר	1,166	1,163	4	1	1,166
מניות -	1	1	-	-	1
סך כל ניירות הערך למסחר	1,167	1,164	4(3)	1(3)	1,167
סך כל ניירות הערך	7,725	7,699	79	16	7,762

	המאוחד		**הבנק**	
	31 בדצמבר		**31 בדצמבר**	
(ד) מידע לגבי אגרות חוב פגומות	**2015**	**2014**	**2015**	**2014**
יתרת חוב רשומה של -				
אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות רבית	**7**	7	**3**	-
אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות רבית	**-**	-	**-**	-
סך הכל יתרת חוב רשומה	**7**	7	**3**	-

(1) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", למעט ניירות ערך בסך 7 מיליון ש"ח הכוללים נגזר משובץ הנמדדים לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים בשווי הוגן לרווח והפסד (31.12.14 - 31 מיליון ש"ח).

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(4) כולל השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך 112 מיליון ש"ח ושטרי הון צמיתים בסך 7 מיליון ש"ח (31.12.14 - השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך 119 מיליון ש"ח ושטרי הון צמיתים בסך 31 מיליון ש"ח).

(5) כולל השקעה במניות וקרנות השקעה פרטיות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין המוצגות לפי עלות בסך 122 מיליון ש"ח (31.12.14 - 127 מיליון ש"ח).

(6) ניירות ערך בערבות GNMA וניירות ערך שהונפקו על ידי FNMAועל ידי FHLMC.

ב. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך של אגרות חוב המוחזקות לפדיון, ושל ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציית הפסד שטרם מומש

מאוחד	31 בדצמבר 2015						
	פחות מ-12 חודשים			12 חודשים ומעלה			
	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו		
		0-20%	20%-40%		0-20%	20%-40%	סך הכל
אגרות חוב המוחזקות לפדיון של אחרים בישראל(1)	**90**	**1**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
ניירות ערך זמינים למכירה							
אגרות חוב							
של ממשלת ישראל	**4,125**	**25**	**-**	**732**	**1**	**-**	**1**
של ממשלות זרות	**3,120**	**7**	**-**	**124**	**2**	**-**	**2**
של מוסדות פיננסיים בישראל	**344**	**6**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
של מוסדות פיננסיים זרים	**1,127**	**6**	**-**	**369**	**4**	**-**	**4**
מגובי משכנתאות (MBS) (6)	**367**	**4**	**1**	**127**	**4**	**-**	**4**
של אחרים בישראל	**190**	**3**	**-**	**387**	**8**	**2**	**10**
של אחרים זרים	**322**	**1**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
מניות	**41**	**4**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	**9,636**	**56**	**-**	**1,739**	**19**	**2**	**21**

מאוחד	31 בדצמבר 2014						
	פחות מ-12 חודשים			12 חודשים ומעלה			
	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו		
		0-20%	20%-40%	סה"כ	0-20%	20%-40%	סך הכל
ניירות ערך זמינים למכירה							
אגרות חוב							
של ממשלת ישראל	2,513	7	-	7	-	-	-
של ממשלות זרות	-	-	-	-	2	-	2
של מוסדות פיננסיים זרים	757	3	-	3	-	-	-
מגובי משכנתאות (MBS) (6)	66	1	-	1	4	-	4
של אחרים בישראל	705	8	2	10	-	-	-
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	4,041	19	2	21	6	-	6

(1) יתרת העלות המופחתת של אגרות החוב המוחזקות לפדיון מסתכמת ב-91 מיליון ש"ח.

טבלה 14: סיכון ריבית בתיק הבנקאי

סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים או אף התזרימים עצמם משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. צורותיו העיקריות של סיכון הריבית שאליו נחשף הבנק כוללות:

- סיכון תמחור מחדש הנובעת מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון (בריבית קבועה) ובמועדי תמחור מחדש (בריבית משתנה) של נכסים התחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות של הבנק.
- סיכון עקום התשואה הנובע מתזוזות בלתי צפויות של עקום התשואה משפיעות באופן שלילי על רווחי התאגיד הבנקאי או על השווי הכלכלי.
- סיכון בסיס הנובע ממתאם לא מושלם בשינויים של שיעורי הריבית בשווקים פיננסיים שונים או במכשירים שונים הדומים במאפייני התמחור מחדש.
- סיכון אופציות הנובע משינוי עיתוי או בהיקף תזרים המשומנים של מכשיר פיננסי עקב שינויים בשיעורי ריבית השוק.

בניהול החשיפות לסיכוני שוק מבחין הבנק בין החשיפות הנוצרות כחלק מהניהול השוטף של הנכסים וההתחייבויות של הבנק (התיק הבנקאי) לבין החשיפות בתיק למסחר, זאת בהתבסס על מדיניות מפורטת שאישר דירקטוריון הבנק להגדרת התיק הבנקאי והתיק למסחר.

מטרת ניהול הסיכון בתיק הבנקאי היא למזער את השפעת שינוי בלתי צפוי בשיעורי הריבית על השווי ההוגן, ובה בעת לשמור על יציבות הרווחים החשבונאים של הבנק באופק של שנה אחת קדימה. הבנק עושה שימוש בשתי גישות עיקריות למדידה והערכה של סיכון הריבית בתיק הבנקאי: הגישה הכלכלית המעריכה את השפעת שינוי בשערי הריבית על השווי ההוגן, וגישת הרווח בסיכון המעריכה את השפעת שינוי בשערי הריבית על הרווחיות החשבונאית. כמו כן, הבנק מבצע ניתוחי רגישות שונים, מבחני קיצון בשערי הריבית, וכן בוחן את הערך בסיכון (VaR).

ניהול ובקרת סיכון הריבית בתיק הבנקאי מתבצע על פי רוב על בסיס שוטף ובדיעבד במערכת מרכזית לחישוב סיכון הריבית בסך התיק הבנקאי, וכן במערכות נוספות.

גידור

הבנק עושה שימוש בנגזרים כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות. הגידור מתבצע בהתאם למכשירים הפיננסיים העומדים לרשות הבנק, כאשר האסטרטגיות נעשות במכשירי שוק כגון עסקאות החלפת ריבית.

הנחות מפתח

ביתרות חשבונות העובר ושב שאינן נושאות ריבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. לאחרונה הבנק שינה את מתודולוגיית החישוב באמצעות מודל ייעודי וקבע כי תקופת הפירעון של יתרת העו"ש היציבה המשמשת בחישוב החשיפה לריבית תהיה למספר שנים. בעבר הבנק פרס את כל יתרות העובר ושב שאינן נושאות ריבית לשנה אחת.

מידע כמותי

כימות החשיפה בתיק הבנקאי משולבת בחישוב מודל VaR, וכן במבחני הקיצון, ונועד להגביר את שקיפות סיכון הריבית בבנק הן בתיק הבנקאי והן בתיק למסחר.

הבנק מודד ומעריך את רגישות התיק הבנקאי לשינויים בריבית בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין333 בנושא סיכון הריבית. המדידה נעשית הן ברמת מגזר הצמדה והן ברמת פעילות בודדת, ומודדת באופן שוטף את השפעת זעזוע סטנדרטי (קרי שינוי בלתי צפוי בעקום הריבית בשיעור של 100 נקודות בסיס), על השווי הכלכלי. להלן רגישות התיק הבנקאי לשינויים אלה:

השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מתרחיש של עלייה מקבילה של 1% בעקום הרבית:

	31 בדצמבר 2015		31 בדצמבר 2014	
	% החשיפה בפועל	% המגבלה	% החשיפה בפועל	% המגבלה
מט"י לא צמוד	**(0.24)**	(3.50)	(0.47)	(3.50)
מט"י צמוד מדד	**(1.69)**	(4.00)	(1.32)	(4.00)
מט"ח וצמוד מט"ח	**(0.74)**	(1.00)	(0.40)	(1.00)

עלייה מקבילה של 1% בעקומי הרבית בכל מגזרי ההצמדה תביא לקיטון של כ-178 מיליון ש"ח בשווי הכלכלי של התיק הבנקאי. ירידה מקבילה של 1% בעקומי הרבית בכל מגזרי ההצמדה תביא לגידול של כ-219 מיליון ש"ח בשווי הכלכלי של התיק הבנקאי כמפורט להלן:

רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים במקביל בעקומי הרבית בחתך התיק הבנקאי והתיק למסחר:

	31 בדצמבר 2015	
	שינוי בשווי כלכלי	
תרחיש	**עלייה 1%**	**ירידה 1%**
	במיליוני ש"ח	
תזוזה ברבית צמודה למדד:		
בקבוצת הבנק	**(123)**	**142**
בתיק הבנקאי	**(120)**	**138**
בתיק למסחר	**(3)**	**4**
תזוזה ברבית לא צמודה:		
בקבוצת הבנק	**(17)**	**38**
בתיק הבנקאי	**(12)**	**32**
בתיק למסחר	**(5)**	**6**
תזוזה ברבית במט"ח:		
בקבוצת הבנק	**(54)**	**57**
בתיק הבנקאי	**(46)**	**49**
בתיק למסחר	**(8)**	**8**

מידע נוסף על סיכונים אחרים שלא נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

סיכונים מובילים ומתפתחים מהותיים

1. **סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות (CROSS BORDER)** (כחלק מסיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור)- הוראת ניהול בנקאי תקין411 סיכון פוטנציאלי למעורבות הבנק/קבוצה בהפרות הדין הזר הרלבנטי למדינת התושבות או האזרחות של הלקוחות בהן אירועי הלבנת הון, מימון טרור ובסיוע ללקוחות לעקוף את הדין הזר בתחומי מיסוי. מעורבות זו הינה בעלת פוטנציאל גבוה להפסד כספי, פגיעה במוניטין, סיכונים משפטיים וסיכונים תפעוליים.
לעניין סיכון "חוצי גבולות", הבנק פועל בהתאם למדיניות בנושא "הכר את הלקוח" כמפורט במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 411 ובהתאם לכך גם לסיכון זה נכתבה מדיניות נפרדת בבנק, במסגרתה הוגדרו, בין היתר, הקווים המנחים לניהול הסיכון, תיאבון הסיכון, בקרה ודיווח. מנהל סיכון זה הינו קצין הציות, כאשר ניהול הסיכון מתבצע לכל רוחב 3 קווי ההגנה.

2. אכיפת דיני עבודה (כחלק מסיכון הציות) הסיכון להטלת עיצומים כספיים ו/או אכיפה פלילית ו/או תביעה אזרחית על הבנק הן כמעביד והן כמזמין שירות מקבלנים, כתוצאה מהפרת החוק להגברת האכיפה בדיני עבודה, לרבות על המנכ"ל ו/או נושאי משרה אחרים באופן אישי.
הבנק נקט צעדים להקטנת הסיכון ובכלל זה:
עובדי קבלנים הנותנים שירותים שונים: מופו הסכמים הקשורים לעובדי קבלנים הנותנים שירותים שונים, נקבעו מנגנוני בדיקה ופיקוח על קבלנים ונקבעו נהלי עבודה מתאימים כולל חוות דעת משפטית מתאימות ספציפיות לנושא.
עובדי הבנק: פורסמו הנחיות מתאימות לעובדים בדגש על נושאים כמו הקפדה על שעות נוספות, פיטורי עובדות בהריון, איסור הטרדה מינית וכיוצב' בהתאם לדרישות החוק. כמו כן, הותאמו בקרות ייעודיות לנושאים השונים.

3. מעילות והונאות (כחלק מהסיכון התפעולי)- הוראות ניהול בנקאי תקין 350 ו- 351
מעילות- הסיכון למעילות עובדים ונושאי משרה בנכסי התאגיד הבנקאי ונכסים המוחזקים בו או המנוהלים על ידו, לרבות גניבה, מרמה סחיטה ועושק והונאה כאשר כל אחת מהעבירות הנ"ל מוגדרות בחוק העונשין. ניהול בנקאי תקין351 מסדיר את נושא הדיווח לבנק ישראל באירוע של "מעילה", מפנה להגדרת מונח זה לפקודת הבנקאות (לדוגמא: גניבה, ניהול רכוש בצורה לא הולמת, עקיפה של הרגולציה, לרבות גניבת כספי הבנק או לקוחותיו וכיוצ"ב) .
הונאות - הסיכון הפסדים לבנק כתוצאה מפעולות מסוג שנועד להונות, לנהל רכוש בצורה לא הולמת או לעקוף חוקים, על ידי צד שלישי. הטעייה מכוונת של אדם / קבוצת אנשים חיצוניים לבנק, הגורמת / עלולה לגרום נזק לבנק, על מנת להשיג שלא כדין נכסים, כספים או שירותים.
התנהגות לא אתית - סיכון להפסד לבנק לרבות התממשות סיכון מוניטין כתוצאה התנהגות של עובד/ת הבנק שאינה בהתאם לקוד האתי ו/או נהלי/נוהגי הבנק, התנהגות פסולה ו/או בלתי נאותה או בלתי הולמת.

תהליכים ופעילויות לניהול וניטור סיכוני מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית מוגדרים ומתקיימים לרוחב הבנק והקבוצה בחתך 3 קווי ההגנה לרבות מיפוי והערכת החשיפה לסיכונים , דיווח מידי בגין אירועים חשודים שמזהים בפעילות השוטפת מול לקוחות או כל גורם אחר, ביצוע תהליכי עבודה למניעות וסיכוני מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית וזאת בהתאם לנהלי הבנק ותוך תיאום ושיתוף פעולה בין הפונקציות הפועלות.

4. **סיכוני IT - סייבר** (כחלק מהסיכון התפעולי) הוראת ניהול בנקאי תקין361

פוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו כאשר אירוע סייבר מוגדר כאירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפות מערכות המחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב, על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי. בהגדרה זו נכללים גם ניסיונות לביצוע תקיפה גם אם לא אירע נזק בפועל. לקבוצה מדיניות בתחום הסייבר הכוללת פעולות העשויות למזער פוטנציאל להתממשות סיכון מוניטין בעת קרות אירוע סייבר. בבנק קיימת מדיניות הגנת הסייבר ואסטרטגיית הגנת הסייבר.

5. **סיכוני IT (כחלק מהסיכון התפעולי)** - סיכון ניהול טכנולוגיות מידע - הוראת ניהול בנקאי תקין357

החשש להתממשות סיכונים פוטנציאלים והפסד לבנק כתוצאה מפגיעה במערך ניהול טכנולוגיית המידע ובכלל זה: אי שימוש בטכנולוגיות עדכניות, מדיניות מיקור חוץ והתנהלות מול ספקים לקויה, פעילות ותחזוקת מערכות שאינה תומכת באופן נאות בפעילות העסקית (ובכך פוגעת גם בכושר התחרות של הבנק), מדיניות ניהול מלאי ציוד מחשבים ותקשורת לקויה ועוד.

הבנק עוקב אחר איומים הנובעים משימוש בטכנולוגיות חדישות וזאת ע"מ לחסום אפשרות לביצוע עסקאות שלא פנים מול פנים ולהימנע מהליכי זיהוי אימות ורישום הנדרשים בהתאם לחוק. המעקב מבוצע במסגרת הפורום למעקב אחר סיכונים תפעוליים וקיימת מדיניות ייעודית לניהול הסיכון. במסגרת ניהול סיכון טכנולוגיות מידע נעשה שימוש במיקור חוץ. מיקור- חוץ מהווה כלי אפשרי נוסף להשגת מטרותיו העיסקיות של הבנק תוך שיפור השירות ללקוחות והקטנת הוצאות תפעוליות. בניהול הסיכון, הבנק פועל כדלקמן:

- מיקור חוץ בתחום טכנולוגיית המידע מנוהל בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין357.
- לגבי שאר התחומים, הבנק יפעל לעניין מיקור חוץ על- פי הקווים המנחים בהוראת ניהול בנקאי תקין350.

ככלל, במיקור חוץ, יבצע הבנק בדיקת נאותות עסקית של הספק המומלץ, כולל איתנות פיננסית, הוכחת יכולות וכישורים רלוונטיים, יפתח תכניות לניהול וניטור הסיכונים הקשורים להסדרי מיקור החוץ וכן ייצור סביבת בקרה אפקטיבית (בבנק ואצל הספק).

6. **סיכון המשכיות עסקית(כחלק מהסיכון התפעולי)** - הוראת ניהול בנקאי תקין355

סיכון המשכיות עסקית הינו התממשות מצב בו יש חוסר ביכולתה של קבוצת הבנק בארץ לקיים פעילות עסקית רציפה ללא הפרעות ולשמור על יציבותו הפיננסית ועל נכסיו גם בשעת- חירום ובמצבי אסון.

כחלק מניהול סיכוני המשכיות עסקית, הגדיר הבנק תרחישי חירום ומצבי כשל אשר עלולים לפגוע באופן מהותי ביכולתו לקיים את פעילותו העסקית ולשמור על יציבותו. הבנק נערך למצבי הכשל הללו, לרבות ביצוע פעולות מקדימות והכנת תכניות פעולה מפורטות. במסגרת העבודה לניהול המשכיות עסקית, הגדיר הבנק שורת צעדים ומרכיבים אשר נועדה לנהל את הסיכון לרבות: ניתוח השלכות עסקיות, אסטרטגיית התאוששות, תכנית המשכיות עסקית ,ניטור הסיכונים ועוד.

7. **סיכון רגולטורי** - סיכון רוחבי המנוהל בעיקר כחלק מהסיכון המשפטי וסיכון הציות. מקורו במגבלות המוטלות על הבנק ו/או בהיערכות הנדרשת מהבנק כתוצאה משינויים והתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה. שינויים אשר ליוויים, יישומם והטמעתם עשויים לגרום לעלויות כבדות. כמו כן, רגולציה רבה, המשתנה בתדירות גבוהה, באופן שעלול להקשות על הוודאות המשפטית וההתמצאות בעולם הרגולטורי, הופכת את משימת ניהול הסיכונים למורכבת יותר. הסיכון מקבל ביטוי במסגרת מדיניות הסיכון המשפטי ומדיניות הציות.

חשיפה לרגולציה אפשרית עתידית, העלולה להשפיע על אסטרטגיית הבנק, מנוהלת במסגרת הסיכון האסטרטגי.

8. **הגבלים עסקיים (כחלק מהסיכון המשפטי והציות)**- סיכון הציות- הוראת ניהול בנקאי תקין308 , סיכון משפטי- בהיבט המשפטי של הרגולציה סיכון לעיצומים כספיים שנקבעו בחוק, להפסדים מהותיים או לפגיעה במוניטין התאגיד הבנקאי כתוצאה מאי ציות בדיני ההגבלים העסקיים.

9. **מיזוג (כחלק מסיכון תפעולי ואסטרטגי)** הבנק מיזג את בנק פאג"י ויובנק, יובנק מוזג ב-1 באוקטובר 2015 ובנק פאג"י מוזג ב-1 בינואר 2016. מיזוג חברות הינו תהליך מורכב אך שכיח. הבנק מיזג בעבר את הבנקים למשכנתאות לתוך הבנק. הסיכונים העיקריים שזוהו בתהליך הינם: חוסר במיפוי מלא של הפערים ותהליכי העבודה, חוסר ודאות בנוגע לכח אדם של הבנק המתמזג ופערי הידע, וחשש לאי השלמת המיכון שנדרש, בלוח הזמנים שנקבע. סיכון זה מנוהל לרוחב כלל הבנק, ומתקיימים דיווחים שוטפים לכלל הפורומים הרלוונטיים.

טבלה 15: יחס כיסוי הנזילות

רקע

סיכון הנזילות הינו סיכון קיים או עתידי שהבנק יתקשה לספק את צרכי נזילותו במצבי ביקוש והיצע חריגים - לרבות התחייבויות בלתי צפויות, משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק.

בחודש ינואר 2013 פרסמה ועדת באזל עדכון של המסמך שפרסמה בדצמבר 2010 כחלק ממקבץ מסמכים לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית (באזל), שעוסק בשני מדדים חדשים לאמידה כמותית של סיכון הנזילות - יחס הנזילות המזערי (LCR), ויחס המימון היציב (NSFR), וכלים פיקוחיים נוספים לניטור הסיכון.

בחודש ינואר 2013 פרסם בנק ישראל עדכון להוראות ניהול סיכון הנזילות (הוראה 342), שעיקרו הרחבה ועדכון של מתכונת המעקב והדיווח אחר סיכון הנזילות במערכת הבנקאית.

בחודש ספטמבר 2014 פרסם בנק ישראל הוראה חדשה "יחס כיסוי הנזילות" (הוראה 221) המאמצת את המלצות ועדת באזל. הוראת ניהול בנקאי תקין 342 תמשיך להתקיים במקביל להוראה 221, כאשר נדרש למלא אחר הדרישות האיכותיות והכמותיות שבה עד תום תקופת המעבר, ותעודכן לאחר תום תקופת המעבר.

מדיניות סיכון הנזילות של הבנק והקבוצה

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמטבע חוץ וצמוד מטבע חוץ, שאותה אישר דירקטוריון הבנק, בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 342 ו-221 של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.

המדיניות כוללת, בין היתר, מגבלות על יחס כיסוי נזילות, יחסי הנזילות הפנימיים, ואופק ההישרדות בתרחיש רגיל ובתרחישי קיצון, ועל תזרים המזומנים, והתייחסות לכלי המדידה השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף.

כמו כן, הבנק קבע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק, וזאת בכדי להבטיח את יכולתו של הבנק לעמוד באתגרים העולים מניהול העסקים השוטף, וכאלה שעלולים להתעורר בעת מקרי לחץ בשווקים הפיננסיים.

ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הנזילות:

קבוצת הבנק הבינלאומי כוללת מספר בנקים בעלי אופי פעילות שונה וצרכי נזילות שונים. הקבוצה מנהלת מעקב אחר מצב הנזילות לטווח הקצר (עד 12 חודש) ולטווח הארוך, הן ברמת הקבוצה כולה והן ברמת הבנק הבודד - כל בנק לפי צרכיו ובהתאם למבנה הנכסים וההתחייבויות שלו ואופי פעילותו. מדיניות ניהול הנזילות ברמת קבוצת הבנק מיושמת בהתאם להוראת ניהול בנקאי 342 ו-221, על פיה כל תאגיד בנקאי צריך לקיים מדיניות, למדוד את יחס כיסוי הנזילות שלו באופן עצמאי, ולקיים מודל נזילות פנימי שאושר בדירקטוריון. כמו כן, כל חברת בת אחראית לגבש ולקיים מדיניות עצמאית לניהול הנזילות לטווח הקצר (עד 12 חודש) ולטווח הארוך, תוך הקפדה על קיום ההוראות של הרשויות הרגולטוריות. כל אחת מחברות הבת בקבוצה עומדת ביחס כיסוי נזילות בפני עצמה. לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות אחרות על העברת כספים בתוך הקבוצה מעבר למגבלות הכלליות החלות על ביצוע עסקאות מכל סוג.

הבנק והקבוצה פועלים לשמירה על מלאי נכסים ברמה נאותה, במקביל לניהול השימושים, באופן שיניב הכנסה לבנק. הבנק רואה משנה חשיבות בניהול שמרני אך אקטיבי של הנזילות בבנק. תיאבון הסיכון של הבנק והקבוצה נמוך ומתבטא במבנה הנכסים והתחייבויות, כלי המדידה וניטור הסיכון הרבים שמוקצים לעניין זה ומערכי הניהול והבקרה המופקדים על ניהול סיכון זה.

מטרות ניהול סיכון הנזילות העיקריות הן:

א. מימון בסיס הנכסים של הבנק.

ב. גידול בנכסי הליבה של הבנק על מנת לענות על צרכי הנזילות.

ג. שימור עודפי נזילות מספקים, כדי להקל על פעילות תחת מגוון רחב של תנאי שוק משתנים הן בטווח הקצר והן בטווח הארוך.

ד. עמידה בדרישות הרגולציה.

נכסים נזילים ומקורות מימון:

הבנק שומר על רמת נזילות נאותה, באמצעות פיקדונות בבנק ישראל ובבנקים, השקעת תיק הנוסטרו בנכסים איכותיים ומפוזרים בשקלים ובמטבע חוץ אשר יאפשרו לו לעמוד בכל צרכי הנזילות במגוון תרחישי קיצון ובאמצעות מדיניות של גיוס מקורות יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים הכוללים פיקדונות ציבור גיוס אג"ח ושטרי הון.

הנכסים הנזילים העיקריים של הבנק על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 הינם פיקדונות בבנק ישראל, ואג"ח מדינת ישראל בשקלים ובמטבע חוץ, ואג"ח ממשלת ארה"ב במטבע חוץ.

מקורות המימון העיקריים

מקורות המימון העיקריים של הבנק כוללים את פיקדונות הציבור לטווח הקצר, הבינוני והארוך, זאת כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, תוך מתן דגש על גיוס מקורות לטווחי זמן ארוכים, ממגוון של מגזרי לקוחות, ומטבעות שונים. לתאריך 31 בדצמבר 2015, רמת פיקדונות הציבור בקבוצה הבנקאית עמדו על 103,262 מ' ש"ח גידול של כ-8.5% בהשוואה ל-31 בדצמבר 2014.

חוב לטווח ארוך

חוב לטווח ארוך מוגדר כחוב לתקופה של יותר משנה אחת. אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים הם חלק ממקורות המימון של הבנק לטווח ארוך. לתאריך 31 בדצמבר 2015 הסתכמו אגרות החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים של הבנק בכ-5,862 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-4,903 מיליון ש"ח בהשוואה לסוף שנת 2014. ב- 13 בינואר 2015, הנפיק הבנק באמצעות "הבינלאומי הנפקות" (חברת בת בבעלות מלאה) אגרות חוב (סדרה ח') בע.נ. של 685 מיליון ש"ח בתמורה ל- 685 מיליון ש"ח וב- 30 ביוני 2015, הנפיק הבנק אגרות חוב (סדרה ט') בע.נ. של 645 מיליון ש"ח בתמורה ל- 667 מיליון ש"ח

אסטרטגיית המימון

הבנק והקבוצה מתמקדים בגיוס פיקדונות לפי סוג הלקוח, ותקופות הפיקדון, ולשם כך מפתחים מוצרי פיקדונות שונים הנותנים מענה לצורכי הלקוחות השונים מחד ולפיזור והפחתת סיכון הנזילות מאידך.

הבנק והקבוצה שמים דגש על גידול בפעילות הלקוחות הקמעונאיים מתוך סך הפיקדונות, ועל הפחתת סיכון הריכוזיות הנובע ממפקידים גדולים.

הבנק והקבוצה מנפיקים מפעם לפעם חוב לטוח ארוך בהתאם לצרכי הנזילות ולצרכים אחרים.

הבנק מנטר את היקף וריכוזיות הפיקדונות ברמה יומית על פי קריטריונים שונים, באופן שוטף לפי גודל ומשך חיים ממוצע, מכשיר, וסוג לקוח, ומציב יעדים ומגבלות להיקף הפיקדונות הגדולים ולתמהיל המקורות בכלל.

פיקוח, בקרה ודיווח על ניהול החשיפה לסיכוני נזילות:

התפיסה הבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים באופן שוטף הן על ידי מנהלי החשיפה והן על ידי גורמי בקרה וביקורת בלתי תלויים, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים.

ניהול החשיפה לסיכון נזילות נבחן, מבוקר ונדון באופן שוטף וייעודי ע"י על ידי הפורומים והועדות ברמת דירקטוריון, הנהלה ודרגי ביניים. במסגרת זו, מבוצע מעקב שוטף אחר תחזיות של תזרימי מזומנים, מגמות בסגמנטים שונים של פיקדונות, ריכוזיות מפקידים ועלויות גיוס.

דיווח על החשיפה לסיכוני נזילות

- דוח סיכון נזילות יומי בשקלים ובמט"ח מופק ממערכת הנזילות במחשב המרכזי, ומופץ לכל גורמי הניהול והבקרה הרלוונטיים.
- דיווח על החשיפות לסיכון הנזילות בשקלים ובמט"ח בהשוואה למסגרות ולגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון והסמכויות לניהולם מוצג שלוש פעמים בשבוע במסגרת הועדה לעניינים שוטפים, בראשות המנכ"ל או ראש המערך הפיננסי.
- דיווח על החשיפות נעשה במסמך הסיכונים הרבעוני כנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 310. מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- בנוסף, הנהלת הבנק והדירקטוריון מעודכנים באופן שוטף ועל פי הצורך בהתפתחויות בחשיפות הבנק לסיכוני נזילות.

התשתית לניהול סיכון הנזילות - מערכות וכלים למדידה וניהול של החשיפה:

התשתית לניהול סיכון הנזילות בבנק משלבת מודלים שונים לניהול השוטף של הנזילות במטבע ישראלי ובמטבע חוץ, הן במצב עסקים רגיל והן בתרחישי קיצון כדלהלן:

מודל פנימי במטבע ישראל ובמטבע חוץ בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 342:

- לצורך ניהול הנזילות הכולל הסיכון מנוהל ונמדד באמצעות מודל פנימי שפותח בבנק ושמטרתו מעקב אחר האמצעים הנזילים שברשות הבנק תחת תרחיש לחץ של מצב עסקים רגיל והן תחת סט של תרחישים המדמים מצבי לחץ וקיצון שונים הנוגעים לכלל המערכת הבנקאית ולבנק באופן ספציפי. המודל מבוסס על הערכת איכות ופיזור תיק הנכסים ומשתמש במקדמי ביטחון הולמים שנבחנו על בסיס היסטורי בהתאם לרמות הסיכון, לסיפור התרחיש ובהתבסס על חוות הדעת של גורמים מקצועיים. המודל מאפשר ניהול, שליטה, פיקוח ובקרה ברמה היומית השוטפת על מצב הנזילות במטבע ישראלי ובמטבע חוץ ולפרקי זמן שונים. לאורך זמן, הבנק עומד ביחס נזילות גבוה מ-1 בהתאם לדרישות הוראה 342.

יחס המימון היציב - NSFR, מכיל שני רכיבים:

- (א) כמות זמינה של מקורות מימון יציבים,
- (ב) כמות דרושה של מימון לשימושים.
- היחס מחושב כשיעור של כמות זמינה של מקורות מימון יציבים מתוך הכמות הדרושה של מימון לשימושים.

תרחישי קיצון

- העקרונות העומדים בבסיס תרחישי הקיצון הינם שככל שיש בידי הבנק יותר נכסים נזילים ביחס לתזרים היוצא (נטו), הצפוי להתממש בתרחישי הקיצון, כך מבטיח הבנק את יכולתו לעמוד בצרכי הנזילות. למטרה זו מסווגים הנכסים הנזילים במודל על פי רמת נזילותם, בהתאם להוראות בנק ישראל והתזרים היוצא על בסיס פרמטרים שמוגדרים על פי הערכות מומחה.

המודל משמש כלי ניהול דינמי, ברמה היומית, לבחינת מצב הנזילות בבנק ולניהול סיכון הנזילות. תוצאות המודל מוצגות 3 פעמים בשבוע בהנהלת הבנק ומבוקרות באופן שוטף על ידי גורמים עסקיים ובקרתיים בבנק.

מערכת זה"ב - RTGS לניהול נזילות תוך יומי במטבע ישראלי

לצורך ניהול הנזילות השוטפת בשקלים משתמש הבנק במערכת פנימית שפותחה לצורך עמידה בדרישות הרפורמה במערכת התשלומים והסליקה (מערכת זה"ב - RTGS). המערכת מאפשרת סליקה בזמן אמת, ללא השהייה בין ביצוע הוראת התשלום לבין אישורה, ומאפשרת לבנק לזהות בכל רגע נתון את התזרים הכספי שעבר בחשבונות.

כרית ביטחון

דירקטוריון הבנק קבע כרית ביטחון מינימאלית של נכסים נזילים מידיים במט"ח, הניתנים למימוש מיידי.

תוכנית חירום:

- בהתאם להוראות בנק ישראל, הוגדרה בבנק תוכנית מגירה לטיפול במשבר נזילות (Contingency Funding Plan - CFP). מטרת התכנית היא להגדיר את הפעולות הדרושות בניהול סיכוני הנזילות להגנה על המפקידים, החייבים ובעלי המניות, ולקבוע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק. התוכנית מציינת מהם הקריטריונים להפעלתה, מהם תרחישי הלחץ האפשריים, ניטור הסיכון ומעקב אחר האינדיקטורים לזיהוי מוקדם של לחצי נזילות, תחומי אחריות וסמכות של בעלי תפקידים, אופן המענה והדיווח וההתנהלות מול גורמי פנים וחוץ. בנוסף, הבנק עורך אחת לשנה תרגיל חירום המדמה תרחיש קיצון שמשפיע גם על מצב הנזילות, ובוחן את תפקוד הבנק ואת יישום תכנית החירום.

יחס כיסוי הנזילות לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 (LCR):

- הוראת ניהול בנקאי תקין מבוססת על המלצות ועדת באזל. הוראה זו כוללת שורת הנחיות למדידה ע"פ קריטריונים אחידים, את סיכון הנזילות בכל בנק, במערכת הבנקאית. יחס כיסוי הנזילות (LCR) הינו תקן שנועד לשפר את עמידות פרופיל הסיכון של התאגידים הבנקאיים בטווח הקצר באמצעות דרישה שתאגיד בנקאי יחזיק מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה (High Quality Liquid Assets - HQLA), לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומן במהירות ובקלות וזאת כדי לענות על צרכי נזילות בתרחיש קיצון הנמשך 30 ימים קלנדריים.
- התקן מגדיר מסגרת ספציפית לחישוב יחס כיסוי הנזילות במטרה ליצור אחידות ברמה בינלאומית.
- היחס מונהג החל מ-1 באפריל 2015, כאשר הדרישה המזערית נקבעה על יחס כיסוי נזילות כולל ויחס כיסוי נזילות במט"ח של 60% שיגדל ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ב-1 בינואר 2017 ואילך.
- יחס כיסוי הנזילות - LCR, מכיל שני רכיבים:

(א) שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה בתנאי קיצון (HQLA),

(ב) סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, המחושב על פי הפרמטרים של התרחיש.

- היחס מחושב כשיעור של מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה מתוך סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדרים הבאים.

יחס כיסוי הנזילות הממוצע לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015 עומד על 104% במאוחד, ועל 98% בתאגיד הבנקאי "סולו", כאשר הדרישה המזערית לשנת 2015 הינה 60%. קיימת תנודתיות מסוימת בין הימים במהלך הרבעון, ותחלופה בין שקלים למטבע חוץ, בעיקר בגין פעילות בנגזרים.

יחס הכיסוי הגבוה נשען כאמור על החזקת תיק נכסים ("כרית נזילות") מפוזר ואיכותי אשר במטבע ישראלי מושקע בעיקר בפיקדונות בבנק ישראל ובאגרות חוב של ממשלת ישראל ובמטבע חוץ בעיקר באג"ח של ממשלות או בערבותן וכן על מגוון מקורות מימון יציבים ולטווחי זמן שונים. סיווג הנכסים, הפיקדונות, המסגרות והביטחונות השונים וכן השימוש במקדמים, מבוצע כפי שנקבע בהוראה 221.

על פיקדונות מגופים פיננסיים ועסקיים שמועד פירעונם עד חודש, חלים על פי ההוראה מקדמי יציאה גבוהים ולכן הם תורמים תרומה גבוהה יחסית לתזרים היוצא.

נגזרים יוצרים תזרים נכנס גבוה ותזרים יוצא גבוה, אך תרומתם נטו בסך המטבעות נמוכה, הבנק אינו מחשיב בנכסים הנזילים ביטחונות שהוא נדרש להפקיד בגין פעילות זו.

במהלך תקופת הדיווח עמד הבנק במגבלות הרגולציה, וכן בוצעו פעולות לעמידה ביחסי כיסוי גבוהים מהנדרש על פי הוראות ניהול בנקאי תקין 221

להלן פרוט רכיבי יחס כיסוי הנזילות הממוצע לשלושת החודשים שנסתיימו ביום ה- 31/12/15:

	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015	
	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	**סך ערך משוקלל (ממוצע)**
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)		**31,206**
תזרימי מזומנים יוצאים		
פקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים	**56,407**	**4,267**
מזה: פקדונות יציבים	**18,353**	**942**
פקדונות פחות יציבים	**26,277**	**2,972**
פקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)	**11,777**	**353**
מימון סיטונאי בלתי מובטח	**37,845**	**29,727**
מזה: פקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	**37,792**	**29,674**
חובות לא מובטחים	**53**	**53**
דרישות נזילות נוספות	**46,962**	**21,507**
מזה: תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות	**18,776**	**18,776**
קווי אשראי ונזילות	**23,186**	**2,731**
מחויבויות מימון חוזיות אחרות	**82**	**82**
מחויבויות מימון מותנות אחרות	**4,719**	**276**
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים		**55,859**
תזרימי מזומנים נכנסים		
הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)	**343**	**-**
תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן	**8,356**	**5,935**
תזרימי מזומנים נכנסים אחרים	**24,735**	**19,829**
סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים	**33,434**	**25,765**
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)		**31,206**
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו		**30,094**
יחס כיסוי נזילות		**104.0%**

	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015
	באחוזים
א. בנתוני המאוחד*	
יחס כיסוי הנזילות	**104%**
ב. בנתוני הבנק**	
יחס כיסוי הנזילות	**98%**
ג. חברות בת משמעותיות	
בנק אוצר החייל בע"מ	
יחס כיסוי הנזילות	**376%**
בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ	
יחס כיסוי הנזילות	**208%**
בנק מסד בע"מ	
יחס כיסוי הנזילות	**340%**
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	**60%**

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות חודשיות במשך הרבעון המדווח.

** במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

סיכון מימון

סיכון מימון נובע מהתייקרות בלתי צפויה בעלות המימון כאשר מקורות מימון ממוחזרים או נפרעים ומוחלפים על ידי מקורות חדשים ויקרים יותר או כאשר הבנק נאלץ לממש שימושים כתוצאה ממחסור במקורות זמינים.

סיכון זה מנוטר באמצעות מודל קצר/ארוך המגביל את היקפי המימון הארוכים בשקלים ובמט"ח למרות שאלה ניתנים בריבית משתנה ו/או סיכון הריבית הגלום בהם מנוטרל באמצעות עסקאות להחלפת ריבית קבועה בריבית משתנה.

מודל "קצר/ ארוך" במגזר המט"ח

פעילות הבנק בתחום ניהול הנכסים וההתחייבויות במט"ח מאופיינת ביצירת שימושים ארוכי טווח בעיקר בתיקי הנוסטרו הממומנים ממקורות קצרים. חשיפות הרבית מגודרות בדרך כלל באמצעות עסקאות להחלפת רבית קבועה במשתנה, אך סיכון המימון לא מגודר ולכן הוא הוגבל באמצעות מודל קצר/ארוך. במסגרת זו נקבעה מגבלה על גובה ההפסד המקסימלי בגין ייקור עלות גיוס מקורות במט"ח, שתבחן מעת לעת.

מודל "קצר/ ארוך" בשקלים ברבית משתנה.

בשנים האחרונות עלתה החשיפה במגזר השקלי ברבית משתנה, עקב ביקוש למשכנתאות לתקופות ארוכות במגזר זה. פעילות זו ממומנת ממקורות קצרים ברבית משתנה. הסיכון העיקרי לבנק הוא עלייה במרווחי הגיוס במועדי גיוס המקורות. נקבעה מגבלה לסכום ההפסד המקסימלי כתוצאה מייקור עלות גיוס המקורות, שתבחן מעת לעת.

להלן נתוני הנכסים הפיננסיים הלא משועבדים והמשועבדים, ברמת הקבוצה, נכון ליום 31.12.2015 (במיליוני ש"ח):

	שווי הוגן	יתרת בטחונות שהועמדו למסלקת המעו"ף		יתרת בטחונות שהועמדו למסלקת הבורסה	משועבדים לבנק ישראל	פיקדונות אצל צדדים נגדיים על פי הסכמי ISDA מסוג CSA (נטו)	בטוחות לברוקרים זרים
		בגין קרן סיכונים	בגין פעילות לקוחות ונוסטרו				
	במיליוני ש"ח						
מזומנים ופקדונות בבנקים מרכזיים	**27,116**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
פיקדונות בבנקים מסחריים	**3,611**	**52**	**-**	**30**	**-**	**152**	**336**
סך הכל ניירות-ערך	**16,489**	**115**	**410**	**115**	**120**	**-**	**195**
סך הכל	**47,216**	**167**	**410**	**145**	**120**	**152**	**531**

הערה: בנוסף לשיעבודים המופיעים בטבלה לעיל, לצורך פעילות בניירות ערך באמצעות מסלקת יורוקליר וכבטוחה לקו אשראי בסך של 40 מיליון דולר (או סכום גבוה יותר שהוסכם/יוסכם מעת לעת עם הבנק במקרים חריגים) שהעמיד/יעמיד מפעיל המסלקה לטובת הבנק, יצר הבנק שיעבוד ללא הגבלה בסכום של מזומנים וניירות ערך להבטחת מסגרת הפעילות.

טבלה 16: תגמול

כללי

בחודש יוני 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול, ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי (להלן - "הוראה 301A"), את מדיניות התגמול של הבנק (להלן - "מדיניות התגמול").

ביום 16 בפברואר 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול והדירקטוריון, את מדיניות התגמול לנושאי משרה, בהתאם להוראות סעיף 267א לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - "חוק החברות"). מדיניות התגמול לנושאי המשרה מהווה חלק ממדיניות התגמול.

בבנק קיימת תוכנית מענקים למנהלים בכירים (יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל הבנק, חברי הנהלת הבנק ומנכ"ל מתף - מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (חברה בת בבעלות מלאה של הבנק)) (להלן - "תוכנית המענקים לבכירים") שנוסחה העדכני אושר לאחרונה ביום 22 במאי 2014.

הפיקוח על התגמול ותחולת מדיניות התגמול

הגוף העיקרי המפקח על נושא התגמול הוא ועדת התגמול של הדירקטוריון (להלן - "ועדת התגמול"). הרכב ועדת התגמול וסמכויותיה הינם בהתאם להוראות הקבועות בסעיף 118א לחוק החברות, להוראה 301A ולהוראת נב"ת 301 "הדירקטוריון" (להלן - "הוראה 301").

נכון למועד זה חברי ועדת התגמול הינם: יוסי הורוביץ (דח"צ לפי חוק החברות; יו"ר), פנינה ביטרמן-כהן (דח"צ לפי חוק החברות), זאב בן אשר (דח"צ לפי חוק החברות), אילן עייש (דח"צ לפי הוראה 301), חנוך דב גולדפריינד (דח"צ לפי הוראה 301) ודליה לב.

בהתאם למדיניות התגמול, גם לגופים נוספים בבנק תפקידים בקשר לפיקוח על נושא התגמול, ובכלל אלה מערך משאבי אנוש וחטיבת ניהול הסיכונים בבנק.

ועדת התגמול והדירקטוריון נעזרו בייעוץ משפטי של משרד עורכי הדין גרוס, קלינהנדלר, חודק, הלוי, גרינברג ושות' בתחום ליווי הליך גיבוש מדיניות התגמול ותוכנית המענקים לבכירים.

מדיניות התגמול חלה על כל עובדי הבנק. כמו כן, קובעת מדיניות התגמול עקרונות למדיניות תגמול קבוצתית ביחס לתאגידים הנשלטים על ידי הבנק שפעילותם בישראל. לגבי פיבי בנק (שוויץ), שאינה מחויבת בקביעת מדיניות תגמול לפי הוראה 301A הואיל ומקום התאגדותה ופעילותה אינו בישראל, נקבע במדיניות התגמול כי יקבעו עקרונות נפרדים שיחולו על התגמול בה, לאור הרגולציה הזרה החלה עליה והמאפיינים השונים של שוק העבודה במקום פעילותה.

נושאי משרה בכירה ועובדים מרכזיים אחרים נכון לסוף שנת 2015

בבנק, 29 נושאי משרה בכירה כהגדרתם בהוראה 301A. הדירקטורים, המנהלת הכללית, חברי הנהלת הבנק, האחראי על ניהול טכנולוגיית המידע, קצין הציות ואיסור הלבנת הון ונושאי משרה אחרים (כהגדרת "נושא משרה" בחוק החברות). נכון לסוף שנת 2014 היו בבנק 28 נושאי משרה בכירה כאמור.

בבנק 72 מנהלים המדווחים ישירות למנהלים המדווחים ישירות למנכ"ל הבנק אשר סך התגמול השנתי המשויך להם בגין אחת מהשנתיים שקדמו לסוף שנת 2015 עלה על 500,000 ש"ח או שהתגמול המשתנה שלהם באחת מהשנתיים האמורות עלה על 20% מהתגמול השנתי שלהם. נכון לסוף שנת 2014 היו בבנק 78 עובדים מרכזיים אחרים כאמור.

שיקולים כלליים בקביעת מדיניות התגמול

במדיניות התגמול נקבעו כללים שמטרתם להבטיח כי הסדרי התגמול בבנק יהיו עקביים עם מסגרת ניהול הסיכונים ועם המטרות ארוכות הטווח של הבנק.

השיקולים שהנחו את ועדת התגמול והדירקטוריון באמצם את מדיניות התגמול, בדגש על מדיניות התגמול לנושאי המשרה, הינם, בין היתר, קידום מטרות הבנק, תוכנית העבודה שלו והאסטרטגיה של הבנק בראיה ארוכת טווח ולאור סביבת הבקרה שלו; התרבות הארגונית של הבנק; יצירת תמריצים ראויים, בהתחשב, בין השאר, במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק על מנת שאלה לא יעודדו לקיחת סיכונים מעבר לתאבון הסיכון של הבנק; גודל הבנק ואופי פעילותו בשים לב לאופייה המיוחד של המערכת הבנקאית והבנק בתוכה; יצירת איזון ראוי בין מרכיבי תגמול שונים; הגברת תחושת ההזדהות עם הבנק ופעילותו, הגברת שביעות הרצון והמוטיבציה שלהם ושימור לאורך זמן של העובדים המרכזיים האיכותיים בבנק בעלי היכולת להוביל את הבנק להצלחה עסקית ולהתמודדות עם האתגרים העומדים בפניו בהיותו אחד מחמשת הבנקים הגדולים במערכת הבנקאית בישראל.

לא היו שינויים במדיניות התגמול בבנק בשנת 2015 למעט שינוי לא מהותי במדיניות התגמול הקבוצתית בקשר עם תאגידים נשלטים. הבנק נערך להטמעת התיקונים בהוראה 301A שפורסמו ביום 13 באוגוסט 2015, בין היתר, בקשר עם הוראות בדבר תגמול ליו"ר הדירקטוריון והשבת תגמול משתנה ששולמו לעובד מרכזי, בכפוף למועדים שנקבעו בהוראות המעבר שנכללו בתיקונים.

הסדרי התגמול העיקריים לעובדים שאינם עובדים מרכזיים

מרבית העובדים בבנק מועסקים על פי הסכמים קיבוציים. האמור במדיניות התגמול ביחס לעובדי הבנק המועסקים על פי ההסכמים הקיבוציים בבנק, כפוף להוראות ההסכמים הקיבוציים, בהתאם לאמור בהוראה 301A.

ביחס לעובדים שאינם עובדים מרכזיים, מדיניות התגמול קובעת כללים ביחס להענקת תגמול משתנה לעובדי הבנק. הענקת תגמול משתנה מותנית בהתקיימות תנאי סף, שיכללו לפחות תנאי של יעד שיעור תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי המניות של הבנק (להלן - "התשואה להון") שיקבע על ידי דירקטוריון הבנק מדי שנה, בשים לב לרבית הנהוגה במשק, לתנאי הסף שנקבעו בארבעת התאגידים הבנקאיים הגדולים האחרים במערכת הבנקאית ולתוכניות העבודה של הבנק באותה שנה.

יצוין, כי בהתקיים נסיבות מיוחדות, הבנק יהיה רשאי לאשר הענקת מענק שנתי לעובדים, כולם או חלקם, גם אם הבנק לא עמד בתנאי הסף, אולם המענק הממוצע לעובד בנסיבות אלה לא יעלה על תקרה שנקבעה במדיניות התגמול.

תקציב המענק השנתי לעובדים (למעט עובדים שנקבעו בעניינם תכניות תגמול ספציפיות) יקבע על ידי דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצת מנכ"ל הבנק, בהתאם לשיעור התשואה להון של הבנק, במונחים של מספר משכורות חודשיות בממוצע לכל עובד (להלן - "המשכורת לחלוקה"), ועד לתקרה שנקבעה במדיניות התגמול. בכך, הענקת התגמול המשתנה קשורה לביצועי הבנק.

בנוסף למענק השנתי, הבנק רשאי לאשר תגמול משתנה נוסף לעובדים מצטיינים (לרבות יועצי השקעות), לסניפים ו/או יחידות מצטיינות ו/או בגין הישגים בעבודה. בדרך כלל, תגמולים משתנים נוספים כאמור אינם מיועדים לעובדים שהינם עובדים מרכזיים.

הסדרי התגמול העיקריים לעובדים מרכזיים

ככלל, עקרונות המענק שחלים על כל עובדי הבנק חלים גם על העובדים המרכזיים (למעט עובדים מרכזיים שנקבעו בעניינם תוכנית תגמול ספציפיות). העובדים המרכזיים מועסקים גם ברובם על פי ההסכמים הקיבוציים בבנק. המענק המרבי לעובד מרכזי יחושב במונחי משכורת חודשית, ולא יעלה על תקרה שנקבעה במדיניות התגמול כפונקציה של מספר המשכורות לחלוקה.

עם זאת, הבנק יהיה רשאי לקבוע כי מענקים לעובדים המרכזיים יוענקו בהתאם לקריטריונים שייקבעו מראש המבוססים, בין היתר, על ביצועי העובד, היחידה העסקית והבנק בכללותו. בשנה שבה לא נקבעו קריטריונים למענק כאמור, יוגבל היקף המענק לעובד מרכזי עד לתקרה של 25% מהתגמול הקבוע של אותו עובד באותה שנה.

על המענק השנתי לעובדים מרכזיים יחולו הוראות פריסה כמפורט בסעיף "הסדרים נוספים- פריסת המענק; הפחתת או הגדלת סכומי המענק השנתי; השבה" להלן.

בכל הנוגע לנושאי משרה, חלה מדיניות התגמול לנושאי משרה, הקובעת, בין היתר, עקרונות הנוגעים לתגמול הקבוע ולהסדרי סיום העסקה של נושאי המשרה, וכן לעקרונות לתגמול המשתנה לנושאי המשרה. תוכנית המענקים לבכירים, מיישמת באופן פרטני את עקרונות מדיניות התגמול ביחס לבכירים הנכללים בה.

מדיניות התגמול לנושאי המשרה ותכנית המענקים לבכירים קובעות הוראות בדבר תנאי סף לתשלום מענקים כאמור וכן הוראות בדבר קביעת תקציב המענק השנתי הנגזר, בין היתר, משיעור התשואה להון של הבנק. אי עמידה במדדים אלה תביא לכך שלא יוענק תגמול משתנה או כי תקציב התגמול המשתנה יהיה נמוך באופן יחסי.

חלוקתו של תקציב המענק השנתי לפי תוכנית המענקים לבכירים (למעט לגבי יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל), נגזרת מעמידתם במדדים אישיים שכוללים ברובם קריטריונים ניתנים למדידה המושפעים מפעילותו או מפעילות היחידה עליה הם ממונים וציון ברכיב הערכה אישית שניתן להם הכולל, בין היתר, עמידה ביעדי ציות לחוקים, לתקנות ולהוראות רגולטוריות. מדדי ביצוע אלה מהווים אמצעי להתאמת התגמול לביצועים כאשר תוצאות במדדים האמורים הנמוכות מהתוצאות שנרשמו בשנה הקודמת מהוות שיקול להקטנת המענק השנתי לאותו בכיר בגין המדד האמור.

בשים לב לכך שהיקף תקציב המענק הכולל לנושאי המשרה נקבע על בסיס קריטריונים הניתנים למדידה, קבעו ועדת התגמול והדירקטוריון כי ההשפעה של קריטריונים איכותיים שאינם ניתנים למדידה על חלוקת המענק בין נושאי המשרה לא תעלה על שיעור של 20% מסך המענק המשולם לכל אחד מנושאי המשרה.

תגמול במזומן ותגמול הוני

בהתאם למדיניות התגמול, ככלל, התגמול המשתנה בבנק יוענק במזומן. לצד זאת, מדיניות התגמול לנושאי המשרה מאפשרת הענקת רכיב תגמול הוני לנושאי המשרה לשם הגברת זהות האינטרסים ביניהם לבין בעלי המניות.

יצוין, כי בהתאם לסעיף 15(א) להוראה 301A לפחות 50% מסך התגמול המשתנה שהוענק בגין שנה קלנדרית לנושא משרה כהגדרתו בחוק החברות יוענק בצורת מניות ומכשירים מבוססי מניות. ביום 12 באוגוסט 2014 אישר המפקח על הבנקים, בהמשך לפניית הבנק והנסיבות שצוינו בה, מתן פטור לבנק מתחולת סעיף 15(א) להוראה 301A. הפטור כפוף לכך שהבנק לא יבצע שינוי במדיניות התגמול לנושאי משרה אשר יש בו כדי להשפיע מהותית על התגמול המשתנה לנושאי משרה, ולכך שלא יוענקו מענקים באמצעים הוניים ללא אישור מוקדם בכתב של המפקח על הבנקים. באחריות הבנק לעקוב אחר המשך התקיימות הנסיבות שפורטו בפניית הבנק.

נכון למועד זה, טרם הוקצו אופציות בבנק בהתאם לתכנית המענקים לבכירים.

הסדרי תגמול בקשר לקבוצות עובדים ייחודיות

בהתאם למדיניות התגמול, תוכניות תגמול ספציפיות לעובדים, לרבות עובדים מרכזיים, אשר התגמול המשתנה בעניינם שונה מעקרונות התגמול המשתנה לקבוצות העובדים השונות, יובאו לאישור של ועדת התגמול. יצוין כי בהתאם לאמור אישרה ועדת התגמול עקרונות תגמול משתנה לעובדים בחדר עסקאות.

מדיניות התגמול מייחדת התייחסות ספציפית לעובדים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת.

התגמול המשתנה של עובדים כאמור נקבע על פי סטנדרטים המתחשבים בחשיבות ורגישות התפקידים המוטלים על פונקציות אלו. התגמול של יחידות כאמור או של עובדים ביחידות כאמור לא יהיו תלויים בתוצאות העסקיות של התחומים העסקיים שאת פעילותם הם מנטרים, מבקרים או מפקחים. ככלל, עובדים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת, למעט נושאי המשרה, כפופים להסדרי התגמול החלים על כלל עובדי הבנק (בהתאם לסוג ההעסקה של עובד כאמור). התגמול הקבוע של מרבית העובדים כאמור נגזר מההסכמים הקיבוציים.

בהתאם למדיניות התגמול, ובשילוב חטיבת ניהול הסיכונים של הבנק, ניתנה במנגנון הערכת העובדים בבנק התייחסות ייעודית לעובדים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת ביחידות עסקיות ולתפקודם בתחום זה.

בנוסף, בשים לב להיקפו הנמוך יחסית של המענק המרבי המהווה תגמול משתנה לעובד מרכזי בבנק, לא נמצא כי נדרש לקבוע יחס שונה בין התגמול הקבוע לתגמול המשתנה לעובדים מרכזיים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת לעומת עובדים מרכזיים אחרים (מלבד ההבחנה במקדם עדיפות על בסיס התקציב ביחידות עסקיות מול יחידות עורפיות כאמור לעיל).

הסדרים נוספים: פריסת המענק; הפחתת או הגדלת סכומי המענק השנתי; השבה

מדיניות התגמול קובעת הסדר לפיו חלק מתשלום המענק השנתי יידחה תוך התניית תשלום המענקים הנדחים בעמידה בתנאים כמפורט להלן, ומחזקת את ביסוס הרכיב המשתנה על ביצועים בראייה ארוכת טווח בהתאם להוראה 301A, לרבות התאמה בגין ביצועים חלשים.

ככלל, ככל שהמענק השנתי עולה על 1/6 מהתגמול הקבוע בשנת המענק, 50% מהמענק השנתי יידחה וייפרס על פני שלוש השנים העוקבות. תשלום מנת מענק נדחה מותנית בעמידה בסך יחס הלימות ההון הכולל וכן בשיעור התשואה להון של הבנק (כאשר שיעור תשואה להון של 8% ומעלה מזכה במלוא יתרת מנת המענק הנדחה ושיעור תשואה להון של בין 4% ל- 8% מזכה במנת מענק נדחה באופן ליניארי).

יצוין, כי לפי מדיניות התגמול לנושאי המשרה, ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להוסיף או להפחית את סכומי המענק השנתי, ובהתאם לשיקולים שונים כמפורט שם, ובלבד שההיקף המצרפי של שינוי כאמור לא יעלה על סכום המשקף משכורת חודשית אחת בשנת המענק לכל נושאי המשרה. הוספה או הפחתה לנושא משרה לא תעלה על גובה של משכורת חודשית וחצי לכל אחד ובכל מקרה לא תעלה על תקרת המענק השנתי כאמור לעיל ולהלן; במקרים מיוחדים וחריגים ומנימוקים שיצוינו, ניתן יהיה להפחית סכומים גבוהים יותר מסכומי המענק השנתי, בכפוף למגבלות הקבועות בדין ובהסכמים.

גם ביחס לכלל העובדים נקבע במדיניות התגמול כי הדירקטוריון, לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, רשאי לאשר הפחתת מענקים לעובדים, ככל שנדרש, בין היתר, לצורך שמירה על יציבות הבנק או במקרים שהענקת מענקים כאמור אינה מוצדקת לאור ביצועיים שליליים כגון ירידה בהכנסות וברווחים או אי עמידה ביעדים.

בנוסף, ביחס לעובדים מרכזיים לרבות נושאי המשרה, נקבעו במדיניות התגמול כללי השבה, ולפיהם אם יתברר כי שולם תגמול על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק, ולאור הצגתם מחדש של הנתונים היה אמור להיות משולם תגמול נמוך מזה ששולם בפועל, יושב התגמול לבנק, עם דרישתו.

כמו כן, נקבעו הוראות בקשר להענקת תגמול, בהיקף מוגבל, לנושאי משרה, מקום שהבנק לא עמד בשיעור התשואה להון המזכה בתשלום מענק שנתי, בהיקף דומה לאמור בסעיף "הסדרים נוספים- פריסת המענק; הפחתת או הגדלת סכומי המענק השנתי; השבה" להלן.

האמצעים המפורטים לעיל, לצד ההסדרים המפורטים לעיל בדבר תקציבי המענקים, קושרים מלכתחילה את היקפי המענקים לביצועי הבנק ואף מאפשרים את התאמת היקפי המענקים בדיעבד לביצועי הבנק.

הסדרי סיום העסקה

בהתאם להוראה 301A, חלק מהתגמולים בגין סיום ההעסקה, המהווה תגמול משתנה, יהיו מותנים בביצועים שנקבעו במדיניות התגמול לנושאי המשרה, חלק מהם ייפרס לשלוש שנים נוספות, יותנה באי התקיימותו של אירוע קיצון בבנק ויהיה נתון להפעלת מנגנוני התאמה לביצועים בדיעבד.

הסדרי סיום ההעסקה של יתר העובדים המרכזיים בבנק מוסדרים בהסכמים הקיבוציים או בחוזה אישי ואינם כוללים תגמולים בגין סיום ההעסקה מעבר לקבוע בדין או לקבוע בתנאי ההעסקה של כלל עובדי הבנק. ככל שמעת לעת, יבקש הבנק לקבוע תכניות

פרישה הכוללות מתן תגמולים בגין סיום ההעסקה מעבר לקבוע בדין לעובדים מרכזיים המועסקים בהסכמים הקיבוציים או לקבוע בתנאי ההעסקה של כלל עובדי הבנק, יובאו תכניות אלה לאישור דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצות בועדת התגמול, וייקבעו הוראות מתאימות, ככל שנדרש, בשים לב להוראת המפקח לעניין תגמולים בגין סיום ההעסקה, ותכניות אלה תיחשבנה כחלק ממדיניות תגמול זו.

תיאור הדרכים שבהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול

במסגרת קביעת מנגנון התגמול וידא הבנק כי המנגנון שנקבע עולה בקנה אחד עם תאבון הסיכון של הבנק ואינו מעודד נטילת סיכונים מופרזת, עקבי עם מסגרת ניהול הסיכונים ועם המטרות ארוכות הטווח של הבנק. מדדי הסיכון השונים גם הובאו בחשבון בעת קביעת המדדים הכמותיים לחברי ההנהלה בגין שנת 2015 כפי שאושרו ע"י ועדת התגמול והדירקטוריון.

בהתאם למדיניות התגמול, ככלל, לא שולמו מענקים שנתיים לעובדי וחברי הנהלת הבנק בגין שנת 2015. לא חלו שינויים מהותיים אחרים מאז אישור מדיניות התגמול בשנת 2015 אשר יש בהם כדי לשנות את המסקנה בדבר התאמת מדיניות התגמול למסגרות ניהול הסיכונים של הבנק. לא נמצא גם כי חלו שינויים בפרופיל הסיכון של הבנק בעקבות נטילת סיכונים שאינה עולה בקנה אחד של הבנק, ומדיניות ומנגנון התגמול בבנק לא גרמו ליצירות אירועי חריגה או נטילת סיכונים כאמור.

הקשר שבין מדדי הסיכון והתגמול; היחס בין התגמול הקבוע לתגמול המשתנה

במסגרת קביעת מנגנון התגמול מוודא הבנק כי המנגנון שנקבע עולה בקנה אחד עם תאבון הסיכון של הבנק ואינו מעודד נטילת סיכונים מופרזים, באופן שיוצר מבנה תמריצים המאזן כראוי בין רכיבי התגמול הקבוע לרכיבי התגמול המשתנה ועקביות עם מסגרת ניהול הסיכונים של הבנק ועם המטרות ארוכות הטווח של הבנק. מדיניות התגמול לוקחת בחשבון את הסיכונים העיקריים של הבנק.

מדדי הסיכון משפיעים על התגמול במספר מובנים עיקריים: תנאי סף לתשלום מענקים לפי תוכנית המענקים לבכירים כוללים גם עמידה ביחס הלימות הון כולל, אשר נקבע על ידי הדירקטוריון בתחילת כל שנת מענק; יחס הלימות הון ליבה משפיע על היקף תקציב המענק השנתי לפי תוכנית המענקים לבכירים; מדדי סיכון מובאים בחשבון בעת קביעת המדדים הכמותיים לבכירים (KPI's) לפי תוכנית המענקים לבכירים ומשפיעים על היקף המענק שייקבע לכל אחד מהבכירים מתוך סך תקציב המענקים; תשלום מענק שנתי מותנה בעמידה בשיעור תשואה להון מינימאלי; תשלום מנת מענק נדחית מותנית בעמידה ביחס הלימות ההון הכולל וכן בשיעור התשואה להון בשנת הענקת המנה הנדחית; ומדדי הסיכון משפיעים גם על אופן התאמת תגמול נדחה בגין סיום ההעסקה הנחשב כתגמול משתנה לפי הוראה 301A.

כמו כן, הרכיב המשתנה מבוסס על תשואה להון ויחס הלימות הון וכן נותן משקל לתכנית העבודה השנתית של הבנק, הנקבעת מדי שנה על ידי הדירקטוריון, בין היתר, בהתאם לתיאבון הסיכון העדכני של הבנק. יוטעם, כי תוכניות העבודה השנתיות של הבנק נבנות, בין היתר, בשים לב להיקף הסיכונים, לסוגיהם השונים, אשר הבנק מוכן ליטול על עצמו. יעדי התשואה להון ויחס הון הליבה של הבנק מותאמים אף הם לסיכונים העדכניים ולעלות ההון של הבנק על מנת לתת ביטוי לפרמטרים של שליטה בסיכון. פריסת התגמול המשתנה והתנאים להענקת מנות נדחות שלו מובילים להענקת חלק התגמול בפועל במועד מרוחק בזמן ובכך מצמצמים את המוטיבציה לנטילת סיכונים לצורכי השגת מענק בטווח הזמן המיידי ומבטיחים שאיפה לביצועים לטווח ארוך. השילוב במדיניות התגמול בין תשואה להון לבין הלימות הון מהווה את השילוב הנכון היוצר תגמול המביא לקידום מטרות הבנק. הוא יוצר תמריצים ראויים תוך שמירה על מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק. יצוין, כי גורמי ניהול הסיכונים, הבקרה והביקורת של הבנק סייעו בגיבוש מנגנוני התגמול, על מנת להבטיח כי המדדים בהם נעשה שימוש במסגרת מנגנוני התגמול עקביים עם יעדי מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק ובכך מבטיחים מנגנוני התגמול אפקטיביים. מהות וסוגי המדדים לא השתנו במהלך השנה האחרונה.

היחס בין התגמול המשתנה המירבי לבין התגמול הקבוע, בהתאם למדיניות התגמול, הינו יחס סביר והולם:

- נקבעה תקרה לרכיב המשתנה המסייעת ביצירת מבנה תמריצים מאוזן, כך שלא יעודדו לקיחת סיכונים מעבר לתאבון הסיכון של הבנק.
- מדיניות התגמול לא כוללת מצבים בהם התגמול המשתנה המרבי יכול להגיע ליותר מ- 100% מהתגמול הקבוע.
- במדיניות התגמול לנושאי המשרה נקבע כי סכום המענק השנתי לנושא משרה לא יעלה על סך של 12 משכורות חודשיות של נושא המשרה, קרי יחס אשר מוטה עוד יותר לטובת התגמול הקבוע.
- לעניין התגמול המשתנה של יתר העובדים המרכזיים נקבעו תקרות במדיניות התגמול כמפורט בסעיף "הסדרי התגמול העיקריים לעובדים מרכזיים" לעיל.
- היחסים המרביים האמורים בין רכיב התגמול הקבוע לרכיב התגמול המשתנה הינם מידתיים ומאוזנים לדעת הבנק, ומאזנים כראוי בין הצורך לעודד את עובדי הבנק להצטיין ובין הצורך לשמור על יציבותו של הבנק.
- בפועל, כפי שניתן לראות בפרק הגילוי הכמותי, היחס בין התגמול הקבוע לתגמול המשתנה בבנק נמוך באופן משמעותי מהיחסים המרביים שנקבעו במדיניות התגמול.

גילוי כמותי

ועדת התגמול:

- מספר הדיונים שערכה ועדת התגמול בשנת 2015: שלושה.
- התגמול ששולם לדירקטורים החברים בוועדת התגמול בשנת 2015 הכולל רכיבים ששולמו לחבריו בגין כהונתם כדירקטורים וחברות בוועדות דירקטוריון נוספות: 2,423 אלפי ש"ח.

נתונים כמותיים על אודות התגמול המשתנה:

- בגין שנת 2015 לא הוענק מענק משתנה לנושאי משרה בכירה והוענק תגמול משתנה לשני עובדים מרכזיים אחרים בסך כולל של 234 אלפי ש"ח. בגין שנת 2014 הוענק תגמול משתנה לעובדת מרכזית אחרת בסך של 126 אלפי ש"ח.
- במהלך השנים 2014 ו-2015 לא הוענקו מענקים בעת חתימה ו/או ו/או בונוסים מובטחים לנושאי משרה בכירה ו/או לעובדים מרכזיים אחרים.
- במהלך שנת 2015 שולמו פיצויים ל- 2 נושאי משרה בכירה (שפרשו במהלך 2015 ולא נמנים עם נושאי המשרה הבכירה נכון לסוף שנת 2015 כאמור בסעיף "נושאי משרה בכירה ועובדים מרכזיים אחרים נכון לסוף שנת 2015" בסך כולל של 3,134 אלפי ש"ח ולא שולמו פיצויים כאמור לעובדים מרכזיים אחרים. במהלך שנת 2014 לא שולמו פיצויים לנושאי משרה בכירה ו/או עובדים מרכזיים אחרים.

דחיית תגמול:

- נכון לסוף שנת 2015 אין תגמול נדחה במזומן שטרם שולם לנושאי משרה בכירה. סך כל התגמול הנדחה ששולם במזומן לנושאי משרה בכירה בשנת 2015 הינו 198 אלפי ש"ח. סך כל התגמול הנדחה שטרם שולם לעובדים מרכזיים אחרים הינו 64 אלפי ש"ח.

  סך כל התגמול הנדחה במזומן שטרם שולם לנושאי משרה בכירה נכון לסוף שנת 2014 היה בסך 283 אלפי ש"ח. סך כל התגמול הנדחה ששולם במזומן לנושאי משרה בכירה בשנת 2014 היה 283 אלפי ש"ח.
- אין תגמולים נדחים כלשהם שאינם במזומן או ביחס לעובדים מרכזיים אחרים.

פירוט נוסף של סכום התגמול בגין שנת 2015:

שווי כולל של תגמול קבוע מבוסס מזומן לא נדחה לנושאי משרה בכירה הינו 33,911 אלפי ש"ח ולעובדים מרכזיים אחרים הינו 59,313 אלפי ש"ח.

בגין שנת 2014 שווי כולל של תגמול קבוע מבוסס מזומן לא נדחה לנושאי משרה בכירה היה 32,248 אלפי ש"ח ולעובדים מרכזיים אחרים היה 62,605 אלפי ש"ח.

הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק, שחשוף להתאמות בדיעבד, מפורשות ו/או משתמעות, הינו כמפורט בסעיף "דחיית התגמול" לעיל.

הסכום הכולל של הפחתות במהלך שנת 2015 עקב התאמות מפורשות בדיעבד הינו 85 אלפי ש"ח. במהלך שנת 2014 לא היה סכום של הפחתות עקב התאמות מפורשות בדיעבד.

לפרטים נוספים בדבר התגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה, בהתאם לאמור בתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), תש"ל - 1970, ראה עמודים 318-317 בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2015.

דיון בגורמי סיכון

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון נקבעה בהתאם למתודולוגיה שמשמשת את הבנק בתהליך ה-ICAAP ובמסמך הסיכונים הרבעוני. המתודולוגיה לוקחת בחשבון את רמת הסיכון והתפתחות פרופיל הסיכון של הבנק אל מול תאבון הסיכון שנקבע ואיכות ניהול הסיכון. כל גורם סיכון המופיע בטבלה נבחן, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לבין גורמי סיכון אחרים המופיעים בטבלה.

	סיכון	השפעה	רמת סיכון
.1	**סיכוני שוק**	סיכוני השוק הם סיכונים קיימים או עתידיים לפגיעה בהכנסות והון הקבוצה כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם פועלת הקבוצה והמשפיעים על ערך נכסי הקבוצה או על התחייבויותיה: שיעורי הרבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות ערך, מחירי מוצרים, התנודתיות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים. כדי למזער את החשיפה לסיכוני שוק לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכוני שוק המפרטת, בין היתר: תיאבון כולל לסיכוני שוק ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד, עקרונות לפעילות ומגבלות ברמת המכשירים והדסקים השונים, דיווח תקופתי להנהלה ולדירקטוריון על החשיפה לסיכוני שוק, הגדרת מערך סמכויות, כלי המדידה, הבקרה והפיקוח אחר החשיפה לסיכונים. בשל הגידול בתנודתיות בשווקים, לאור הירידות החדות לאחר מועד המאזן, הועלתה הערכת סיכון השוק מקטנה לקטנה-בינונית.	קטנה-בינונית
1.1	**סיכון רבית**	סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים או אף התזרימים עצמם משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. בשל גידול בחשיפת הרבית הכללית, בעיקר כתוצאה מגידול בביצועי משכנתאות בריבית קבועה, הועלתה הערכת השפעת הסיכון מקטנה לקטנה -בינונית.	קטנה - בינונית
1.2	**סיכון האינפלציה**	סיכון האינפלציה הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות והון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים במדד המחירים לצרכן עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות).	קטנה
1.3	**סיכון שער החליפין**	סיכון שער החליפין הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות והון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשערי החליפין עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שוויי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות).	קטנה
1.4	**סיכון מניות / אופציות**	הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות והון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה מירידת מחירי מניות שהבנק מחזיק או כתוצאה מהפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שווין של אופציות, לרבות סטיות התקן.	קטנה
.2	**סיכון אשראי**	סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. כדי למזער את החשיפה לסיכון אשראי מוגדרת בקבוצה מדיניות ניהול סיכוני האשראי ומגבלות חשיפה לגבי לווים/ענפים במגזרי הפעילות השונים.	קטנה-בינונית
2.1	**איכות לווים ובטחונות**	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הקבוצה, בהכנסות והון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה מהרעה באיכות הלווים על רקע פגיעה בכושר ההחזר שלהם, ו/או בשווי ובטיב הבטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי, כלהלן: - חוסנו הפיננסי של הלווה - איתנות, נזילות, רווחיות, כושר החזר, רמת המינוף וכו', ו/או פגיעה בהם כתוצאה מתמורות בפרמטרים כלכליים שונים (שע"ח, שערי הרבית וכו'), ו/או סיבות עסקיות ותמורות בענף פעילותו של הלווה. - שווי, איכות או תמהיל הבטחונות הניתנים על ידי הלווה להבטחת האשראי בחשבונותיו.	קטנה-בינונית
2.2	**ריכוזיות ענפית**	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הקבוצה, בהכנסות והון הקבוצה הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסוים ו/או השקעות במוצרים הרגישים לענף. הרעה בפעילות העסקית בענף משק כזה, על רקע שינויים בביקוש או בהיצע, שינוי במחירי חומרי גלם, שינויים בטחוניים ו/או פוליטיים, שינויים רגולטוריים ועוד, עלולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ו/או בשווי הבטחונות שניתנו על ידי חלק מהלווים המשתייכים לענף זה, וכתוצאה מכך, להשפיע לרעה על שווי נכסי הקבוצה ורווחיותה. כדי למזער את החשיפה לסיכון קבע דירקטוריון הבנק מגבלות חשיפה לגבי החשיפה לענפי המשק השונים שבחלקן מחמירות מהמגבלות של בנק ישראל. כמו כן, קיים תהליך של בקרת קיום המגבלות ודיווח להנהלה ולדירקטוריון.	קטנה

	סיכון	השפעה	רמת סיכון
2.3	**ריכוזיות לווים וקבוצת לווים**	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הקבוצה, בהכנסות והון הקבוצה הנובע מהרעה במצב של לווה/קבוצת לווים גדול/ה יחסית לתיק האשראי, שעלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ובהתאמה על שווי נכסי הקבוצה ורווחיותה. השפעת הסיכון הינה נגזרת, בין היתר, של התמהיל הפנימי של הקבוצות, הקשר בין החברות המרכיבות אותן עסקית או ענפית, פיזורן, והשפעת הבעיות באחת מהן על היתר. כדי למזער את החשיפה לסיכון קבע דירקטוריון הבנק מגבלות חשיפה לגבי החשיפה ללווה/קבוצת לווים שבחלקן מחמירות מהמגבלות של בנק ישראל. כמו כן, קיים תהליך של בקרת קיום המגבלות ודיווח להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון.	קטנה-בינונית
.3	**סיכון תפעולי**	סיכון תפעולי הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הקבוצה, בהכנסות והון הקבוצה הנובע מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות ,לרבות מערכות יישומיות ותשתיות טכנולוגיות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים ובכלל זה איומים קיברנטיים (סייבר). ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין. כדי למזער את החשיפה לסיכון תפעולי מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול הסיכונים התפעוליים המתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים. כמו כן, מעוגנים במסגרת המדיניות מנגנוני המדידה, הבקרה והניטור וכן מערכי הדיווח. הבנק נערך לשיפור מתמיד של סביבת הבקרה והמסגרות הארגוניות לניהול הסיכון התפעולי בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקינשל ב"י המתייחסות לסיכון התפעולי ול-Sound Practices של ועדת באזל שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים. בשל התעצמות איומי הסייבר במגזר הפיננסי והתרחבות מרחב התקיפה האפשרי בין היתר בגלל התרחבות הפעילות בבנקאות בתיקשורת, הועלתה רמת הסיכון של הסיכון התפעולי מקטנה לקטנה-בינונית.	קטנה-בינונית
.4	**סיכון נזילות**	סיכון הנזילות הינו סיכון קיים או עתידי שהבנק יתקשה לספק את צרכי נזילותו במצבי ביקוש והיצע חריגים, לרבות התחייבויות בלתי צפויות לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים העומדים לרשות הבנק, משיכות בלתי צפויות, ביקוש בלתי צפוי לאשראי ואי וודאות לגבי זמינות המקורות. כדי למזער את החשיפה לסיכון נזילות מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח וצמוד מט"ח, בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 221 ו-342 של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל. המדיניות כוללת, בין היתר: מגבלות על יחס הכיסוי (בהתאם לניהול בנקאי תקין221), מגבלות על פער ויחס הנזילות בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון (בהתאם לניהול בנקאי תקין342), וכן התייחסות לכלי המדידה השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף.	קטנה
.5	**סיכון משפטי**	סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנב"תמס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalities) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)". במטרה למזער את הסיכון הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר מוגשת לאישור ההנהלה והדירקטוריון, במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפויו ומיזעורו. במסגרת זאת פועל הבנק לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר/שירות או פעילות חדשה ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.	קטנה
.6	**סיכון מוניטין**	סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים משיקים כגון סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור ועוד, אשר דבר פרסומם עלול לגרור התממשות של סיכון המוניטין (לדוגמא: אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, הפסד כספי גבוה וכו').	קטנה

	סיכון	השפעה	רמת סיכון
7.	**סיכוני חקיקה ורגולציה**	סיכון חקיקה ורגולציה הינו סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הקבוצה העלול להיווצר משינויים ברגלוציה או בחקיקה, שיש בהם להשפיע על פעילות הקבוצה ועסקיה. הבנק, כתאגיד בנקאי, והחברות המוחזקות על ידו, כפופות להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה ומדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה כגון: הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, אגף שוק ההון וחיסכון באוצר, הרשות לניירות ערך, הרשות להגבלים עסקיים, גופים סטאטוטוריים בתחום הגנת הצרכן וכיו"ב. תחום המחשוב רגיש אף הוא לשינויים בחקיקה וברגולציה, על רקע שדרוגים ושינויים שנדרש לעיתים לעשות במערכות המחשוב. בתחומים אלו קיימים שינויים ו/או חידושים תכופים בחקיקה ובמדיניות הרשויות השונות. שינויים כאמור בחקיקה ובמדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה השונות עלולים להשפיע על פעילות הקבוצה ועל עסקיה, וכן לרוב דורשים השקעות והקצאת משאבים על מנת להתאים את הפעילות אליהם, הן בהשקעה במערכות והן בכח אדם ובהכשרתו.	
		בשל התגברות הרגולציה ותכיפותה, בכל הנוגע למערכת הבנקאית הועלתה הערכת השפעת הסיכון מקטנה לקטנה -בינונית.	קטנה - בינונית
8.	**סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור**	סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי -מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הציות. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין הצרכניות כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 308, הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכנית האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בהתאם לחוק יעול האכיפה בדיני ניירות ערך ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ.	
		התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכוני ציות ,סיכוני מוניטין ו - Cross border risk.	
		ההשפעה של סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור משליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית, ורגולציה בינלאומית בתחומי מיסוי לרבות ה-FATCA.	קטנה- בינונית
9.	**סיכון תחרות ואסטרטגיה**	- סיכון התחרות נובע מחשיפת הקבוצה לתחרות בישראל בכל תחומי עסקיה. במהלך פעילותה השוטפת מתמודדת הקבוצה עם גורמים מתחרים בהם התאגידים הבנקאיים האחרים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידה, כגון: חברות ביטוח ובתי השקעות. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים.	
		- סיכון האסטרטגיה הינו הסיכון "הסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של התאגיד הבנקאי, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום."	
		לאור אופי תהליך ניהול הסיכונים האסטרטגי הסדור בבנק, הכולל זיהוי, מיפוי, מדידה ונקיטת פעולות להפחתת הסיכון, בצד מדיניות שמרנית, מוערכת השפעת הסיכון כקטנה.	קטנה

בנוסף לסיכונים כאמור לעיל, התוצאות העסקיות של הבנק וביצועיו מושפעים באופן ישיר ממצב המשק בישראל. הרעה בתנאים הכלכליים במשק הישראלי, ו/או הרעה בתנאים הפוליטיים ו/או הבטחוניים עלולים להביא לפגיעה בהכנסות הקבוצה. עיקר פעילותו של הבנק וכן של חלק ניכר מהחברות המוחזקות על ידו הינה במדינת ישראל. לפיכך, מיתון במשק, הוצאה משמעותית של ההשקעות הזרות שהושקעו במשק בשנים האחרונות, האטה כלכלית מהותית וירידה ברמת החיים בישראל עלולים להשפיע באופן מהותי על תוצאות הבנק. מיתון במשק עשוי להגדיל את היקף החובות הבעייתיים, להקטין את מחזורי הפעילות בשוק ההון, להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים שוטפים שצורכים משקי הבית, להביא לירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי ועוד.

רוני חזקיהו
יו"ר הדירקטוריון

סמדר ברבר-צדיק
מנהל כללי

אדירי בנצי
סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי

תאריך אישור דוח הסיכונים באינטרנט: 28 בפברואר, 2016

מילון מונחים

ABC

ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

EAD - Exposure At Default - החשיפה בעת הכשל - היקף חשיפתו או חשיפתו בעת כשל לסיכון אשראי של צד נגדי.

FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.

LDC - Less Developed Country - ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV - Loan To Value Ratio - היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה) , לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

Middle Market - פעילות מסחרית המבוצעת מול לקוחות בסדר גודל בינוני.

LGD - Loss Given Default - שיעור ההפסד בהינתן כשל - אחוז ההפסד מהחשיפה הכללית כאשר לקוח פושט רגל.

CDS - Credit Default Swap - מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.

CLS - Continuous Linked Settlement - CLS הוא בנק לסליקת עסקאות במטבע חוץ של שני צדדים המעוניינים להימנע ככל הניתן מסיכוני סליקה ואשראי. הייחוד של CLS הוא בהיותו נקודת אמצע, מתווך, של שני צדדים, ניטראלי ובעל מנגנוני סליקה המפחיתים סיכונים באופן מירבי.

Dodd-Frank - תקנות פדרליות בארצות הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 בניסיון למנוע את הישנותם של אירועים שהובילו למשבר בשווקים הפיננסיים של שנת 2008 על ידי הפחתת הסיכון במערכת הבנקאית בארצות הברית בין היתר על ידי הגבלת ההשקעות המוחזקות בחשבון הנוסטרו והסדרה של מסחר בנגזרים. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.

EMIR - European Market infrastructure Regulation - רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.

FHLMC - Freddie Mac - סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).

FNMA - Fannie Mae - חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).

GNMA - Ginnie Mea - חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).

Var - Value at Risk - מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים ורמת הוודאות הנדרשת את ההפסד המקסימלי בשווי השוק של התיק למסחר, כתוצאה משינויים יומיים במחיר.

א

איגוח - פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח באמצעות אגרות חוב כחלק מהתהליך של גיוס הון חוץ-בנקאי. הגיוס מבוצע באמצעות ישות למטרה מיוחדת אשר מגייס חוב על ידי הנפקת איגרות חוב המגובות על ידי מצרף של תזרימים צפויים או נכסים שנרכשו ושקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות ערך, הניתנים להנפקה. אגרות החוב או ניירות ערך שמונפקים כחלק מתהליך האיגוח מגובים בנכסים (התזרימים) האלה. האיגוח יכול להתייחס לכל זרם מוגדר של הכנסות (למשל: תקבולים עסקיים, תקבולים ממשכנתאות).

איגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS) - איגרות חוב המגובות במשכנתאות שבהן תשלומי הרבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.

איגרות חוב מגובי נכסים (ABS) - נייר ערך שתשלומי הרבית והקרן בגינו מגובים על ידי נכסים פיננסיים מסוימים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.

אינפלציה - היא מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים.

אירוע קיברנטי (סייבר) - אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשוב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.

ארגון המדינות המפותחות (OECD) - ארגון, שמרכזו בפריז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים. תנאי הקבלה הבסיסיים לארגון הם קבלת עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי. מטרת הארגון היא להוביל מהלכים של פיתוח כלכלי ושיתוף פעולה עסקי בינלאומי. ישראל התקבלה כחברה בארגון במאי 2010.

אשראי on call - אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.

ב **באזל 2/ באזל 3** - הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.

ג **גידור** - עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.

ה **הון עצמי רובד 1** - הון על בסיס מתמשך - going concrern capital.

הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות ההון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

הון רובד 2 - שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (Contingent Convertible - CoCo). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.

הון רגולטורי - הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).

הלבנת הון - פעולות פיננסיות שמטרתן להסתיר מקור של כסף, בדרך כלל כסף שמקורו לא חוקי או כסף שלא שולם עליו מס. תהליך ההלבנה "מחזיר" את הכסף למערכת החוקית.

הלוואה לדיור - הלוואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא נתינה למטרת עסק:

1. ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוצה;
2. ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח;
3. ההלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים;
4. ההלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1,2.

הלוואת בלון/בולט - הלוואה שבמהלך כל תקופתה משולמים רק תשלומי הרבית, ואילו הקרן נפרעת במלואה בסוף התקופה. לעיתים גם הרבית משולמת בסוף התקופה.

הלמ"ס - השלכה המרכזית לסטטיסטיקה - ארגון הפועל מתוקף סמכות חוקית לאיסוף נתונים רשמיים על החברה ועל הכלכלה בישראל ולהפצתם.

הסכמי CSA - הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבנות יומית, לרוב, המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.

הפרשה פרטנית - הפרשה שנקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ונקבעת בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהוון בשיעור הרבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הבטחון. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב כפום, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת ע"י הגורמים העסקיים המטפלים בלווה, ע"י יחידות ניהול סיכוני האשראי בחטיבה לניהול סיכונים ובאמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם.

ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.

הפרשה קבוצתית - הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.

ח

חבות - סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין. החבות כוללת, בין היתר, אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC).

חבות/חוב בהשגחה מיוחדת - חוב או חבות, לרבות חשיפת אשראי חוץ מאזנית, הנהלת הבנק רואה צורך להגביר לגביהם את אמצעי המעקב והפיקוח, אם כי אינה צופה להפסדי אשראי בגינה. לחוב/חבות בהשגחה מיוחדת יש חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב של ההנהלה. צורך כזה יתכן שייווצר נוכח שיקולים הקשורים בהתפתחויות ענפיות או אזוריות, או נוכח שיקולים ספציפיים הקשורים באיתנותו הפיננסית של החייב, היקף וטיב המידע המצוי בידי התאגיד הבנקאי באשר לחייב ופעילותו העסקית, מצב הבטחונות, פיגורים בפירעון החובות, קשרי החייב עם גופים אחרים הנחשבים כבעייתיים וכו'.

חברת דירוג - חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידיהן. בישראל פועלות שתי חברות דירוג - "מעלות" ו"מדרוג".

חוב בעייתי - חוב בהשגחה מיוחדת, חוב בסיווג נחות, או חוב בסיווג פגום, לרבות חוב שאורגן מחדש.

חוב בפיגור - פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם כולו או חלקו לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפרעונו. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחלק של חוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שתגדיר הנהלת התאגיד הבנקאי.

חוב שאורגן מחדש - הסדר שלפיו תאגיד בנקאי - משיקולים כלכליים או משפטיים הקשורים במצבו הפיננסי של הלווה - מעניק ללווה, לפי הסכם או על פי דין, תנאים מיוחדים שלא היו ניתנים בנסיבות אחרות ואשר מכוונים לאפשר ללקוח לעמוד בהחזר החוב בתנאיו החדשים, למעט הסדר לשינוי בתנאי חוב שבעיקרו משקף תמורות בתנאי האשראי במשק.

חובת נזילות - לפי חוק בנק ישראל מוטלת על הבנקים חובה להחזיק היקף נכסים נזילים בהתאם להוראות הנזילות.

חוזה SWAP - סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.

חוזה אקדמה (FORWARD) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסויימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.

חוזה עתידי (FUTURE) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסויימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.

חוזי אופציה - מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT).

חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.

חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.

חשבונות חוזרים דביטוריים (חח"ד) - חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה.

י

יחס הלימות ההון - יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.

יחס כיסוי נזילות (LCR) - יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.

יחס מינוף - מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.

כ

כושר החזר - היכולת של לווה לעמוד בתשלומים שנקבעו להחזר הלוואה.

כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה PD (Probability of Default) - מונח המתאר את הסבירות הפיננסית לכשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה. המונח מספק הערכה של הסבירות שלווה לא יוכל לעמוד בהתחייבויות שלו.

כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.

לווה - בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיע הבנק. לצורך בחינת החשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לווים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".

מ **מדיניות מוניטרית** - מדיניות המנוהלת על ידי הבנק המרכזי. תפקידה להשיג את מטרות הבנק באמצעות קביעת הרבית לטווח קצר וכלים מוניטריים נוספים.

מדיניות פיסקלית - מדיניות הממשלה בנושאי תקציב המדינה, , הכנסותיה והוצאותיה, גביית המסים וגודל החוב הציבורי. על תכנון וביצוע מדיניות זו מופקד משרד האוצר

מס"ב - מרכז הסליקה הבנקאי בע"מ - חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חיובים וזיכויים אלקטרוניים.

מערכת זה"ב RTGS - מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית של תנועות כספיות בין בנקים לגורמים עסקיים נוספים.

מק"מ- מלווה קצר מועד - נייר ערך ממשלתי המונפק על ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא רבית.

משך חיים ממוצע (מח"מ) - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הרבית של האיגרת.

נ **נגזר אשראי** - חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון.

נגזר מגדר (Hedge) - נגזר שהנהלת הבנק מייעדת אותו כמגדר ובתנאי שהוא כשיר לכך. זאת כאשר אופי החשיפה לסיכונים של המגדר זהה לאלה של המגודר. הפריט המגודר צריך להיות מזוהה ספציפית . בתחילת הגידור קיים תיעוד פורמלי של יחס הגידור ושל המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי ביצירת הגידור, לרבות זיהוי המכשיר המגדר, הפריט המגודר, מהות הסיכון המגודר, ואופן הערכת האפקטיביות של המכשיר המגדר בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן ליחס אותה לסיכון המגודר. נדרש בסיס סביר לאופן בו התאגיד הבנקאי מתכנן להעריך את אפקטיביות המכשיר המגדר.

ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך שלא סווגו כאיגרות חוב המוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר.

ניירות ערך למסחר (Trading securities) - ניירות ערך שנרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בקרוב. (לכן הם מוחזקים לתקופות קצרות). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי BID ו-ASK, הפרשים בין מחירי wholesale ו-retail, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'.

ס **סיכון אשראי** - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו במלואן.

סיכון אשראי חוץ-מאזני - כפי שחושב לצורך המגבלה על חבות של לווה, כמוגדר להלן:

סך כל הסכומים האלה:

1. ערבות, קבול שטרות, ניכיון משנה של שטרות, אשראי תעודות והתחייבות לשלם כסף על חשבון הזולת.
2. עסקה עתידית - סך כל הסכומים האלה:

10% מיתרת עסקה עתידית.

א. "עסקה עתידית" - כל אחת מאלה, הן כשהתאגיד הבנקאי צד לה והן כשהוא ערב לה:

1) עסקה מסוג Forward או Future, במטבע שהוא הילך חוקי או בסל המטבעות, בטובין, בניירות ערך או בזכויות; אלא אם כן קיימת עם אותו לקוח עסקה עתידית מאותו סוג שתקוזז כנגד העסקה הראשונה במועד פירעונה;
2) עסקת חליפין ברבית או בתשואות אחרות, לרבות בהפרשי הצמדה או בהפרשי שער;
3) הסכם מסוג Forward rate agreement או Future rate agreement.
4) רכישת אופציה על ידי התאגיד הבנקאי לקנות או למכור את אחד הנכסים האמורים בפסקה זו. למעט:

עסקה בחוזה הנסחר בבורסה, שמסלקת הבורסה אחראית כלפי הלקוח למימושו וקיימות דרישות להתאמה היומית של ה"מרג'ין";

יתרת עסקה עתידית עם לקוח שהוא מהסוג המפורט בפסקה 2(א)(1) לעיל, אשר תקוזז במועד פירעונה כנגד עסקה עתידית הפוכה מאותו סוג ועם אותו לקוח - בסכום שחייב במועד הלקוח לאחר הקיזוז.

סכום ההתחייבויות של התאגיד הבנקאי למסלקת מעו"ף, בגין סכום הבטוחות שבו מתחייב לקוח לפי התרחישים כמפורט בחוקי העזר של מסלקת מעו"ף.

3. התחייבויות (לרבות מותנות) של התאגיד הבנקאי למתן אשראי או להוצאת ערבות, למעט התחייבות כאמור, שמימושה מותנה בקבלת ביטחונות המשמשים כניכויים - בגובה סכום האשראי או הערבות.
4. האמור לעיל כפוף להוראות האלה:

א. אם התחייבות למתן אשראי או להוצאת ערבות מותנית בפירעון אשראי אחר או ערבות אחרת, סכום החבות לא יעלה על סכום החבות המירבית מביניהם, ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא כי לא ניתן לממש את ההתחייבות ללא הקטנת האשראי, או הערבות, הקיימים, באותו סכום.

ב. התחייבות למתן חבות לא תשוקלל בשיעור גבוה יותר מהחבות הסופית עצמה, אם תמומש.

ג. התחייבות למתן אשראי, או להוצאת ערבות, אשר נקבע במפורש בהסכם עם הלווה כי תמומש רק אם לא תביא לחריגה ממגבלות לווה או קבוצת לווים בהתאמה, לא תיחשב כ"חבות", ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא כי לא ניתן לממש את ההתחייבות אם תביא לחריגה ממגבלות לווה או קבוצת לווים בהתאמה, באותו סכום.

סיכון אשראי מאזני - אשראי לציבור באחריות התאגיד הבנקאי בניכוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי ובתוספת השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

סיכון משפטי - סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

סיכון נזילות - הוא האפשרות שבנק לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו למפקידים, עקב התפתחויות לא צפויות, ויאלץ לבצע פעולות מהירות למימוש נכסים במחירי הפסד. במובנו הרחב יותר, סיכון נזילות מתייחס לכל גוף, לאו דווקא בנק, שיש לו התחייבויות, ועלול להגיע למצב של חדלות פרעון עקב אי יכולת לממש את נכסיו במועד הפרעון.

סיכון רבית - סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשיעורי הרבית במטבעות השונים.

סיכון שוק - סיכוני שוק (סיכונים פיננסיים) הינם סיכונים קיימים או עתידיים להכנסות, להון ולשחיקה בשווי ההוגן של הקבוצה כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם היא פועלת או עשויה לפעול והמשפיעים על ערך נכסי הקבוצה או התחייבויותיה: שיעורי הרבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות ערך, התנודתיות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים.

סיכון תפעולי - הסיכון שליקויים במערכות או בסביבתן יביאו לאובדן בלתי צפוי. בסיכון זה נכללות טעויות אנוש או קריסת רכיבי חומרה, תוכנה או מערכת תקשורת שיש להם חשיבות חיונית לסליקה.

סליקה - תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות.

ע

ערבויות להבטחת אשראי - התחייבויות על חשבון לקוחות מהסוגים הבאים:

1. ערבות, כתב שיפוי או התחייבות אחרת לנותן האשראי או למי שערב למילוי התחייבותו של מקבל האשראי, לרבות ערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי;
2. ניכיון משנה שלא על ידי בנק ישראל, כאשר לקונה זכות חזרה אל התאגיד הבנקאי המוכר;
3. ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא מספק.
4. ערבות לטובת משכיר ציוד להבטחת תשלומים של שוכר הציוד.

ערבות בנקאית - התחייבות של הבנק הערב לשלם לצד ג' את הסכום הנקוב בכתב הערבות בעת דרישתו. הערבות הבנקאית מונפקת על פי בקשתו של לקוח הבנק.

ערבות חוק מכר - ערבות הניתנת על ידי בנק לרוכש דירת מגורים ממוכר דירה חדשה, המבטיחה לקונה את החזרת הכספים ששילם למוכר תמורת הדירה במקרה שהמוכר לא יוכל להעביר לקונה את הזכויות בנכס, כמוסכם בהסכם המכר ומחמת העילות שנקבעו בחוק.

פ

פח"ק - פיקדון חוזר קרדיטורי - פקדון חוזר קרדיטורי הינו פקדון שתנאיו הם:

1. אסור כי החשבון יימצא ביתרת חובה.
2. אין לשלם מהחשבון בהמחאה.
3. אין להעביר מהחשבון למוטב אחר או לחשבון אחר, למעט חשבון העו"ש של אותו לקוח באותו תאגיד בנקאי.
4. הפיקדון אינו צמוד.

פיקדון קצר מועד (פק"מ) - כסף המופקד בבנק לתקופה קצרה - עד שנה - הנושא רבית שקלית, קבועה מראש לכל התקופה או משתנה בהתאם לשינויים ברבית בנק ישראל.

פיקדון רבית יומי (פר"י) - פיקדון שניתן למשוך אותו בכל יום, הנושא רבית ואינו צמוד.

פקדונות לזמן קצוב - פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה.

פקדונות לפי דרישה - פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

ק

קבוצת לווים - הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת.

קונסורציום - עסקת אשראי במסגרתה מתאגדים מספר גופים פיננסיים ומעניקים יחד הלוואה ללווה.

קרן נאמנות - קרן המנוהלת על ידי גוף שהוא הנאמן שלה - כגון בנק, חברת ביטוח, או חברה להשקעות בניירות ערך - על פי הסכם נאמנות שאישרה הרשות לניירות ערך, ולאחר פנייה לציבור באמצעות תשקיף. קרן נאמנות מאפשרת למשקיעים לפזר השקעות על ידי השקעה בסל מגוון של ניירות ערך.

ר

רווח בסיסי למניה - הרווח הבסיסי למניה יחושב ע"י חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.

רבית בנק ישראל - רבית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים.

רבית פריים - רבית הנקבעת בכל בנק על בסיס רבית בנק ישראל.

ש

שווי הוגן - ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית:

רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק;

רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים;

רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש טכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.

שווי הוגן ברוטו חיובי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים שחייב לבנק הצד הנגדי לו, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.

שווי הוגן ברוטו שלילי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים, כאשר הבנק חייב כסף לצד הנגדי, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.

שוק המעו"ף - שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון הינו המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם.

שיעור התשואה הפנימי (שת"פ) - מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.

שיעור התשואה להון - התשואה להון הינה הרווחה נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מחולק בהון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק.

שירותים בנקאיים אוטומטים - חברה בע"מ שהוקמה בשנת 1978 על ידי חמשת הבנקים הגדולים בישראל כדי לנהל עסק של מתן שירותים למוסדות פיננסיים שונים (בנקים, מוסדות כספיים, חברות לכרטיסי אשראי, קופות גמל וכד'). חברת שב"א פועלת בארבעה תחומים עיקריים:

(1) ניהול רשת התקשורת בין מסופי כרטיסי האשראי שבבתי העסק להלן (POS) לחברות לכרטיסי אשראי.

(2 ניהול רשת הכספומטים שאינם מוצבים בסניפי הבנק.

(3) ניהול רשת התקשורת של הכספומטים המוצבים בבנקים.

(4) מתן שירותי תקשורת לחברות לכרטיסי אשראי מול מס"ב ולתאגידים הבנקאיים המשתתפים במכרזים המוניטריים מול בנק ישראל.

ת

תהליך הסקירה הפיקוחי SREP (Supervisory Review Process) - התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכוניהם.

תוצר מקומי גולמי (תמ"ג) - סך הסחורות והשירותים שיוצרו בתוך מדינה מסוימת במהלך תקופה נתונה, במונחים כספיים. התוצר שווה גם סך תשלומי השכר ורווחי הפירמות.

תעודת סל - נייר ערך המקנה למחזיק בו תשואה על פי מדד כלשהו. מנפיק התעודה מבטיח לקונה להחזיר לו את כספו בתום תקופה מסוימת בתוספת שיעור העלייה של המדד שהתעודה צמודה אליו.

תשואה לפדיון - התשואה שתתקבל מאיגרת חוב (או מכל מכשיר חוב אחר) אם היא תוחזק עד לפדיונה הסופי, ואם כל התקבולים ממנה (קרן ורבית) יישאו אותו שיעור תשואה. ידועה גם כתשואה הפנימית של איגרת חוב ומוצגת בדרך כלל במונחים של רבית שנתית אפקטיבית.